

Sprawozdanie

Macierzy Szkolnej w Czechosłowacji
za rok 1929.

Jedynе polskie gimnazjum realne im. Jul. Słowackiego w Orłowej
po dokonaniu nadbudowy II. piętra w roku 1928.

Rok założenia „Macierzy Szkolnej” 1885.

Czeski Cieszyn, w maju 1930.

Nakładem «Macierzy Szkolnej» w Czeskim Cieszynie. — Czcionkami
Drukarni Ludowej we Fryszacie. — 591 — 1930.

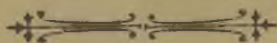
Porządek dzienny

Walnego Zgromadzenia

Macierzy Szkolnej w Czechosłowacji,

które się odbędzie

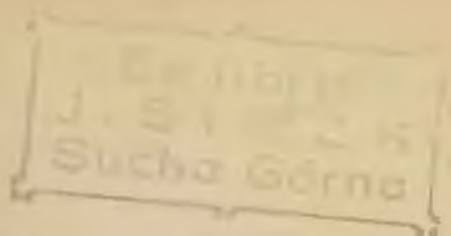
**w niedzielę, dnia 25 maja 1930 o godzinie 9-tej
we własnej sali gimnastycznej przy szkole wydzia-
łowej im. A. Osuchowskiego w Cz. Cieszyńle.**

1. Zagajenie.
2. Wybór prezydium.
3. Przemówienia reprezentacyjne.
4. Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia.
5. Sprawozdanie Zarządu Gł.: a) z działalności, b) ze skarbowości.
6. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej i załatwienie wniosku o udzielenie absolutorjum.
7. Referat: Jan Kochanowski — 400-letnią rocznicę urodzin Pierwszego Wielkiego Poety polskiego — wygłosi prof. J. Niemiec.
8. Odczytanie wniosków zgłoszonych przez Zarząd Gł. i poszczególne Koła, dyskusja nad nimi i uchwały.
9. Zmiana statutu.
10. Wybory: a) do Zarządu Głównego, b) do Komisji Rewizyjnej.
11. Wnioski i życzenia.
12. Zamknięcie Walnego Zgromadzenia

Ks. Franciszek Moron m. p.
sekretarz.

Dr. Wacław Olszak m. p.
prezes.

Dziesięciolecie Macierzy Szkolnej w Czechosłowacji.

Dobiega do końca pierwsze dziesięciolecie przynależności naszej do Republiki Czechosłowackiej.

Dziesięć lat — to spory kawał czasu, w którym dużo zmian zajść może nie tylko w życiu jednostki, ale i w życiu całego narodu; dziesięć lat — to punkt w życiu, w którym należy rzucić spojrzeniem nie tylko w przyszłość, ale i przeszłość poza siebie, na cały odcinek przebytej drogi, aby go poddać krytycznej ocenie i zorientować się, jak osiągnąć na przyszłość lepsze rezultaty a uniknąć błędów. Ta chwila zastanowienia jest potrzebna każdej myślącej jednostce, a tembardziej każdemu społeczeństwu, jeżeli chce dojść tam, dokąd zamierza.

Nam, pracownikom Macierzy, przewodnikom naszego ludu polskiego na Śląsku w pracy narodowej, należy się również po latach dziesięciu zastanowić dobrze nad tem, czyśmy szli drogą najlepiej wiodącą do celu i czy w tym czasie wzrosliśmy w siły?

Aby sobie to uprzytomnić, musimy się myśłą cofnąć wstecz, ku wypadkom z roku 1920, na które odległość lat dziesięciu poczyną już rzucać cień zapomnienia. A więc najpierw nasuwa się na pamięć żywiołowa manifestacja ludu śląskiego w czasie plebiscytowym za połączeniem się z Polską, potem nieszcześnie podział Śląska i przecięcie go przez pół granicą, znaczoną krwią synów ludu śląskiego, a wreszcie odpływ prawie całej inteligencji do Polski, zmuszonej uchodzić przed prześladowaniem za pracę narodową. Były to wypadki straszne, które wstrząsnęły nami do głębi, a które wstrząsnęły także i całym naszym życiem polskim po stronie czechskiej i to tak silnie, że w wielu miejscach legło ono w gruzy.

Tak znaleźliśmy się w połowie roku 1920 pod dachem nowej republiki słowiańskiej. Nadzieja, że będzie nam tu lepiej, niż pod rządami austriackimi, się nie spełniła. Musieliśmy na nowo walczyć o nasze prawa. Niektóre czynniki, i to najwplywowsze, w nowych stosunkach wzięły sobie za program naszą zagładę narodową i zlikwidowanie kwestji polskiej w Czechosłowacji wogóle. Pozamykano cały szereg szkół polskich, pobudowano w każdej niemal wiosce polskiej pałace szkół czeskich, poczęto na ludność polską różnymi sposobami wpływać, aby ją skłonić do posyłania dzieci do szkół czeskich, starano się nadać nieznaną charakter naszej ziemi i w końcu starano się

Cz II 184/1929

129/25
6,00

w mniej uświadomione warstwy naszej ludności wpoić przekonanie, że na Śląsku niema Polaków, ale że są tu tylko popolszczeni Morawcy. Jak widać, chwymano się każdego sposobu, by tylko ludowi naszemu odebrać serce i ducha polskiego.

Ale rachuby te w ciągu tej pierwszej dziesiątki lat zawiodły i to zupełnie, bo inaczej zresztą być nie mogło. Lud polski na Śląsku, który przez wieki całe znosił ucisk germański na sobie, ale duszy polskiej wydrzeć sobie nie pozwolił, nie pozwoli też wydrzeć jej sobie szowinistycznym czynnikom bratniego narodu słowiańskiego, choćby zabrały się do tego z gorliwością, godną lepszej sprawy.

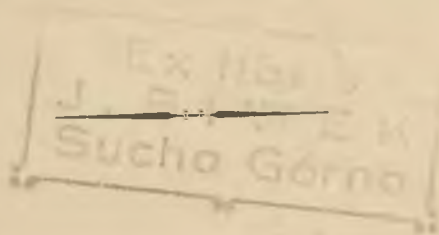
Po przewrocie politycznym w roku 1920 zabrały się nasze towarzystwa do pracy, z Macierzą Szkolną na czele, i to do pracy od podstaw. Przygnębienie początkowe powoli mijało, bo praca wlewała w nasze serca i żyły wiarę w zwycięstwo naszej słusznej sprawy. Najbardziej zagrożoną pozycją było szkolnictwo polskie, bo tu Czesi przypuścili największy atak; dlatego też Macierz Szkolna, a z nią całe społeczeństwo, zabrało się przede wszystkim do obrony szkoły polskiej, za którą lud polski stanął, jak mur. Macierz Szkolna stawiała szkołę za szkołą, gdzie okazała się największa potrzeba, a kiedy i te najmniejsze dzieci starano się nam zabrać do obcych ochronek, poczęła temu przeciwdziałać przez zakładanie polskich ochronek. — Dziś po latach dziesięciu posiada już Macierz cały szereg szkół i ochronek, których przegląd znajdzie każdy czytelnik w dalszej części niniejszego sprawozdania.

Pod sztandar Macierzy poczęły napływać z roku na rok coraz liczniejsze rzesze ludu naszego, który widział w Macierzy ostoję polskości w Czechosłowacji i do niej się garnał i garnie dalej, aby tu pracować wspólnie dla zdobycia przez oświatę lepszej przyszłości. Jak rosły zastępy członków Macierzy w ciągu tego dziesięciolecia, jak rozwijała się praca oświatowa i ofiarność ludu naszego na cele szkolne i oświatowe — to wszystko najwymowniej przedstawiają nam cyfry „statystyki działalności i rozrostu Kół Macierzy Szkolnej w Czechosłowacji od roku 1920—1930“, którą obok podajemy. Te suche napozór cyfry dużo nam mówią i dają nam zarazem najlepszą odpowiedź na pytanie, postawione na początku, czy droga, którą idziemy, prowadzi nas do celu i czy wzrosliśmy w siły. Otóż statystyka, jako zakucie życia w cyfry, dostarcza niezbitego dowodu, że przez tych dziesięć lat poziom oświaty narodowej znacznie się u nas podniósł, że szczupła początkowo garstka pracowników rozrosła się pięknie, co jest oznaką dużej żywotności ludu naszego, jak i żywotności sprawy polskiej na Śląsku czeskim. Bujność życia zbiorowego, podobnie jak bujność życia jednostki, mierzy się bowiem najlepiej jego rozrostem. Podanej statystyki nie będziemy tu omawiali szczegółowiej, bo szczupłe ramy niniejszego artykułu nie pozwalają na to, dajemy tu tylko szkic ogólny, który na podstawie

statystyki każdy sobie uzupełnić może. Nadmienić tylko należy, że w czasie tego dziesięciolecia, na ogół biorąc, wzrosły siły Macierzy Szkolnej niemal dziesięciokrotnie.

Cieżka dola, w jakiej żyjemy, zahartowała nas w pracy, zahartowała charaktery i wzmocniła w nas poczucie narodowe, a co najcenniejsze, nauczyła nas trzymać się zawsze razem, bez względu na wyznania religijne, przekonania polityczne i klasy społeczne, jak na synów jednego ludu przystało. To też ta solidarność budzi podziw, a niekiedy i zazdrość, u naszych przeciwników i dzięki tej solidarności nasza pozycja narodowa ogromnie się wzmocniła.

Tej obranej drogi powinniśmy się zatem trzymać usilnie i nadal, a możemy mieć uzasadnioną nadzieję, że w drugim dziesięcioleciu, w które wchodzimy, idąc konsekwentnie w tym kierunku, staniemy się społeczeństwem tak narodowo uświadomionym i jednolitem, iż bratni naród czeski poniecha całkiem wobec nas swojej beznadziejnej polityki eksterminacyjnej a poda nam rękę do prawdziwej zgody przez przyznanie nam praw do pełnego rozwoju narodowego i gospodarczego, bo wtedy dopiero będzie usunięty z drogi ten największy kamień, jaki stoi na przeszkodzie do przyjacielskiego zbliżenia się dwóch zachodnich narodów słowiańskich, którym, jeśli już nie wzgląd na pokrewieństwo rasowe, to rozum polityczny nakazuje iść razem, aby się obronić przed żelazną pięścią naporu germańskiego.

Statystyka działalności i rozrostu Kół Macierzy Szkolnej w Czechosłowacji od roku 1920 do 1930.

Rok	I l o ś ć																								Skład Zarz. Koła	Dochody Kół	Wartość inwentarza Kół	Stan czynny Kół	Stan bierny Kół
	Ilość Kół	Ilość członków	Waln. Zgrom. Kół	Posiedz. Zarz. Kół	Czytelni gazet	Czasopism czytelni	Bibliotek	Ilość dzieł w bibliotekach	Ilość tomów w bibliotekach	Liczba czytelni-ków	Liczba dzieł wy-pżyczonych	Liczba tomów wy-pżyczonych	Odczytów	Kółek amat.	Przedstawień	Obchodów nar.	Zab. i wyciecz.	Kół śpiewac.	Członków										
1920	12	1241	—	21	1	4	11	2.674	2.982	—	—	—	—	5	9	—	6	—	—	32	60.087	—	2.670	—	9.721	—	—		
1921	16	1377	20	95	6	18	13	3.042	3.458	415	5.509	6.110	10	7	21	6	15	—	—	144	82.295	35	6.835	—	14.395	73	—		
1922	28	4301	32	214	15	26	27	5.352	6.112	743	8.286	9.597	28	19	48	10	34	—	—	268	123.292	64	17.328	—	34.183	50	—		
1923	46	4879	49	367	18	38	39	9.381	9.954	1.559	14.428	15.208	64	24	85	11	88	—	—	321	364.426	50	56.158	12	108.650	68	97-82		
1924	65	5807	59	466	14	41	47	12.831	14.074	4.065	15.762	16.564	103	37	135	17	124	—	—	441	547.863	81	94.818	28	199.347	51	41.355-69		
1925	73	6166	69	492	16	45	60	14.186	15.549	3.664	18.667	19.990	77	47	156	14	124	—	—	489	448.206	34	120.354	97	201.023	49	51.166-75		
1926	75	6016	74	566	12	38	64	13.631	14.803	2.612	19.042	19.767	70	53	163	13	153	25	725	551	706.503	67	157.326	86	332.674	92	50.486-11		
1927	78	6288	75	642	19	57	60	13.753	15.122	3.208	24.258	25.979	177	55	194	51	201	38	1542	572	687.918	97	291.813	05	337.493	46	25.401-72		
1928	80	7008	79	705	18	59	63	14.024	15.557	3.616	31.752	33.754	199	60	201	91	243	47	1582	615	791.586	27	360.915	39	582.838	88	18.917-87		
1929	82	7568	80	723	20	86	64	14.778	16.668	3.913	22.793	25.208	244	57	219	75	271	50	1921	612	884.507	18	597.996	70	626.153	09	11.459-16		

Sprawozdanie Zarządu Głównego Macierzy Szkolnej w Czechosłowacji za rok 1929.

A) Działalność szkolna i pozaszkolna.

Troska o utrzymanie istniejących szkół i ochronek, zdobywanie funduszków na ten cel, przeprowadzenie uchwał Walnego Zgromadzenia Macierzy, dotyczących zakładania nowych placówek, gdzie względy narodowe tego wymagały, kierowanie pracą oświatową za pośrednictwem Kół, oto wytyczne, które kierowały pracą Zarządu Głównego Macierzy Szkolnej w roku 1929.

Sprawozdanie dyrekcji i kierownictw szkół dowodzi, że wszystkie te placówki rozwijały się pomyślnie i że dzięki pracy gron nauczycielskich przyczyniły się one znacznie do utrwalenia poczucia narodowego wśród naszej ludności. Temsamem Zarząd Główny Macierzy Szkolnej wywiązał się sumiennie ze swojego zadania pod tym względem.

Sprawozdanie Kół Macierzy dowodzi, że prowadziły one w myśl wskazówek Zarządu Głównego Macierzy sumiennie swą pracę narodowo-oświatową i przyczyniły się przez to znowu do podniesienia poziomu oświaty narodowej wśród szerokich warstw ludności.

Że i zabiegi Zarządu Głównego Macierzy Szkolnej o zdobycie funduszków na utrzymanie szkół i budowę nowych placówek nie zostały bez skutku, dowodzi podane na osobnem miejscu sprawozdanie z jej kasowości.

O ile udało się Zarządowi Głównemu Macierzy Szkolnej przeprowadzić uchwały Walnego Zgromadzenia w ubiegłym roku, pokazuje niniejsze sprawozdanie.

Najważniejsze uchwały ostatniego Walnego Zgromadzenia brzmiały: a) Sekcji Szkolnej: 1. Zarząd Główny postara się o własnego lekarza szkolnego, 2. Zarząd Główny dołoży wszelkich starań, aby wreszcie powstała w Czeskim Cieszynie sala gimnastyczna przy szkole wydziałowej, której członkowie już na dwóch z rzędu Walnych Zgromadzeniach się domagali. 3. Zarząd Główny postara się o wybudowanie Domu Macierzy, w którym znalazłyby pomieszczenie szkoła i ochronka w Suchej Górnej na podlesiu. 4. Zarząd Główny poczyni starania, by przy pomocy czynników miejscowych otworzyć ochronkę w lokalu wynajętym we Wierzniowicach. 5. Walne Zgromadzenie przypomina Zarządowi Głównemu otwarcie ochronki w Polskiej Lutyni. 6. Walne Zgromadzenie wzywa Zarząd Główny, by otworzył ochronkę w Niem. Lutyni w nowym budynku szkoły wydziałowej. 7. Walne Zgromadzenie wzywa Zarząd Główny, by otworzył ochronkę w Starem Mieście, o ile Komitet miejscowy uzyska lokal w miejscowej szkole. 8. Walne Zgromadzenie upoważnia Zarząd Główny do udzielenia pozwolenia Kołu Macierzy Szkolnej w Grodziszczu na

wybudowanie ochronki pod warunkiem, że Koło zobowiąże się samo umarzać dług, zaciągnięty na koszt budynku. 9. Walne Zgromadzenie wzywa Zarząd Główny do otwarcia ochronki w Śl. Ostrawie, w Suchej Średniej, w Dolnych Markłowicach, Zawadzie (o ile tam znajdzie się odpowiedni lokal na jej pomieszczenie) i we Frysztacie na Granicach przy II Kole. 10. Walne Zgromadzenie wzywa Zarząd Główny do przeprowadzenia dobudowy skrzydła i sali gimnastycznej przy polskiej szkole wydziałowej w Łazach. b) Sekcji Oświatowej: 11. Walne Zgromadzenie wzywa Zarząd Główny, aby w celu podniesienia ruchu odczytowego stworzył centralę odczytową ze specjalnym referentem. 12. Walne Zgromadzenie wzywa Zarząd Główny, aby postarał się o wznowienie „Przewodnika Oświatowego“, jako pisma kwartalnego. 13. Walne Zgromadzenie wzywa Zarząd Główny, aby zakupił kilka seryj przeźroczy wraz z gotowymi wykładami, wydanych przez Macierz Szkolną w Warszawie. 14. Walne Zgromadzenie poleca Zarządowi Głównemu, aby wezwał wszystkie Koła do urządzenia przynajmniej jednego obchodu narodowego w ciągu roku. 15. Walne Zgromadzenie wzywa Zarząd Główny, aby urządził kursa dla reżyserów. 16. Walne Zgromadzenie wzywa Zarząd Główny, aby wpłynął na Koła w kierunku urządzania kursów tańców dla młodzieży. 17. Walne Zgromadzenie wzywa Zarząd Główny, by przyczynił się do przyspieszenia wydania śpiewnika, zawierającego znane polskie pieśni ludowe na Śląsku. 18. Zarząd Główny ułoży spis doborowych książek dla bibliotek celem podniesienia ich poziomu. 19. Zarząd Główny Macierzy przystąpi do wydania popularnej historii Śląska dla młodzieży szkolnej i ludu. c) Sekcji Organizacyjnej: 20. Zarząd Główny wyda okólnik do Kół z zawiadomieniem, że są w myśl uchwały Walnego Zgromadzenia upoważnione do urządzania okręgowych festynów po poprzednim porozumieniu się ze sobą poszczególnych Kół. d) Sekcji Skarbowej: 21. Zarząd Główny postara się o uzyskanie koncesji na kino, przede wszystkim zaś w Karwinie i w Trzyńcu. 22. Zarząd Główny poczyni kroki celem przejęcia niektórych szkół na etat państwowy. 23. Walne Zgromadzenie wzywa Zarząd Główny, aby się postarał o ulepszenie książkowości w Kołach.

Powyższe wnioski były przedmiotem obrad Zarządu Głównego Macierzy i poszczególnych sekcji. Większość z nich została zrealizowana; niektóre jednak już to z braku funduszy, już to z powodu trudności technicznych pozostały do zrealizowania w roku następnym.

Szczegółowo przedstawia się przeprowadzenie wniosków, jak następuje:

Ad 1. Zarząd Główny Macierzy Szkolnej zamianował lekarza szkolnego w osobie p. Dra Adolfa Kubeczki, wychowanka pol. gimnazjum realnego w Orłowej i powierzył mu opiekę nad wszystkimi szkołami i ochronkami Macierzy, a nadto naukę higieny w szkołach zawodowych żeńskich w Orłowej i Końskiej.

Ad 2. Wybudowano salę gimnastyczną z centralnem ogrzewaniem przy szkole wydziałowej w Czeskim Cieszynie kosztem Kcz 450.000 i urządzono scenę, jak również zakupiono stołki, kosztem około Kcz 40.000. W ten sposób zostało spełnione gorące życzenie szerokich warstw ludności polskiej, wypowiadane niejednokrotnie przy najrozmaitszych sposobnościach. Brak jeszcze przyrzadów do gimnastyki, o które trzeba będzie się w najkrótszym czasie postarać. Przy sposobności dobudowy sali przerbiono też 2 sale szkolne na mieszkanie dla dyrektora szkoły wydziałowej kosztem 17.000 Kcz, a to celem umożliwienia mu stałego dozoru nad budynkiem szkolnym.

Ad 3. Sprawa budowy „Domu Macierzy“ w Suchej Górnej, w którymby znalazły pomieszczenie szkoła i ochronka, posunęła się naprzód o tyle, że zakupiono parcelę, dano zrobić plany i rozpisano oferty. Komitet miejscowy zastanawia się nad zdobyciem odpowiednich funduszków w miejscu w drodze składek i w drodze pożyczek. Zarząd Główny Macierzy Szkolnej uzależnił rozpoczęcie budowy od pomyślnego załatwienia sprawy finansowej w miejscu, jako że sam funduszków na budowę nie posiada. Jest nadzieja, że sprawę załatwi się pomyślnie.

Ad 4. W Wierzniowicach nie udało się wynająć odpowiedniego lokalu na pomieszczenie ochronki, tem samem więc musiano zrezygnować z jej otwarcia.

Ad 5. Otwarto natomiast ochronkę w Polskiej Lutyni, umieszczając ją w lokalu Centralnego Stowarzyszenia Spożywczego dla Śląska, w którym przed rokiem mieściła się polska szkoła Macierzy.

Ad 6. Przewidziano otwarcie ochronki w Niemieckiej Lutyni w budynku szkoły wydziałowej, który już w roku 1929 pod dach doprowadzono, a który z końcem roku szkolnego 1929-30 będzie oddany do użytku szkolnego.

Ad 7. Szczęśliwie dało się załatwić sprawę otwarcia ochronki w Starem Mieście, gdzie w uzyskanym lokalu miejscowej szkoły już w najbliższym czasie ochronka powstanie.

Ad 8. Wystawiono nowy budynek ochronkowy w Grodziszczu kosztem 70.000 Kcz. Pieniądze, które wypożyczyła miejscowa Kasa Raiffeisena, uzyskano dzięki zabiegom sprężystego Komitetu miejscowego. Tak Komitetowi, jak i Kasie należy się serdeczne podziękowanie za obywatelskie stanowisko, jakie zajęli w sprawie doprowadzenia budowy ochronki do skutku, tembardziej, że Komitet przyrzekł także dołożyć wszelkich starań, by w dalszym ciągu zbierać pieniądze na upłatę długu.

Ad 9. Udało się Zarządowi Głównemu otworzyć ochronkę w Suchej Średniej w nowym budynku, wystawionym przez miejscową Gminę Ewang. i na ten cel przez nią Macierzy odstąpionym, w Markłowicach Dolnych w domu wynajętym od p. Pawlity, w Ligotce Alodjalnej, w domu wynajętym od p. Fajkoszów, jak również we Frysztacie na Granicach, gdzie przy pomocy miej-

scowego Koła Macierzy i przy pomocy dzielnego Komitetu miejscowego z p. szt. Węglorzem na czele Zarząd Główny wybudował osobny dom, kosztem 133.000 Kcz na pomieszczenie ochronki. Wszystkim, którzy dopomogli do otwarcia wspomnianych ochronek, względnie ich budowy, Zarząd Główny Macierzy Szkolnej składa serdeczne podziękowanie. Nie otwarto ochronek w Śląskiej Ostrawie ani w Zawadzie, a to z braku odpowiednich lokalów.

Ad 10. Z braku funduszków nie przystąpiono do przeprowadzenia dobudowy skrzydła przy polskiej szkole wydz. w Łazach. Natomiast w myśl nakazu Rady Szkolnej Krajowej wybudował Zarząd Główny M. Szk. kosztem około 150.000 Kcz nowy budynek na pomieszczenie ochronki w Bystrzycy. Mógł to zrobić jedynie dzięki pomocy miejscowej Kasy Zaliczkowej, która udzieliła mu pożyczki w wysokości 50.000 Kcz i dzięki pomocy miejscowego „Komitetu budowy“ z p. dyr. Budnikiem na czele, za co im Zarząd Główny na tem miejscu serdecznie dziękuje.

Ad 11 i 13. Zarząd Główny Macierzy nie stworzył centrali odczytowej ze specjalnym referentem odczytowym, gdyż nie znalazł odpowiedniego kandydata na takie stanowisko. Ma zamiar jednak załatwić te sprawy w najbliższym czasie w ten sposób, że wyszle przynajmniej na jednoroczny kurs oświatowy człowieka, któryby okazywał specjalne w tym kierunku upodobanie, a dopiero później powierzy mu referat odczytowy. Natomiast zakupił kilka seryj przeźroczy z gotowymi wykładami, które w roku sprawozdawczym były już w obiegu.

Ad 12. Stosując się do woli Walnego Zgromadzenia, Zarząd Główny Macierzy Szkolnej wznowił wydawnictwo „Przewodnika Oświatowego“, który począwszy od lipca 1929 wychodzi jako kwartalnik i bezpłatnie przesyła go swym członkom.

Ad 14. Wykonując polecenie Walnego Zgromadzenia, Zarząd Główny Macierzy wezwał Koła do urzędzenia przynajmniej jednego obchodu narodowego, podkreślając przedewszystkiem obchód ku czci Kochanowskiego, wielkiego poety polskiego, który w roku 1930 święci 400-lecie swych urodzin.

Ad 15. Kursów dla reżyserów teatrów amatorskich nie udało się urządzić z powodu trudności technicznych. Przedewszystkiem brak sali z odpowiednią sceną w Cz. Cieszynie stanął temu na przeszkodzie. Rzeczą tę uda się niezawodnie przeprowadzić w roku 1930, w nowej sali Macierzy, dość dobrze już w potrzebne przybory sceniczne wyposażonej.

Ad 16. Jak ze sprawozdań Kół Macierzy wynika, urządzono w roku sprawozdawczym w kilku miejscowościach kursa tańców, które wielce przyczyniły się do wciągnięcia młodzieży w szeregi Macierzy.

Ad 17. Sprawą wydania śpiewnika zainteresował się Zarząd Główny Macierzy w ten sposób, że udzielił Związkowi Polskich Chórów w Czechosłowacji subwencji na ten cel. Śpiewnik ukaże się najpóźniej w czerwcu 1930 roku.

Ad 19. Sprawę wydania popularnej historii Śląska dla młodzieży szkolnej odłożył Zarząd Główny Macierzy na rok następny ze względu na to, że w roku sprawozdawczym wydał już książkę: „Polacy w Czechosłowacji“.

Ad 20. W sprawie festynów okręgowych Zarząd Główny wydał okólnik do Kół, zachęcając je do urządzenia okręgowych zjazdów i festynów, zwłaszcza w miejscowościach pod względem narodowym zagrożonych.

Ad 21. Żywo zajmował się Zarząd Główny Macierzy sprawą uzyskania koncesji na kino w Karwinie, wysyłając specjalne delegacje do Berna, Mor. Ostrawy a nawet do Pragi. Niestety, sprawa ta, aczkolwiek mija już 2 lata od wniesienia podania o koncesję, nie ruszyła z miejsca. Władze podkreślają, że Macierz Szkolna nie ma w swym statucie wzmianki o możliwości prowadzenia kina i tem uzasadniają niemożliwość pomyślnego załatwienia sprawy. Najbliższe Walne Zgromadzenie Macierzy Szkolnej musi uchwalić zmianę statutu w tym kierunku.

Ad 22. Przedewszystkiem Zarząd Główny miał na oku ugminienie szkoły wydziałowej w Błędowicach Dolnych, gdzie to wydział gminny jednogłośnie na przejęcie jej na etat gminy się zgodził. Mimo, że w sprawie tej i Macierz Szkolna i Panowie Posłowie interwenjowali u dotyczących Władz szkolnych i rządowych, podanie Macierzy zostało odmownie załatwione z umotywowaniem, że już w Czeskim Cieszynie istnieje publiczna szkoła wydziałowa (w tym wypadku niemiecka!) i że wobec tego w myśl ustawy kraj nie ma obowiązku zakładania drugiej szkoły.

Nie przejęto również na etat państwowy mniejszościowych szkół ludowych Macierzy w Polskiej Lutyni i Rychwałdzie, mimo zabiegów ze strony tak byłego Posła p. Dra Wolfa, jak też pp. Posłów Chobota i Dra Buzka. Polecono wnieść ponownie prośby z podaniem obecnych warunków na przejęcie. Odpowiednie kroki w tym względzie Zarząd Główny Macierzy już porobił. Natomiast ochronki w Karwinie na Sowińcu (2 oddziały) i w Karwinie na Granicach (2 oddziały) uchwaliła Karwińska Rada Gminna przejąć na swój etat z początkiem roku 1929. Dotąd ochronki te utrzymuje nadal Macierz, ale jest nadzieja, że w najbliższym czasie Gmina ochronki przejmie a za czas ubiegły kosztą utrzymania ochronek Macierzy zwróci.

Ad 23. Celem poprawienia książkowości w Kołach Macierzy wprowadził Zarząd Główny Macierzy nowe ulepszone książki kasowe.

Zarząd Główny poza sprawami, które mu Walny Zjazd polecił przeprowadzić, załatwił także następujące sprawy, które się w ciągu roku wyłoniły, a których przeprowadzenie uznał za konieczne:

a) **Bursa dla uczenic polskiego gimn. realnego w Orłowej.** I tak zakupił w Orłowej w pobliżu gimnazjum realnego dom mieszkalny z budynkiem gospodarczym i ogrodem za kwotę 115.000

Kcz, w którym po przeprowadzeniu odpowiednich adaptacji pomieszczono Burzę dla uczenic gimnazjum realnego w Orłowej. Koszta adaptacji i urządzenia wewnętrznego wynosiły ponad 50.000 Kcz. Macierz Szkolna umożliwiła w ten sposób korzystanie z zakładu średniego nie tylko chłopcom, ale i dziewczętom, których rodzice mieszkają z dala poza Orłową.

b) Kurs dokształcający dla dziewcząt. W roku sprawozdawczym Zarząd Główny Macierzy poczynił też starania o otwarcie przy polskim gimnazjum w Orłowej dwuletniego kursu dokształcającego dla absolwentek szkół wydziałowych i niższego gimnazjum, przez którego ukończenie nasze dziewczęta nie tylko mogłyby zdobyć wyższe wykształcenie, ale także będą mogły uzyskać kwalifikacje na mistrzynie ochronek. Jest uzasadniona nadzieja, że kurs ten zostanie otwarty z początkiem roku szkolnego 1930-31. Stwarzając w Orłowej Burzę dla uczenic gimnazjum, miał Zarząd Główny Macierzy Szkolnej także na oku i te dziewczęta, które będą uczęszczały na wspomniany kurs.

c) Zapewnienie budynku dla szkoły gospodyń wiejskich w Końskiej. Zarząd Główny Macierzy, chcąc zapewnić stały rozwój szkoły gospodarstwa wiejskiego w Końskiej przez zabezpieczenie jej pomieszczenia, przeprowadził ze Spółką Ziemiąską pertraktację co do zakupienia budynku wraz z parkiem i ogrodem w wymiarze 3'5 ha, czyli 6'5 morga.

d) Rozszerzenie szkoły gospodarstwa domowego w Orłowej. Szkoła gospodarstwa domowego w Orłowej okazuje nadzwyczajną frekwencję. Wszystkich zgłaszających się szkoła pomieścić nie może w każdym roku szkolnym. Okazała się przeto konieczność rozszerzenia szkoły. Korzystając z nadarzającej się sposobności, Zarząd Główny Macierzy odkupił od Powiatowej Rodziny Opiek. w Orłowej dom sąsiadujący z budynkiem szk. wraz z przylegającą parcelą za kwotę Kcz 153.000. W domu tym zarządzi się kuchnię dla szkoły i internat dla uczenic szkoły, w obecnej zaś szkole kuchnię przerobi się na klasę. W ten sposób od nowego roku szkolnego będzie można prowadzić naukę w 2 równorzędnych oddziałach.

e) Powszechna Wystawa Krajowa w Poznaniu. Kiedy ludność polska w Czechosłowacji została zaproszona do wzięcia czynnego udziału w P. W. K. w Poznaniu, Zarząd Główny Macierzy uchwalił sfinansować urządzenie stoiska Polaków w Czechosłowacji. Z jego inicjatywy zawiązał się osobny Komitet Wystawowy, złożony z przedstawicieli naszych instytucji kulturalnych i gospodarczych, który całą wystawę przygotował i urządził. Koszta wystawy wynosiły około 65.000 Kcz. Z tej też okazji Zarząd Główny Macierzy Szkolnej wydał książkę pod tyt.: „Polacy w Czechosłowacji“, którą na podstawie materiału, zebranego częściowo przez Komitet wystawy, w większej części przez siebie, napisał p. Fr. Kulisiewicz, prof. gimn. realnego w Orłowej. Książka ta, zaopatrzona w przeszło 110 ilustracji i jedną mapkę Śląska, przed-

stawia na 108 stronicach całokształt obecnego życia Polaków w Czechosłowacji. Zarząd Główny Macierzy Szkolnej poczuwa się do miłego obowiązku złożenia serdecznego podziękowania całemu Komitetowi Wystawowemu, którego nazwiska podaje wspomniana książka, za łaskawe zajęcie się przygotowaniem wystawy, a szczególnie p. prof. Gustawowi Fierli za urządzenie wystawy w Poznaniu, p. prof. Kulisiewiczowi zaś za napisanie książki.

Przy tej sposobności Zarząd Główny Macierzy Szkolnej podaje członkom do wiadomości, że eksponaty, przywiezione z wystawy z Poznania i złożone w gimn. w Orłowej, stanowią początek Muzeum Macierzy, którem w przyszłości, po zlikwidowaniu Komitetu, opiekować się będzie osobna Sekcja muzealna.

f) Wycieczka Macierzy Szkolnej na P. W. K. do Poznania. Na życzenie członków zorganizował Zarząd Główny Macierzy masową wycieczkę swych członków do Poznania. W trzydniowej wycieczce wzięło udział około 800 członków Macierzy ze wszystkich Kół miejscowych. Część wycieczki udała się do Gdyni, Warszawy, Częstochowy i Krakowa. Koszta wycieczki do Poznania wyniosły 220 Kcz. Wycieczka zrobiła na wszystkich uczestnikach jak najlepsze wrażenie. Przekonali się bowiem oni naocznie o wielkim rozwoju kulturalnym i gospodarczym Polski w pierwszym dziesięcioleciu Jej niepodległości.

g) Udział członków Zarządu Głównego Macierzy w I. Zjeździe Polaków z Zagranicy. W zorganizowanym przez Komitet w Warszawie zjeździe Polaków z całego świata wzięli udział w imieniu Macierzy Szkolnej dwaj członkowie, Dr. Jan Buzek i Dyr. Piotr Feliks, razem z przedstawicielami Związków i towarzystw w osobach pp. Dr. L. Wolfa, Dyr. Em. Chobota, kier. Jar. Waleczki i dyr. M. Pawełka z M. Ostrawy. Zjazd ten wyłonił ze siebie „Radę Organizacyjną Polaków z Zagranicy“, która ma zadanie prowadzić dzieło zbliżenia rozsianych po świecie Polaków i otoczenia ich moralną i materialną opieką.

h) Festyn Macierzy. Jak corocznie, tak i w roku 1929 Zarząd Główny Macierzy Szk. przy pomocy osobnego Komitetu, z p. kier. J. Michejdą na czele, urządził Wielki Festyn Krajowy Macierzy, który skupił masy ludności polskiej w parku Sikory. I w tym roku wystąpiły chóry, zorganizowane w Polskim Związku Chórów w Czechosłowacji, w liczbie ponad 1.000 śpiewaków i odśpiewały pod batutą p. Jana Jelenia, dyrygenta Związku Chórów, bardzo udatnie kilka pieśni ludowych. Zarząd Główny Macierzy poczuwa się do miłego obowiązku złożenia wszystkim Paniom i Panom którzy do Komitetu festynowego należeli i w nim pracowali, jak też wszystkim Śpiewakom, którzy swym występem przyczynili się do uświetnienia festynu, serdecznego podziękowania. Niech świadomość, że Festyn dzięki ich pomocy przyniósł sukces moralny i materialny (28.000 Kcz), będzie dla nich najlepszą nagrodą za Ich ofiarną pracę.

Zarząd Główny Macierzy, stwierdzając z przyjemnością, że wszystkie Grona szkół Macierzy pracują wydatnie w szkole a także poza szkołą biorą żywy udział w pracy oświatowej i społecznej — wyraża Im na tem miejscu serdeczne podziękowanie i słowa pełnego uznania.

Wielką usługę oddają polskiemu społeczeństwu profesorowie gimnazjum orłowskiego, dojeżdżający do Śląskiej Ostrawy, celem udzielania nauki w polskich paralelkach państwowego seminarjum nauczycielskiego w Śląskiej Ostrawie. Zarząd Główny wyraża Im z tego powodu serdeczne podziękowanie.

Podobnie, jak w latach ubiegłych, doznawała Macierz Szkolna troskliwej opieki — o ile chodziło o sprawy z Władzami szkolnemi w Bernie i Pradze — od naszych Panów Posłów. Szczególnie wdzięczną jest Macierz b. Posłowi Panu Dr. L. Wolfowi za Jego zabiegi i starania w sprawach Macierzy przez cały czas Jego 4-letniego posłowania. Jemu w wielkiej części Macierz zawdzięcza powstanie niektórych szkół wydziałowych i ludowych, jak niemniej przejęcie szkoły wydziałowej w Łazach na etat państwowy. Za tę Jego owocną pracę Macierz Szkolna składa WPanu Dr. L. Wolfowi serdeczne podziękowanie.

Również obecnym Panom Posłom, Dr. J. Buzkowi, Dyr. Em. Chobotowi i Red. Karolowi Jundze, Zarząd Główny Macierzy Szk. składa serdeczne podziękowanie za Ich bardzo gorliwe popieranie spraw Macierzy zarówno w Pradze, jak w Bernie.

Pracy oświatowej Macierzy Szkolnej wielkie usługi oddawała nasza Prasa. Wszystkie nasze Czasopisma, do których się Macierz zwracała — a więc Ewangelik, Gazeta Kresowa, Nasz Kraj, Nasz Lud, Prawo Ludu, Robotnik Śląski, jak też Czasopisma w Cieszynie — Dziennik Cieszyński, Gwiazdka Cieszyńska i Poseł Ewangelicki — chętnie umieszczały wszelkie jej komunikaty bezinteresownie. Za tę tak ważną dla naszego życia narodowego przysługę składa Im Zarząd Główny Macierzy serdeczne „Bóg zapłać!“

W sierpniu 1929 roku odszedł do Polski po 16 latach pracy w szkolnictwie Macierzy, w tem 10 lat na stanowisku wizytatora szkół Macierzy w Czechosłowacji, p. Karol Biel, który dzielnie pomagał Zarządowi Głównemu Macierzy przy organizowaniu szkół, jak też i w dalszym ich rozwoju. Zarząd Główny Macierzy Szkolnej dziękuje Mu serdecznie za tę owocną pracę i życzy na nowem stanowisku najlepszego powodzenia.

Skład Zarządu Głównego Macierzy Szkolnej w r. 1929 przedstawiał się następująco: Dr. Olszak Wacław, lekarz i burmistrz w Karwinie, prezes; Feliks Piotr, dyrektor gimn. realn. w Orłowej, wiceprezes I; Dr. Bałon Jerzy, adw. w Cieszynie, wiceprezes II; Dr. Buzek Jan, lekarz i poseł w Dąbrowie, skarbnik; Mamica Paweł, dyrektor Tow. Oszcz. i Zal. w Cieszynie, zast. skarbnika; Ks. Moroń Fr., proboszcz w Ropicy, sekretarz; Wójcik Władysław, inspektor szkolny w Cz. Cieszynie, zast. sekretarza; Branny

Jan. sekretarz Tow. Rolniczego w Cz. Cieszynie; Ciemała Jan, burmistrz w Wędryni; Chmiel Karol, burmistrz w Błędowicach Dolnych; Dziadura Karol, nadsztygar w Suchej Górnej; Guziur Teodor, kierownik szkoły w Karwinie; Kornuta Piotr, dyrektor konsumu w Trzyńcu; Ks. Michejda Oskar, senior w Trzyńcu; Ogrocki Gabriel, sekretarz „Wzajemnej Pomocy“ we Frysztacie; Malejka Antoni, mistrz krawiecki w Nowym Boguminie; Toman Karol, burmistrz w Datyniach Dolnych; Dr. Leon Wolf, adwokat we Frysztacie.

Nadto brali udział w posiedzeniach Zarządu Głównego Macierzy Szkolnej: Biel Karol, dyrektor szkoły wydz. w Niemieckiej Lutyni, jako wizytator szkół Macierzy (do 31 sierpnia) i Pawełek Marjan, dyrektor szkoły wydz. w Mor. Ostrawie, jako prezes Polskiego Związku Szkolnego na Morawach.

Posiedzeń Zarządu Głównego Macierzy Szkolnej, łącznie z posiedzeniami prezydjalnemi, odbyło się 12.

W Zarządzie Głównym pracowały osobne sekcje: Szkolna, Organizacyjna, Skarbowa, Oświatowa, parku Sikory. Sekcje te przygotowywały wnioski na posiedzenia Zarządu Głównego i odbyły ogółem 18 posiedzeń.

Do Komisji Rewizyjnej należeli: Biłko Józef, inspektor Związku Kas Raiffeisena w Cz. Cieszynie; Inż. Machnik Józef, kierownik filii Tow. Oszcz. i Zal. w Orłowej; Buzek Karol, prezes Towarz. Rolniczego w Końskiej; Pawliczek Franciszek, kierownik Banku Rolniczo-Robotniczego we Frysztacie; Ofiok Jan, inspektor Zw. Kas Raiffeisena w Cz. Cieszynie.

Posiedzeń Komisji Rewizyjnej odbyło się 4.

Kierownikiem biura Macierzy Szkolnej był dyr. Fryderyk Kretschmann. W biurze pracowali jako urzędnicy: Tomala Ja.: Ew.; Pawlik Ludwik; Santarius Fryderyk, jako buchalter; Fukałówna Natalja i Serafinówna Janina, jako stenotypistki.

W ciągu roku załatwiono 5.689 liczb protokołu podawczego.

Wszyscy urzędnicy Biura Macierzy z Panem Dyr. Fryder. Kretschmannem na czele spełniali swoje obowiązki bardzo sumiennie i gorliwie — za co Im na tem miejscu Zarząd Główny Macierzy wyraża swoje pełne uznanie i podziękowanie.

B) Sprawozdanie ze skarbowości Macierzy.

I w tym roku sprawozdawczym przychodzi stwierdzić z wielką przyjemnością, że ludność nasza o Macierzy niezapominała, ale przy każdej sposobności pamiętała o niej, łożąc ofiarnie swój grosz, krwawo zapracowany, na utrzymanie i rozszerzenie swego dorobku kulturalnego, jakim jest szkoła polska. To też ofiarność ludu polskiego nie tylko nie zmalała w roku ubiegłym, lecz nawet znacznie się wznogła. Wszystkie imprezy, urządzone z ramienia Kół Macierzy, a więc festyny, bale, przedstawienia itd., jak donosiły sprawozdania Zarządów, cieszyły się zazwyczaj ogromna frek-

wencją, to też wszystkie te imprezy przynosiły Macierzy znaczne dochody. Kwota zebrana w tym roku przez Koła Macierzy, powiększyła się w porównaniu z rokiem 1928 o przeszło 94.000 Kcz i doszła do wysokości Kcz 884.507. Jest to najlepsze świadectwo, że lud polski na Śląsku, — który mimo kryzysu gospodarczego i ciężkich warunków życiowych, taką kwotę potrafił złożyć na polskie cele oświatowe — chce w swej narodowości wytrwać do ostatniego tchu. Tu trzeba dodać, że ludność polska należy także do licznych innych organizacji, na które jeśli nie więcej, to tak samo musiłożyć. To też cześć i uznanie należy się jej w całej pełni ze strony Zarządu Głównego Macierzy Szkolnej.

Mimo tej ofiarności, niespotykanej gdzieindziej w tej mierze, Macierz Szkolna nie zdołałaby utrzymać swych licznych placówek i spełnić w całej osnowie swego zadania, jakie sobie jako cel postawiła, gdyby nie pomoc ze strony Rodaków z Polski. Oni to zawsze, ile razy do nich Macierz się zwróciła, szli jej z pomocą i ratowali w ciężkich chwilach. Zarząd Główny Macierzy Szkolnej składa im na tem miejscu jak najserdeczniejsze podziękowanie.

Przedewszystkiem Macierz doznała wielkiej pomocy ze strony P. T. Towarzystwa Opieki Kulturalnej w Warszawie, które jakby dla uczczenia pamięci swego Pierwszego Prezesa, Wielkiego Dobrodzieja i Opatrznościowego Męża Macierzy Szkolnej, jakim był dla niej śp. Mec. Antoni Osuchowski, z największą troskliwością opiekuje się naszą instytucją. Cześć i najgłębszą wdzięczność wyraża Zarząd Główny Macierzy Szkolnej P. T. Towarzystwu imieniem swoim i całej ludności polskiej.

Przy tej sposobności z wielką radością i wdzięcznością Zarząd Główny Macierzy Szkolnej podaje do wiadomości, że Towarzystwo Opieki Kulturalnej w Warszawie, — na życzenie śp. Mec. Osuchowskiego, z kwoty 1.000.000 koron, które wpłacił na jego rachunek pewien łaskawy Ofiarodawca, nie życzący sobie, by go wymieniano, — utworzyło fundusz im śp. ks. Fr. Michejdy, z którego odsetki przeznaczyło na polskie cele kulturalno-oświatowe w Czechosłowacji ze specjalnem uwzględnieniem Macierzy Szkolnej. Dla zarządzania tym funduszem Towarzystwo Opieki Kulturalnej utworzyło osobny Komitet z siedzibą w Cieszynie, w którego skład weszli: śp. Ks. Prał. Józef Londzin, Mec. Dr. Władysław Michejda, Dyr. Fr. Popiołek, ks. prof. Jan Stonawski, Inż. Zofja Kiedroniowa i dwaj Delegaci z Towarzystwa Opieki Kulturalnej w Warszawie. Komitet powyższy przyszedł Macierzy Szk. w ubiegłym roku z dużą pomocą, udzielając jej z tego funduszu hipotecznej pożyczki długo-terminowej w wysokości 500.000 Kcz. Za tę niespodziewaną a tak potrzebną pomoc składa Zarząd Główny Macierzy Szkolnej Wielce Szanownemu Komitetowi i na tem miejscu jak najserdeczniejsze podziękowanie.

Wydatnie też wspomogły Macierz i w tym roku P. T. Sejmiki Powiatowe, Rady Miejskie, — z Magistratem Stoł. Miasta

Warszawy na czele, które złożyło na rzecz Macierzy w roku 1929 kwotę Zł. 15.000, — Rady Gminne, Towarzystwo Szkoły Ludowej w Krakowie, Macierz Szkolna w Cieszynie, Koła Macierzy po polskiej części Śląska Cieszyńskiego z Kołem Macierzy w Cieszynie na czele, które złożyły większe kwoty na cele ochronek, Duchowieństwo, Grona nauczycielskie, Osoby prywatne z kraju i poza krajem, z bliska i z daleka.

Wszystkim Łaskawym Ofiarodawcom, których nazwisk nie podobna wymienić ze względu na szczupłość miejsca, za co Ich jak najmocniej przepraszamy, składa Zarząd Główny Macierzy Szkolnej serdeczne „Bóg zapłać“ i gorąco Ich prosi o zachowanie Instytucji Macierzy w łaskawej pamięci także w przyszłości.

W roku 1929 wpłynęły do kasy Zarządu Głównego Macierzy Szkolnej następujące dochody: 1. Tytułem należności statutowej Kół Macierzy Szkolnej w Czechosłowacji Kcz 104.577'82. 2. Tytułem opłat: a) w szkołach Kcz 165.697'10, b) w bursach Kcz 236.976'50 — razem Kcz 402.673'60. 3. Tytułem subwencji rządowej: a) Min. Szkoln. i Oświaty Narod. w Pradze na gimnazjum w Orłowej Kcz 20.000, b) na szkoły ludowe i wydziałowe Kcz 60.000, c) Ministerstwo Rolnictwa na szkołę gospodarstwa w Końskiej Kcz 62.000, d) Ministerstwo Opieki Społ. na Dom Macierzy w Czeskim Cieszynie Kcz 17.500, e) Rada Szkolna Krajowa w Bernie na szkoły we formie urlopów płatnych dla ośmiu nauczycieli, co przedstawia wartość Kcz 197.880 (Doliczając równowartość tych urlopów do powyższych subwencji rządowych, przedstawiałaby się ogólna kwota subwencji ze strony czynników rządowych Kcz 357.380). Tytułem darów okolicznościowych: a) ze Śląska Kcz 553.288'55, b) z poza Śląska Kcz 720.194'75, c) subwencji Towarzystwa Opieki Kulturalnej w Warszawie, Towarzystwa Szkoły Ludowej w Krakowie i Macierzy Szkolnej w Cieszynie Kcz 2.843.978'05, razem Kcz 4.117.471'65. Z imprez Zarządu Głównego Macierzy Szkolnej (festyn, wydawnictwo książek) Kcz 69.517'30. 6. Tytułem zaciągniętych pożyczek: a) hipotecznych w banku Kcz 445.010'47, b) pożyczki hipotecznej im. śp. ks. Franciszka Michejdy Kcz 500.000, c) wekslowych Kcz 665.000, razem Kcz 1.610.010'47. 7. Z administracji nieruchomości: a) czynsze z domów Kcz 76.550'90, b) czynsze ze szkół za budynki wynajęte Państwu (w Dąbrowie, w Łazach) Kcz 40.000, razem Kcz 116.550'90. 8. Tytułem zaciągnięć podatkowych, funduszu emerytalnego i kasy chorych Kcz 163.409'15. 9. Tytułem odsetek Kcz 3.972'44. 10. Tytułem zwrotu za druki Kcz 15.003'70. 11. Saldo kasowe z dnia 1 stycznia 1929 Kcz 20.290. **Razem dochody Macierzy Szkolnej w roku 1929 wynosiły Kcz 6,970.847'03.** (W roku 1926 wynosiły Kcz 4,338.352'74, w roku 1927 wyrosły Kcz 4,068.674'21, w roku 1928 Kcz 5,263.419'90).

Wydatki Macierzy przedstawiały się w roku 1929 jak następuje: 1. Utrzymanie szkół (1 gimnazjum, 8 szkół wydziałowych, 10 szkół ludowych, 43 ochronek, 2 szkoły zawodowe żeńskie, 3 bursy, kursa kroju i szycia, kurs handlowy, uzupełniające szkoły

przemysłowe) Kcz 3,723.987'70. 2. Stypendja i zapomogi biednym uczniom Kcz 31.351'30. 3. Subwencje: a) na „Gwiazdkę“ Kcz 3.900. b) Beskidowi Śląskiemu na schronisko na Kozubowej Kcz 25.000. c) Rodzinie Opiekuńczej w Orłowej Kcz 15.000, d) Kołom Macierzy Szk. na miejscowe cele Kcz 25.824'07, razem Kcz 69.724'07. 4. Praca Oświatowa (biblioteki, Wystawa w Poznaniu, przeźrocze, wydanie książki „Polacy w Czechosłowacji“, odczyty itd.) 42.154 Kcz 50 h. 5. Nieruchomości Macierzy Szkolnej: a) Nowe budowy (szkoła wydziałowa w Niem. Lutyni, ochronka w Bystrzycy, sala gimnastyczna w Czeskim Cieszynie, szkoła w Pol. Lutyni 969.326 Kcz 67 h, b) Adapcje (szkoła w Końskiej, Bursa w Orłowej itd.) i administracje Kcz 285.861'27, razem Kcz 1,255.188'39. 6. Administracja biura Macierzy Szkolnej Kcz 95.797'35. 7. Amortyzacja długów hipotecznych i prywatnych Kcz 389.613'93. 8. Uplata weksli Kcz 650.000'—, 9. Odsetki i prowizje od długów hipotecznych, prywatnych i wekslowych Kcz 285.918'09. 10. Podatki, fundusz emerytalny i Kasa chorych (w tem zaległości za ub. lata Kcz 442.3686'5. 11. Druki Macierzy Kcz 18.933'05. **Razem rozchody Macierzy w roku 1929 wynosiły Kcz 6,997.037'03** (w roku 1926 wynosiły 4,337.006 Kcz 53, w roku 1927 Kcz 4,075.124'38, w roku 1928 Kcz 5,243.129'90.

Rok 1929 zamknęła Macierz niedoborem, wynoszącym Kcz 16.190. Długi Macierzy wynosiły z dniem 31 grudnia 1929 Kcz 5,153.346'38. Sa to długi przeważnie długoterminowe, zahipotekowane na nieruchomościach Macierzy. Sa jednak między niemi także długi wekslowe (Kcz 1.945.000), które Macierz musi spłacać w krótkim czasie, choćby z tego względu, że wysokie odsetki pochłaniają w wielkiej mierze jej dochody, zbierane na utrzymanie szkół.

Majątek Macierzy w nieruchomościach, w urządzeniu szkolnym i urządzeniu Kół Macierzy, po oględnem oszacowaniu, przedstawia wartość Kcz 7,062.765'88.

Główny Zarząd Macierzy Szkolnej poczuwa się do miłego obowiązku złożenia serdecznego podziękowania Szan. Dyrekcji Towarzystwa Oszczędności i Zaliczek w Czeskim Cieszynie za udzielaną stale pomoc Macierzy i za jej prawdziwie obywatelskie stanowisko, udzielane zawsze, o ile chodzi o Macierz Szkolną.

Chętnie też pomagały Macierzy Szkolnej przez udzielanie pożyczek Bank Rolniczo-Robotniczy we Frysztacie, Kasa Zaliczkowa w Mor. Ostrawie i Kasy Raiffeisena. Zarząd Główny Macierzy Szkolnej składa tym Instytucjom serdeczne podziękowanie.

Specjalne podziękowanie należy się Zarządowi Głównemu Macierzy Szkolnej w Cieszynie za łaskawe pośrednictwo przy przekazywaniu datków od Przyjaciół Macierzy w Polsce, jak również za pomoc w formie subwencji i za popieranie celów naszej Macierzy wśród swoich Kół.

Także Centralnemu Stow. w Łazach Zarząd Główny Macierzy Szkolnej serdecznie dziękuje za odstąpienie Macierzy swych lokali na pomieszczenie jej szkół i ochronek za niewielką opłatę roczną.

Szkolnictwo Macierzy Szkolnej w roku 1929

obejmowało: *

1 gimnazjum realne im. Juliusza Słowackiego w Orłowej.

8 szkół wydziałowych w miejscowościach: Błędowice Dolne, Bystrzyca, Czeski Cieszyń, Jabłonków, Łazy (szkoła oficjalnie przejęta od 1 lutego 1929 przez Państwo, była jeszcze przez cały rok na utrzymaniu Macierzy), Mor. Ostrawa, Niemiecka Lutynia, IV klasa przy publicznej szkole wydziałowej we Frysztacie.

10 szkół ludowych w miejscowościach: Czeski Cieszyń, Mar. Góry, Mor. Ostrawa, Nowy Bogumin, Polska Lutynia, Poręba (Poruba), Przywóz, Rychwałd, Wierzniowice, Witkowice.

41 ochronek w 43 oddziałach w miejscowościach: Błędowice Dolne I, Błędowice Dolne II, Bystrzyca, Czeski Cieszyń, Cierlicko Górne, Darków, Datynie Dolne, Dąbrowa, Frysztat I, Jabłonków, Karwina-Sowiniec (2 oddziały), Karwina-Granice (2 oddziały), Końska, Leszna Dolna, Łazy-Koksownia, Łąki, Łyżbice, Ligotka Kameralna, Mar. Góry, Nowy Bogumin-Dworzec, Nowy Bogumin-Szonychel, Niebory, Orłowa-Kopaniny, Orłowa-Zimny Dół, Olbrachcice Oldrzychowice, Piotrowice, Lutynia Polska, Poręba, Przywóz, Ropica, Rychwałd, Sibica, Skrzeczów, Stonawa, Sucha Dolna, Sucha Średnia, Szumbark, Wędrynia, Witkowice, Żuków Dolny. W roku 1930 przybyły ochronki: Frysztat-Granice, Ligotka Alodjania, Markłowice Dolne.

2 szkoły zawodowe: polską szkołę zawodową żeńską w Orłowej; szkołę gospodarstwa wiejskiego w Końskiej.

3 bursy: dla uczniów gimn. realnego w Orłowej, dla uczennic gimn. realnego w Orłowej, dla kandydatów i kandydatek polskich paralelek seminarjum nauczycielskiego w Śląskiej Ostrawie.

Nadzór pedagogiczny nad instytucjami Macierzy Szkolnej spełniały władze szkolne rządowe, a nadto z ramienia Zarządu Głównego Macierzy p. Biel Karol, jako wizytator szkół Macierzy, nad szkołami wydziałowymi, ludowymi i ochronkami do dnia 31 VIII. 1929) i p. Janotówna Anna, jako instruktorka ochronek, nad ochronkami.

Wszystkie Zarządy szkół i ochronek doniosły w swych rocznych sprawozdaniach, że dzięki licznym i troskliwym zabiegom czynników miejscowych i przykładnej ofiarności Społeczeństwa oraz poparciu naczelnych Instytucji — uzyskała działalność polska, kształcąca się w zakładach Macierzy Szkolnej, wieloraka i wydatna pomoc materialna.

Spełniając niniejszem życzenia kierownictwa, zawarte we wspomnianych sprawozdaniach, wyraża Zarząd Główny Macierzy Szkolnej w imieniu swych Instytucji najserdeczniejsze i gorące podziękowanie; wszystkim szlachetnym Ofiarodawcom, Zarządowi Głównemu Śląskiej Krajowej, Powiatowej i Miejscowym Wydziałom Rodziny Opiekuńczej, Naczelnemu Zarządowi i Kołom Pol-

skiego Związku Szkolnego, odnośnym Wydziałom gminnym, i innym Stowarzyszeniom i Komitetom za zaopatrzenie działwy w książki i przybory szkolne, za subwencje na utrzymanie szkół i ochronek, za obfite obdarowanie działwy na „Gwiazdkę“, wzgl. na „Mikołaja“, na wycieczkach i festynach — jak niemniej i Członkom gromad nauczycielskich za zajęcie się i pracę około przygotowania i przeprowadzenia wymienionych uroczystości, wyrażając równocześnie prośbę o równie wydatne zajęcie się tą sprawą w przyszłości.

Ogólnie zaznaczyć należy, że wszystkie szkoły Macierzy urządziły w roku sprawozdawczym: uroczystość urodzin pana Prezydenta Republiki T. G. Masaryka w dniu 7 marca 1929, wykład o potrzebie światowego pokoju w dniu 28 marca, uroczystość z okazji święta państwowego w dniu 28 października.

SKOŁY ŚREDNIE.

Polskie gimnazjum realne w Orłowej. Gimnazjum realne im. Jul. Słowackiego założone w r. 1909 przez Macierz Szkolną w Cieszyńsku i Tow. Szkoły Lud. w Krakowie, mieści się we własnym budynku.

Posiada na stałe prawo publ. rozp. Min. Szkol. i Ośw. Lud. z dnia 24 maja 1924, L. 59.052-24.

Liczyło w roku 1928-29 i w r. 1929-30 8 klas i 2 paralełki. Uczniów w r. 1928-29 370 (w tem 41 uczenic, w r. 1929-30 376 uczniów (w tem 49 uczenic).

Grono nauczycielskie w roku 1928-29: Dyrektor: Feliks Piotr. Profesorowie: Badura Józef, Burian Wiktor, Farny Alfred, Fierla Gustaw, Folwaczny Jan, Folwaczny Józef, Folwaczny Rudolf, Jančar Antoni, ks. Juroszek Jerzy, Kołodziejski Teofil, Kulisiewicz Franciszek (do dnia 31 VIII. 1929), Motyka Stanisław, Niemiec Józef, Pitala Józef, ks. Trombik Karol, Włosok Jan, Zielina Gustaw, Jeleń Jan (doch. dla śpiewu i muzyki), Mrózkówna Emilja (doch. do robót ręcznych do dnia 31 VIII. 1929). Z końcem roku szkolnego 1928-29 ubyli z grona: Prof. Kulisiewicz Franciszek (przeniósł się do gimn. w Pszczynie) i Mrózkówna Emilja. Z początkiem roku szkolnego 1929-30 wstąpili do grona: Drózd Alojzy, Kikówna Ernestyna (doch. do rob. ręcz.).

Profesorowie: Farny Alfred, Folwaczny Rudolf, Motyka Stanisław, Niemiec Józef, Pitala Józef, Zielina Gustaw, mieli z Zarz. Macierzy Szkolnej zniżkę godzin w gimnazjum, celem umożliwienia im udzielania nauki w polskich paralełkach czeskiego seminarjum nauczycielskiego w Śląskiej Ostrawie.

W okresie świąt Bożego Narodzenia (4 i 13 stycznia) odegrali uczniowie dwa razy „Betleem Polskie“ L. Rydla, a dnia 28 kwietnia odbył się staraniem uczniów i uczenic wieczorek muzyczny. Dnia 27 czerwca wyjechali uczniowie klas IV—VIII w

liczbie 139 pod przew. profesorów na Powszechną Wystawę Krajową w Poznaniu.

Młodzież szkolna uczestniczyła: w poranku z okazji 3 Maja, w czterech przedstawieniach naukowych, wyświetlonych w miej-

Budynek szkoły wydziałowej im. A. Osuchowskiego wraz z dobudowaną salą gimnastyczną w Cz. Cieszyń.

scowem kinie dla szkół orłowskich, w 3 wycieczkach naukowych do fabryk i browarów, w kilkunastu wykładach, wygłaszanych w zakładzie przez profesorów przy pomocy epidjaskopu.

Staraniem gimnazjum odbyła się w listopadzie i grudniu 1929 lekcja tańców.

Podobnie jak w latach poprzednich tworzyły poszczególne

klasy gminy szkolne, których kuratorami byli gospodarze klas. Wójtowie, sekretarze i skarbnicy wszystkich gmin tworzyli tak zwaną „Pomoc koleżeńską“, której kuratorem był dyrektor zakładu. Pomoc koleżeńską zebrała w roku 1928-29 Kcz 811'83 Kcz. Z kwoty tej udzielono zapomóg 20 kolegom i koleżankom. W zakładzie istnieje orkiestra, złożona z 34 uczniów, chór męski i chór mieszany.

Poza lekcjami szkolnymi młodzież skupiała się w drużynach harcerskich, męskiej i żeńskiej. Harcerze poza swymi pracami harcerskimi prowadzili „Składnicę przyborów szkolnych“.

W kwietniu 1929 została otwarta „Czytelnia dla uczniów“. Dzieła i czasopisma dobierano w ten sposób, aby obejmowały możliwie wszystkie działy nauki i były dostosowane tak dla starszych, jak i dla młodszych uczniów. W Czytelni znajdowały się też szachy i inne gry towarzyskie. Korzystanie z Czytelni było unormowane regulaminem.

Do egzaminu dojrzałości zasiadało 22 uczniów i 2 uczennice, nadto składało egzamin nostryfikacyjny z historii i nauki czesko-słowackiej 8 abiturjentów polskiego gimnazjum w Cieszynie.

Zapomogi otrzymało w 1928-29 roku 299 uczniów i uczennic w ogólnej sumie 34.612'26 Kcz, ogół młodzieży (na częściowe pokrycie kosztów wyjazdu do Poznania) 16.581'95 Kcz — razem zapomogi wynosiły 51.194'21 Kcz (w tem zapomoga Min. Szkoln. i Ośw. Lud. 1.200 Kcz, gminy Trzyńca 1.000 Kcz, gminy Karwiny 800 Kcz, Stypendjum im. dra Wł. Olszaka (utworzonego w roku 1928 z okazji swego 60-lecia) 300 Kcz, Grono Profesorów 3.800 Kcz, Dyrektora Talenty Karola z Łańcuta 3.800 Kcz (1.000 Zł.), Zarządu Głównego Mac. w Cieszynie 1.134 Kcz (300 Zł.), Stypendjum im. śp. Matuszka w Łazach 5.800 Kcz, reszta z imprez uczniowskich i zbiorów Dyrekcji).

Na kolonie letnie wysłano 55 uczniów, na „Gwiazdkę“ obdarowano butami, ubraniami i bielizną 117 uczniów i uczennic.

Z zakładu żupnego, który trwał 71 dni, korzystało 191 uczniów i uczennic. Wydano 13.497 śniadań kosztem 4.709 Kcz.

Członkowie grona zajmują naczelne stanowiska, względnie są członkami Zarządów Głównych następujących towarzystw oraz instytucji: Macierzy Szkolnej, Krajowej i Powiatowej Rodziny Opiekuńczej, Towarzystwa Nauczycieli Polskich, Związku Chórów śpiewackich, „Siły“, „Sokoła“, „Beskidu śląskiego“, Powiatowego Komitetu Oświatowego, Miejscowej Komisji Oświatowej, Miejskowych Kół Macierzy, Chóru Tow. Naucz. Polskich, Sekcji rys. T. N. P., Naczelnego Zarządu Harcerstwa Polskiego, „Ogniska“, Towarzystwa Oszczędności i Zaliczek. Z ramienia tych towarzystw wygłosili kilkadziesiąt wykładów. Pięciu sprawowało urząd lustratorów Kół Macierzy i z tego tytułu byli referentami na Walnych Zgromadzeniach Trzech zajmowało się reżyserją przedsta-

wieci gimnazjalnych i towarzystw miejscowych. Ponadto pięciu było członkami Komisji Egzaminacyjnej dla nauczycieli szkół wydziałowych i ludowych, sześciu dla mistrzyń ochronek, pięciu dla nauczycielek robót ręcznych przy państwowem seminarjum nau-

Wnętrze sali gimnastycznej wraz ze sceną w Czeskim Cieszynie.

czycielskiem w Śląskiej Ostrawie, pięciu udziela nauki w szkole gospodarstwa domowego w Orłowej, z których jeden jest jej dyrektorem. Kilku z grona było czynnych przy urządzaniu wystawy kulturalnej w Poznaniu, jeden prowadził kursa rysunkowe dla nauczycieli.

SZKOŁY WYDZIAŁOWE.

Szkoła wydziałowa w Błędowicach Dolnych, założona 1 września 1927, mieści się w budynku wynajętym. Klas 4 (4). Dzieci 111 (151).

Grono nauczycielskie: Dyr. Toman Franciszek, nauczyciele: Berger Antoni, Jeleń Jan, Kozieł Adolf, Żwak Jan, do robót rzecznych Wronówna Zofja, oraz dochodzący: ks. dziekan Czyż Józef do religii katolickiej, ks. kons. Teper Karol do religii ewangelickiej, kier. szkoły lud. Fiedor Jan do języka niemieckiego (od 1 września 1929), Dadok Józef do stenografii.

W szkole urządzono w ciągu roku następujące odczyty z obrazami świetlnymi: „Wycieczka parowcem do znaczniejszych miast Ameryki“, „Krajobraz Sahary“, „Pierwsza pomoc w nagłych wypadkach“. Bez obrazów: „O Eskimosach“, „O Antonim Osuchowskim“, „O żarówce elektrycznej i jej wynalazcy Edisonie“.

Publiczne występy młodzieży: 6 stycznia 1929 Betleem polskie, 7 marca Uroczystość 79-letnich urodzin prezydenta T. G. Masaryka, 5 maja Akademię ku uczczeniu Konstytucji 3 Maja (śpiewy, deklamacje, występy muzyczne, piramidy chłopców, sztuczka pod tyt.: Smutna perełka), 26 października Uroczystość z okazji święta państwowego, 21 i 22 czerwca dwudniowa wycieczka na Radhoszcz i Pustewnę, 29 czerwca 1929 wycieczka szkolna wspólnie z miejscowymi szkołami polskimi, popisy gimnastyczne dziewczyn i chłopców, śpiewy, 29 i 30 czerwca dwudniowa wystawa rysunków, prac ręcznych chłopców, kobiecych robót ręcznych i wypracowań piśmiennych w 4 salach, 22 grudnia 1929 Gwiazdka szkolna wspólnie ze szkoła ludową, deklamacje, śpiewy.

Szkoła urządziła: 22 kwietnia 1929 uroczystość żałobną z powodu śmierci ks. Prałata Londzina, uroczystość św. Wacława (1000-lecie), dwie pogadanki rodzicielskie z odczytami: „Szkoła a działalność Gminnych Rodzin Opiekuńczych“. „Znaczenie współpracy szkoły z domem rodzicielskim“, „50 lat żarówki elektrycznej“, „O wychowaniu“.

Staraniem Rodziny Opiekuńczej urządzono gwiazdkę, podczas wakacyj prowadzono kąpiele ambulatoryjne, kilku uczniów wysłano na kolonie wakacyjne.

Dzieci należały do Drużyn Harcerskich. Oszczędności swe składały dzieci w kasie szkolnej

Członkowie grona pracują we wszystkich miejscowych towarzystwach polskich, jak w Kołach Macierzy, Rodzinie Opiekuńczej, „Sile“, Zw. M. E., Chórze Macierzy, Chórze Katolickim, Straży Pożarnej, Kółku Rolniczem, Komisji Oświatowej. Dwóch jest członkami Chóru T. N. P., jeden lustratorem 2 Kół Macierzy, jeden uczy śpiewu i muzyki w gimn. realnem w Orłowej, jeden uczy w uzupełniającej szkole przemysłowej, jeden w szkole gospodarstwa domowego, jeden jest bibliotekarzem biblioteki gminnej, jeden dyrygentem Związku Polskich Chórów w Czechosłowacji.

Szkoła wydziałowa w Bystrzycy, założona 1 września 1923, mieści się w budynku własnym i obejmuje 4 klasy.

Grono nauczycielskie: Dyrektor Budnik Rudolf, nauczyciele: Walek Jerzy, Koziół Jan, Bolek Henryk, Żyła Emil, nadto siły dochodzące: Poloczkówna Bronisława, nauczycielka robót ręcznych, Dadok Józef, nauczyciel stenografii, ks. Pastucha Franciszek do religii katolickiej i ks. Tłołka Emanuel do religii ewangelickiej. Szkoła liczy 105 dzieci (122). W szkole istnieje zakład żupny, w którym 60 dzieci otrzymuje ciepłe obiady częścią bezpłatnie, częścią za opłatą 5 Kcz miesięcznie. Ubogie dzieci leczyl na zęby bezpłatnie dentysta p. Hilke Herman z Cz. Cieszyna.

Dzieci odegrały z wielkiem powodzeniem baśń fantastyczną w 4 aktach Ewy Szelburgówny p. t. „Za siedmioma górami“ dwukrotnie, a mianowicie w Bystrzycy i w Trzyńcu. 14 i 15 czerwca odbyła się wycieczka szkolna na Łysą Górę. 29 i 30 czerwca urządzono wystawę rysunków i robót ręcznych. 29 września wyjechało 26 dzieci na wystawę do Poznania za wolnymi biletami jazdy. Młodzież uczestniczyła w następujących uroczystościach szkolnych: w dzień święta państwowego i urodzin Prezydenta, w Gwiazdce szkolnej, i Wigilji dla dzieci i rodziców. Po wyczerpaniu urozmaiconego programu gwiazdkowego rozdano sierotom i ubogim obuwie, ubrania i przybory szkolne, wszystkie zaś dzieci otrzymały łakocie. Koszta Gwiazdki wynosiły 2.141 Kcz.

Członkowie grona byli czynni: jeden jako reżyser Kółek amatorskich, członek Centralnego i Powiatowego Zarządu Rodziny Opiekuńczej, przewodniczący miejscowego Koła Macierzy Szkolnej, autor podręczników szkolnych, kierownik uzupełniającej szkoły przemysłowej i ochronki, jeden jako prezes Kółka Jabłonkowskiego T. N. P. i kierownik szkoły gospodarczej, dwóch jako kasjerów instytucyj humanitarnych, jeden jako członek Wydziału Gminnego, jeden jako sekretarz Koła Macierzy, oddziału Stronnictwa Politycznego, dwaj jako referenci na zebraniach itd.

Szkoła wydziałowa w Czeskim Cieszynie, założona 1 września 1924, mieści się od 1 września 1925 w budynku własnym. Klas 5, dzieci 176 (181).

Grono nauczycielskie: Dyr. Kretschmann Fryderyk, od 1 sierpnia 1929 Berger Karol, nauczyciele: Kotapkówna Stanisława, Pustówka Rudolf, Michejda Józef, Trombik Jerzy, Słowik Karol, Potysz Wincenty od 1 sierpnia 1929, Heczówna B. (do 31 sierpnia 1929), do robót ręcznych kobiecych Pustóvkowa Emilja, do rel. kat. ks. proboszcz Pastucha Franciszek, do rel. ewang. ks. Tłołka Emanuel, do stenografii Dadok Józef, Szczotka Fr. do języka czeskiego, Taskówna Helena do języka niemieckiego.

W dniu 12 kwietnia 1929 urządziła szkoła popis. Na program złożyły się śpiewy, deklamacje, orkiestra i odegranie rewii Kar. Bergera w 11 obrazach pod tyt.: „Baju, baju“. Działwa wzięła udział dnia 9 czerwca w dzielnicowym festynie, urządzonym z ini-

cjatywy grona nauczycielskiego w parku Sikory, zaś 7 marca w uroczystym poranku z deklamacjami i śpiewami.

Dla dziatwy szkolnej urządzono wykłady z obrazami świetlnymi na następujące tematy: „Podróż balonem do Ameryki“, „Skandynawia“, oprócz tego dziatwa oglądała filmy: „Verdun“ (groza wojny światowej), „Skauci“, „Simba“, król zwierząt (polowanie na zwierzęta w Afryce).

Miejska Rodzina Opiekuńcza razem z gronem nauczycielskiem urządziła Gwiazdkę kosztem 10.865'15 Kcz. W szkole istnieje zakład żupny od 18 listopada 1929. Należy się podziękowanie członkom Kółek Rolniczych z Cieszyńska i okolicy za bezpłatne darowanie do kuchni ziemniaków i jarzyn.

Na kolonie wakacyjne wysłano 7 dzieci.

W szkole istnieją Drużyny Harcerskie, które urządziły Wigilię, połączoną z występami. Kasa szkolna liczyła 110 członków, którzy do lutego 1930 złożyli 5.049'30 Kcz na oszczędność.

Grono nauczycielskie pracuje we wszystkich miejscowych towarzystwach polskich, pełniąc tam funkcje sekretarzy., reżyserów, chómristrzów, członków chórów, biorąc czynny udział w imprezach, urządzanych przez te towarzystwa. Uczą w uzupełniającej szkole przemysłowej, której jeden jest kierownikiem, jeden uczy w szkole Gospodyń Wiejskich w Końskiej, jeden jest członkiem Rady Szkolnej i Zastępstwa Powiatowego.

Szkoła wydziałowa w Jabłonkowie, założona 1 września 1926, mieści się w budynku własnym i obejmuje 3 klasy. Dzieci 105 (82).

Grono nauczycielskie: Dyr. Paszek Rudolf, nauczyciele: Maryniok Józef do 31 lipca 1929, Badura Jan, Sabela Adam, Br. Polackówna do robót ręcznych kobiecych oraz siły dochodzące: Marchalek L., P. Łaboj, ks. Pastucha do rel. kat., kl. Tłolka do rel. ewang.

Uroczystości szkolne: poranek dla dzieci 27 września 1929 z okazji 1.000-lecia św. Wacława, 28 października z okazji święta wolności, 2 wykłady dla rodziców, wykład o Jugosławji, Gwiazdka.

Występy publiczne: Akademia, na której program złożyły się deklamacje, występy chóru i sztuczka pod tyt.: „Kwiat paproci“, popis szkolny złożony z wystawy prac uczniów i uczenie, z ćwiczeń gimnastycznych i z festynu, Jasełka.

W szkole istnieje Drużyna Harcerska (żeńska).

Nauczyciele spełniają funkcje w zarządzie towarzystw, jak: w Kole Macierzy Szkolnej, Rodzinie Opiekuńczej, Sokole, Czytelni. Stow. Mł. Kat. i Ew., Komisjach Oświatowych, Radzie Biblij., Stronnictwach polskich, są członkami chórów, zastępstwa gminnego, dyrygentami i reżyserami. Są lustratorami Kół Macierzy Szkolnej. Wygłaszali odczyty w miejscu i poza Jabłonkowem.

Szkoła wydziałowa w Łazach, założona 1 września 1923, mieści się we własnym budynku. W roku szkolnym 1928-29 było 5 klas, dzieci 185. W roku szkolnym 1929-30 4 klasy, 148 dzieci.

Powodem ubytku dzieci jest utworzenie szkoły wydział. w Suchej Górnej.

Grono nauczycielskie: Dyrektor insp. Władysław Wójcik, nauczyciele: Piegza Karol, Rzyman Józef, Krzyszkowski Władysław, Majewska Stefanja (do 31 sierpnia 1929), Potysz Wincenty (do 31 sierpnia 1929), Kikówna Ernestyna, Ks. Smyczek Paweł do nauki religii katolickiej, kier. Przeczek Franc. dochodzący do nauki rel. ewang., Dadok Józef, dochodzący naucz. stenografii, Sznappa Emil, dochodzący do języka czeskiego. Tłółka Ferdynand (od 1 października 1929).

Publiczne występy dziatwy: 7 kwietnia 1929 odegrała młodzież szkolna sztukę J. Rzymana pod tyt.: „Śpiący rycerze“, dnia 8 czerwca urządziła szkolną wycieczkę naukową na Czantorję, dnia 23 czerwca 1929 odbyła się wystawa rysunków i prac ręcznych, dnia 21 grudnia odbyła się Gwiazdka. Dzieci ubogie otrzymały ubrania i buciki. Koszta urządzenia gwiazdki ponosiła w części Gminna Rodzina Opiekuńcza w Łazach, w części szkoła.

W szkole istniał zakład żupny, w którym młodzież uboga pobierała dwa razy w tygodniu obiady. Obiady pobierało 112 dzieci, wydano obiadów 1.214.

Część dziatwy szkolnej jest zorganizowana w harcerstwie. Istniały dwie drużyny: męska i żeńska.

Członkowie grona nauczycielskiego zajmują naczelne stanowiska w następujących towarzystwach polskich: Krajowa Rodzina Opiekuńcza, Pow. Rodz. Op., Bezkid Śląski, Tow. Naucz. Szk. Uzup. Przem., Ogn. Przem. Nadto są członkami Zarządu Główn. Macierzy Szk., Tow. Naucz. Pol., spełniają funkcję sekretarzy, względnie skarbników w miejscowych Kołach Macierzy, w Komisji Oświatowej, w Gm. Rodz. Opiek., w Beskidzie Śląskim, w Sekcji rysunk., w Tow. Naucz. Szkół Przem., są chórmistrzami miejsc. chórów, reżyserami Kółek amatorskich, opiekunami drużyny harcerskiej, organizowali i wykładali na kursach rysunkowych w Orłowej i Cz. Cieszynie, brali udział w wystawach artystycznych. Jako tacy zajmują się akcją opieki socjalnej nad młodzieżą (gwiazdki, letniska, zakłady żupne). Członkowie grona pisali sztuki sceniczne i wydali drukiem program do nauki rysunków. Urządzili: 18 przedstawień w miejscu i okolicy, 6 odczytów, 5 balów, 1 dożynki, 1 wianki, 2 festyny Kół Macierzy, 4 wieczornice.

Szkoła wydziałowa w Niemieckiej Lutyni, założona w r. 1914, mieści się w budynku wynajętym. Liczy 3 klasy. Dzieci 75 (80).

Grono nauczycielskie: Dyr. Biel Karol do 6 sierpnia 1929, dyr. Maryniok Józef od 6 sierpnia 1929. Nauczyciele: Siwkowa Aniela do 1 września 1929, Bajger Rafał od 1 października 1929, Synowcówna Walerja, Gzyl Karol, Wojtkówna Elżbieta, naucz. robót ręcznych kobiecych, dochodzący naucz. rel. katol. ks. Kurowski Józef.

Publiczne występy dzieci: Na festynie szkolnym, urządzonym przez Gminna Rodzinę Opiekuńczą (śpiewy i pioski), na uroczy-

stości Gwiazdki, gdzie wystąpiły dzieci z deklamacjami i śpiewem. Oprócz tego urządzono wystawę.

Z funduszków Gminnej Rodziny Opiekuńczej sprawiono dzieciom hojną Gwiazdkę, uraczono je na festynie, zaś z subwencji Gminnej Rodz. Opiek. i Koła Macierzy zakupiono im książki oraz przybory szkolne.

Prawie wszystkie dzieci były zorganizowane w harcerstwie. Odbывały zbiórki i urządziły wigilię harcerską.

Grono nauczycielskie pracuje wydatnie na polu społecznym, sprawując funkcje sekretarzy, reżyserów, chórmistrza, bibliotekarza Koła Macierzy i Rodziny Opiekuńczej, aranżując przedstawienia, bale, festyny, dożynki. Jedną z sił jest komendantka żeńskiego harcerstwa w Czechosłowacji oraz drużynową dwóch drużyn. Znaczną część zasługi ma oprócz tego grono w powstaniu Sekcji budowy „Domu Macierzy“ w N. Lutyni. Sekcja ta ruszyła z miejsca budowę, postarawszy się w miejscowej kasie o długoterminową pożyczkę 200.000 Kcz, urządziła uroczystość poświęcenia kamienia węgielnego i zbiera składki na budowę.

Szkoła wydziałowa w Morawskiej Ostrawie, założona w roku 1912, pomieszczona jest w budynku wynajętym. Liczy klas 3. Dzieci 82 (113). Grono nauczycielskie: Dyr. Pawełek Marian, Szymonik Franciszek, Stawówna Bronisława, Wołyńska Franciszka, Trombik Paweł, Holczakówna Maria, Kobielańska Janina, naucz. robót ręcznych, dochodzący ks. prof. Jerzy Juroszek uczy religii katolickiej.

Urządzono 5 przedstawień, poranków i wieczorków, 12 wykładów popularnych przy wyświetleniu około 1.700 sztuk przeźroczy, 9 wykładów na tematy bajek dla dzieci przy wyświetleniu 850 sztuk przeźroczy, jedną wystawę szkolną z wystawieniem około 1.500 eksponatów. Wystawę zwiedziło około 900 osób. Urządzono dalej Gwiazdkę dla dzieci kosztem 6.000 Kcz, przyczem obdarzono 238 dzieci.

Rozdzielono 2.712 porcyj mleka pomiędzy dzieci, z czego około 300 porcyj bezpłatnie, wysłano 20 dzieci na kolonie wakacyjne, 30 dzieci na dwumiesięczny pobyt do krewnych w Polsce, wypożyczono dzieciom 6.880 dzielek. Dzieci zbierały oszczędności, które pod koniec roku 1929 wynosiły 44.426 Kcz.

Grono nauczycielskie pracuje we wszystkich miejscowych towarzystwach polskich, prowadząc wszędzie pracę oświatowo-kulturalną a także humanitarną i gospodarczą, oprócz tego poszczególnie osoby z grona pracują w pozamiejscowych organizacjach.

IV klasa w (publicznej) szkole wydziałowej we Frysztacie, otwarta 1 września 1924, umieszczona w budynku Macierzy. Dzieci 13 (15). Grono nauczycielskie: Dyr. Chromik Jan, dyr. publ. szkoły wydziałowej. Nauczyciele: Tłołka Ferdynand do 31 sierpnia 1929, Marosz Karol od 1 września 1929. Oprócz tego nauczyciele publ. szkoły wydziałowej: Kubala Adam, Kocyan Alojzy, Maultz Jan i naucz. robót ręcznych Masłowska Hermína (do 31 sierpnia 1929).

od 1 września Budnikówna Elżbieta w zastępstwie. Dochodzący: Wojacek Józef do języka czeskiego, Dadok Józef do stenografii, ks. Mokrisch Antoni do religii katolickiej.

Działwa tej klasy brała udział we wszystkich uroczystościach, wieczorkach, festynie i przedstawieniach, urządzanych przez dzieci publicznej szkoły wydziałowej we Frysztacie, a mianowicie: w poranku na 79 urodziny Prezydenta, w dniu św. Wacława, w święto państwowe, w wieczorku szkolnym ze sztuką „Smutna perełka“. 23 maja 1929 wystawiono dla dzieci w kinie „Za państwo Czesko-słowackie“, 9 czerwca urządzono festyn szkolny, a 21 grudnia odbyła się Gwiazdka. Dzieci korzystały z zakładu żupnego.

SZKOŁY LUDOWE.

Szkoła ludowa w Czeskim Cieszynie (połączona ze szkołą wydziałową), założona 1 września 1925, mieści się w budynku własnym. Klas 2, dzieci 66 (53).

Grono nauczycielskie: Kier. Berger Karol, dyr. szkoły wydz., nauczyciele: Taskówna Helena, Szczotka Farniszek. Niektórych przedmiotów uczą nauczyciele szkoły wydziałowej.

Na popisie szkolnym szkoła odegrała baśń K. Bergera pod tyt.: „Po skarb“. Inne szczegóły patrz szkoła wydziałowa.

Szkoła ludowa w Marjańskich Górach, założona w roku 1909, mieści się w budynku własnym. Klas 3 (3), dzieci 73 (71).

Grono nauczycielskie: Kier. Siwek Karol, nauczyciele: Gajdzićówna Wanda, Santarius Karol, oraz dochodzący ks. Snyczek Paweł do religii katol., Kobielanka Janina do robót ręcznych.

Dzieci odegrały 1 przedstawienie ze znacznym zyskiem moralnym i materialnym. Odegrano sztuczki: „O dobrej Anusi i mądrym Krasnoludku“, „W noc wigilijną“, „Coś nowego“. Na program złożyły się oprócz tego deklamacje i śpiewy.

Koszta Gwiazdki wynosiły 4.600 Kcz. Obdarzono wszystkie dzieci szkół i ochronki ubraniami, sukienkami, bucikami, struśkami i drobniejszymi podarkami. Od P. Z. S. otrzymywały dzieci przez cały rok przybory szkolne. 18 dzieci wysłano na kolonie wakacyjne.

Istniejąca Drużyna Harcerska odegrała jedno przedstawienie i pomagała przy urządzeniu festynu. W kasie szkolnej złożyła działwa 2.200 Kcz.

Grono nauczycielskie należy do miejscowych polskich towarzystw (Polski Związek Szkolny, „Siła“, Kółko amatorskie, Dom Polski), w których pełnią funkcje naczelnie, skarbników, sekretarzy, reżyserów, bibliotekarzy itd.; poza tem jeden jest członkiem chóru T. N. P.

Szkoła ludowa w Morawskiej Ostrawie, założona w roku 1902, pomieszczona jest w budynku wynajętym. Klas 2. Dzieci 46 (44).

Grono nauczycielskie: Kier. Pawełek Marjan, dyr. szkoły wydziałowej. Nauczyciele: Ochodkówna Marja, Bandołówna Kornelia.

Inne szczegóły wymienione pod: Szkoła wydziałowa w Mor Ostrawie.

Szkoła ludowa w Nowym Boguminie, założona w roku 1906, mieści się we własnym budynku. Klas 2 (2), dzieci 56 (47).

Grono nauczycielskie: Kier. Siwek Rudolf, nauczyciele: Fierla Adolf oraz dochodzący: ks. Mżyk Józef do religii katolickiej, ks. Badura Jerzy do religii ewangelickiej. Synowcówna Walerja do języka czeskiego, Mrózkówna Emilia do robót ręcznych (obydwie do 28 czerwca 1929), Pszczółka Paweł, kier. szkoły lud. w Szonychlu do języka czeskiego od 1 września 1929, Przygrodzka Irena do robót ręcznych od 1 września 1929.

Działwa brała udział: w poranku w dzień 79 urodzin Prezydenta, w poranku żałobnym ku uczczeniu pamięci ks. Londzina, w przedstawieniu w sztuczce A. Fierli pod tyt.: „Sieroty“, w poranku w dzień święta państwowego 28 października, w uroczystości Gwiazdki.

Gospodarze klas wygłosili dzieciom przemówienia okolicznościowe: 11 maja w Dniu Matek, 27 września z okazji tysiąclecia śmierci św. Wacława, 31 października w dniu światowej oszczędności i podczas Gwiazdki. Oprócz tego dzieci wysłuchały 13 odczytów z obrazami świetlnymi treści naukowej i bajek. Tu odbyła się lekcja praktyczna podczas konferencji Kółka Bogumińsko-Ostrawskiego T. N. P. Starsi uczniowie należą do harcerstwa polskiego.

Członkowie grona nauczycielskiego pracują we wszystkich polskich stowarzyszeniach miejscowych: Koło Macierzy Szkolnej, Miejska Rodzina Opiekuńcza, Komisja oświatowa, w bibliotece publicznej, w których pełnią funkcje skarbników, bibliotekarzy, sekretarzy, referentów, reżyserów itd. Oprócz tego jeden jest członkiem Zarządu Gł. T. N. P., członkiem Chóru T. N. P. członkiem Sekcji rysunkowej T. N. P., członkiem Komisji oświatowej w Rychwałdzie, opiekunem Drużyny harcerskiej, lustratorem Koła Macierzy Szkolnej w Zabłociu i redaktorem „Naszego Pisemka“, gazetki dla młodzieży szkolnej. Poza tem pracują członkowie grona nauczycielskiego na polu literackim. Uczą w szkole przemysłowej w miejscu.

30 dzieci pobiera „Nasze Pisemko“.

Szkoła ludowa w Polskiej Lutyni, założona w r. 1924, umieszczona jest w budynku własnym. Klas 3 (2). Dzieci 79 (63).

Grono nauczycielskie: Kier. Wojtek Jan, nauczyciele: Ramik Wiktor (do 30 czerwca 1929) Urazówna Maria (od 1 września 1929), Bystron Ferdinand (od 1 września 1929) oraz dochodzący: Ks. Kurowski Józef do religii katolickiej, Wojtkówna Elżbieta do robót ręcznych, Synowcówna Walerja do języka czeskiego (do 28 lutego 1929).

Publiczne występy dzieci: „Wicek niecnota“, „Świętojańska noc“ 9 czerwca, śpiewy, ćwiczenia wolne chłopców i pąsy dziewcz-

cząt na festynie Gminnej Rodz. Opiek. 16 czerwca 1929, podczas Gwiazdki 22 grudnia 1929, Jaselka słowiańskie 29 grudnia 1929.

Występy odniosły sukces moralny i materialny. Gminna Rodz. Opiekuńcza wysłała kilkoro dzieci na kolonie wakacyjne i urządziła Gwiazdkę kosztem 4.000 Kcz. Spółkowa Kasa Oszczędności i Pożyczek w Pol. Lutyni ofiarowała dzieciom książeczki oszczędności z wkładką 10 Kcz. Szkolna kasa oszczędności liczy 79 członków. Wkładki wynoszą 5.688 Kcz.

Grono nauczycielskie współpracuje w wydziałach miejscowych towarzystw: Koło M. Szk., Gminna Rodz. Opiek., Sekcja budowy Domu Macierzy Szkolnej, Kółko amatorskie, Chór młodzieży. Oprócz tego jest 1 lustratorem Kół Macierzy Szkolnej i jako taki występował czynnie podczas walnych zgromadzeń tych Kół.

Szkoła ludowa w Porębie, istnieje od 1 września 1926, pomieszczona we własnym budynku. Klas 2 (2), dzieci 46 (39).

Grono nauczycielskie: Polak Karol, kier., nauczyciele: Wójcikówna Wanda do 1 kwietnia 1929, Michalik Karol, oraz dochodzący: Ks. Smyczek Paweł do religii katolickiej, Przygodzka Irena do robót ręcznych.

Szkoła urządziła w czerwcu Radowanę z popisami dzieci, przedstawienie, na którym odegrały dzieci sztukę „Smok wawelski” w połączeniu z uroczystością Mikołaja, Gwiazdkę z deklamacjami i śpiewami, wystawę na zakończenie roku szkolnego. Wszelkie przedsięwzięcia szkolne cieszą się wielką popularnością.

Młodzież szkolna należy do harcerskiej gromady zuchowej i odbywa zbiórki.

Gminna Rodzina Opiekuńcza urządza dla dziatwy Gwiazdkę i Mikołaja. Abonuje dla dzieci „Nasze Pisemko”, wysłała 2 dzieci do kąpieli jodowych w Jastrzębiu, 4 na letnisko do Oldrzychowic.

Grono pracuje wydatnie w Kole Macierzy, Gminnej Rodzinie Opiekuńczej, Komisji Oświatowej, Straży, Beskidzie, Harcerstwie, Chórze młodzieży. Jeden jest członkiem Chóru T. N. P. Grono zawiaduje biblioteką Koła M. Szk., biblioteką wędrowną i czytelnia. Wygłaszają po kolei odczyty. Urządzili 2 przedstawienia, 1 wieczornicę, 1 festyn ogrodowy, 2 zabawy, 1 bal. Zorganizowali w Pietwałdzie Koło Macierzy i kierują tam również pracą kulturalną i polityczną.

Szkoła ludowa w Przywozie, założona w roku 1908. Klas 2, dzieci 45 (49). Ubytek dzieci spowodowany przesiedleniem się rodziców.

Grono nauczycielskie: Kier. Kupiec Józef, nauczyciele: Malost Stefan do 31 sierpnia 1929, Siwkowa Aniela od 1 września 1929, dochodzący: ks. Smyczek Paweł do religii katolickiej, Kobielanka Janina do robót ręcznych, Ochodkówna Maria do języka czeskiego.

W roku sprawozdawczym urządzono przedstawienie szkolne, na którym dziatwa odegrała sztuczki: „Jaś i Małgosia”, „Psoтник”. Wysłano kilkoro dzieci na kolonie wakacyjne, urządzono Gwiazdkę. Obdarowano wszystkie dzieci cenniejszymi podarunkami. Koszta

wynosiły 2.800 Kcz. Prócz pracy, jaką włożyło szczupłe grono nauczycielskie w powyższe urządzenia, brali członkowie grona żywy udział w pracy społeczno-oświatowej Koła P. Z. S. i „Siły”. Wszelkie też imprezy, prowadzone pod kierownictwem jednego z członków grona, cieszyły się zawsze powodzeniem.

Szkoła ludowa w Rychwałdzie istnieje od 1 września 1293. Mieści się w budynku własnym. Klas 3 (2). Dzieci 80 (62).

Grono nauczycielskie: Kier. Szmeja Leon, nauczyciele: Niebrój Edward, Majewska Stefania od 1 września 1929, dochodzący: ks. Smyczek Paweł do religii katolickiej, ks. Fierla Alfred do religii ewangelickiej, Mrózkówna Emilja, naucz. robót ręcznych do 30 czerwca 1929, Przygodzka Irena, nauczycielka robót ręcznych od 1 września 1929.

Urządzono: 11 odczytów z zebraniem rodzicielskim, uroczystość w dniu urodzin Prezydenta, święta państwowego, Jasełka śląskie, Gwiazdkę.

Działwa szkolna wystąpiła oprócz tego publicznie na festynie szkolnym i na wystawie.

Gminna Rodzina Opiekuńcza urządziła dla działwy Gwiazdkę kosztem 4.593 Kcz, udzielała szkole subwencji, utrzymywała przez 3 miesiące zakład żupny, 5 dzieci wysłała na kolonie wakacyjne.

Kasa Raiffeisena darowała dzieciom nowowstępującym książki wkładkowe z pocztówką wkładką 5 Kcz, Koło Macierzy udzielało szkole subwencji na podręczniki i przybory szkolne i na „Nasze Pisemko”, ugościło dzieci na festynie i dożynkach.

Młodzież skupia się w drużynach harcerskich. W szkolnej kasie złożono 9.000 Kcz.

Grono nauczycielskie pracuje we wszystkich miejscowych organizacjach polskich (Koło M. S., Gminna Rodz. Opiekuńcza, Straż pożarna, Kółko amatorskie, Miejskowa Komisja Oświatowa, Chór młodzieży, drużyny harcerskie), w których pełnią funkcje przewodniczących, sekretarzy, bibliotekarzy, skarbników, reżyserów, dyrygentów, opiekunów etc., oraz współdziałają, względnie kierują urządzaniem przedsiębiorstw przez pewne towarzystwa. Oprócz tego jeden jest Głównym Komendantem Harcerstwa Polskiego w Czechosłowacji, jeden członkiem Chóru T. N. P.

Szkoła ludowa w Wierzniowicach, założona w r. 1925. Szkoła znajduje się w budynku wynajętym. Klas 2, dzieci 50 (46).

Grono nauczycielskie: Kier. Wałowcy Emil, nauczyciele: Kułatko Leon do 18 maja 1929, Bizoń Henryk od 1 września 1929, siły dochodzące: ks. Kurowski Józef do religii katol., Wojtkówna Elżbieta do robót ręcznych, Synowcówna Walerja do języka czeskiego do 20 czerwca 1929.

Działwa odegrała Jasełka ks. Grima. W dniu urodzin Prezydenta i w dniu święta państwowego wygłosili nauczyciele dzieciom stosowne referaty. Dzieci i ich rodzice uczestniczyli w wybiegach na Czantorję i w festynie szkolnym, gdzie popisały się dzieci płasami i ćwiczeniami gimnastycznymi. Za przybycie szkoły

ze Skrzeczonia na nasz festyn odwzajemniła się działwa szkoły współudziałem w festynie w Skrzeczoniu. Na festynie ugoszczono działwę.

Jedno dziecko było na kolonji wakacyjnej w Oldrzychowicach.

Gminna Rodzina Opiekuńcza urządziła Gwiazdkę, która kosztowała 3.100 Kcz. Przy tej sposobności dzieci odegrały sztuczki: „Gwiazdka Michasia“ i „Choinka“ oraz popisywały się śpiewem i deklamacjami.

• Szczupłe grono nauczycielskie pracuje we wszystkich miejscowych towarzystwach polskich.

Szkoła ludowa w Witkowicach, założona w r. 1909, obejmuje 2 klasy i 37 (32) dzieci.

Grono nauczycielskie: Kier. Sznapka Emanuel, nauczyciele: Wilczyński Henryk do 31 sierpnia 1929, Kocur Alfred' od 1 września 1929. Dzieci popisywały się pod kierownictwem nauczycieli: na wieczorku 3 maja, Mikołaju (dwa razy), Gwiazdce (tańce, sztuczki: „Wesele“, „Sklep“, śpiewy, deklamacje). Na Majówce i Mikołaju zostały dzieci obdarowane łakociami, na Gwiazdce łakociami, ubraniami i butami (sieroty podwójne). Gwiazdka kosztowała 4.000 Kcz. Dla poratowania zdrowia wysłano 9 dzieci na kolonje wakacyjne.

Grono nauczycielskie pracuje we wszystkich bez wyjątku przedsiębiorstwach (w Witkowicach i Zabrzegu), urządzanych przez P. Z. S. i kieruje całą akcją kulturalną.

OCHRONKI.

I Ochronka w Błędowicach Dolnych, założona 8 sierpnia 1927, pomieszczona jest w budynku Zboru ewangelickiego. Dzieci 45 (67). Ubytek spowodowany otwarciem ochronki II.

Kierownik: Fiedor Jan. kier. szkoły; mistrzyni: Berkówna Otylia. Występy publiczne: Dzieci odegrały sztuczki pod tytułem: „Kominiarz i Śnieżka“, „Książę wzorowy“, „Zakłeta róża“ dnia 16 czerwca 1929 popisywały się grami ruchowymi na festynie szkolnym 29 czerwca 1929, wystawiły swoje robótki na wystawie szkoły ludowej, brały udział w pochodzie od budynku szkolnego do ochronki II z okazji jej otwarcia, przy uroczystościach Mikołaja i Gwiazdki śpiewały i deklamowały. Koszta sutej Gwiazdki pokryła Gminna Rodzina Opiekuńcza.

II Ochronka w Błędowicach Dolnych, założona 20 czerwca 1929, jest pomieszczona w budynku wynajętym. Dzieci 37.

Kierownik: Toman Franciszek, dyrektor szkoły wydziałowej; mistrzyni: Kożusznikówna Anna.

Dzieci występowały publicznie: 6 grudnia przy uroczystości Mikołaja, urządzanego staraniem II Koła Macierzy i 22 grudnia 1929 podczas Gwiazdki, która odbyła się staraniem II Koła M. Szk. oraz Gminnej Rodziny Opiekuńczej. W obu wypadkach dzieci deklamowały i śpiewały i wszystkie zostały obdarzone.

Mistrzynie jest czynną w II Kole Macierzy Szkolnej, Chórze Macierzy, w Rodzinie Opiekuńczej i w Związku Młodzieży Ewang.

Ochronka w Bystrzycy nad Olzą, założona w r. 1925, mieści się w budynku szkolnym. Dzieci 58 (48). Kierownik: Budnik Rudolf, dyr. szkoły wydz., mistrzyni: Ożanówna Natalja.

Dzieci odegrały 19 maja sztuczki: K. Bergera „Po skarb“, A. Fierli „Śnieżka i kominiarz“, oraz obrazek sceniczny „Rzemieślnicy“, na tym wieczorku wygłosiły też kilka deklamacji. 12 czerwca brały udział w wycieczce do Koszarzysk na wozach, gdzie spożyły posiłek. Na Mikołaja i na uroczystości Gwiazdki deklamowały i śpiewały. Zostały też po tych uroczystościach obdarowane. Darw zakupiła Rodzina Opiekuńcza.

Mistrzynie jest czynna jako amatorka w Związku Młodzieży Polskiej i Stow. Akademickiem „Jedność“. Jest też czynnym członkiem „Sokoła“ w Bystrzycy, Chóru Młodzieży Ewang. w Orłowej. Nadto występowała w przedstawieniach „Siły“ w Orłowej.

Ochronka w Czeskim Cieszynie, założona w r. 1926, mieści się w budynku szkoły wydziałowej Macierzy. Dzieci 24 (24). Kierownik Michejda Jan, mistrzyni: Michejdzianka Anna.

Dzieci wystąpiły na wieczorku szkolnym w „Krakowiaku“. brały udział w festynie dzielnicowym (w pochodzie jako osobna grupa Krakowiaków) i powtórzyły taniec „Krakowiaka“ w parku Sikory na podjum, brały też udział w uroczystościach Mikołaja i Gwiazdki, śpiewając i deklamując.

Mistrzynie pracuje w towarzystwach polskich w miejscu.

Ochronka w Cierlicku Górnem, założona 1 czerwca 1928, mieści się w wynajętym lokalu szkoły. Dzieci 34 (38). Kierownik: Kadłubek Jan, kier. szkoły w Gródziszczu, mistrzyni: Gałuszkówna Elżbieta.

Występy publiczne: 16 czerwca 1929 ćwiczenia wolne na festynie, 8 grudnia 1929 odegranie sztuczek: „Cudowny lekarz“, „Kominiarz i Śnieżka“, św. Mikołaj, deklamacje, piasy: „Taniec lalek“ i „Krakowiak“ — wszystko z okazji uroczystości Mikołaja.

Koło Macierzy i Gminna Rodzina Opiekuńcza urządziła dla dziatwy Gwiazdkę.

Dnia 23 czerwca 1929 odbyła się wystawa robótek dziecięcych. Mistrzynie jest czynną w Kole Macierzy, Gminnej Rodzinie Opiekuńczej, w Chórze i Kółku amatorskiem.

Ochronka w Darkowie, założona 26 listopada 1923, mieści się w lokalu wynajętym. Kierownik: Paździora Jan, kier. szk. lud., mistrzyni: Śmiżanka Adolfina. Dzieci 46 (52).

Występy dzieci: 23 czerwca 1929 na festynie popisywały się piasami i ćwiczeniami gimnastycznymi, brały udział w pochodzie w jednakich strojach (pelerynki, czapki, wianuszki).

Ochronka w Datyniach Dolnych, założona 25 września 1928, mieści się w budynku wynajętym. Dzieci 36 (31). Kierownik: Pniok Karol, kier. szkoły, mistrzyni: Pastuszkówna Marja.

Dzieci odegrały 26 maja sztukę pod tyt.: „Cudowny lekarz“, deklamowały i śpiewały, brały 23 czerwca udział w festynie szkolnym, upiększając go ćwiczeniami gimnastycznymi.

29 czerwca odbyła się wystawa robótek dzieci.

Staraniem Koła Macierzy Szkolnej i Gminnej Rodziny Opiekuńczej odbyły się dla dzieci ochronki uroczystości: Mikołaj oraz Gwiazdka, na których popisywała się dziatwa śpiewami i deklamacjami.

Mistrzynie jest czynna w Kole Macierzy, w Chórze i Kółku amatorskiem Koła Macierzy.

Ochronka w Dąbrowie, założona 24 września 1928. Dzieci 29 (20). Kierownik Żyła Eugenjusz, kier. szkoły, mistrzyni: Sembołówna Agnieszka. Ochronka mieści się w budynku własnym.

Dzieci popisywały się: na festynie 30 czerwca zabawami i śpiewami, na uroczystości Mikołaja i Gwiazdki, urządzonej staraniem Rodziny Opiekuńczej, gdzie deklamowały i śpiewały. Dnia 24 czerwca odbyła się wystawa prac dzieci. Mistrzynie jest członkiem II Koła Macierzy Szkolnej w Karwinie i chóru mieszanego tego Koła.

Ochronka we Fryszacie, założona w roku 1918, umieszczona w budynku własnym. Kierownik: Chromik Jan, dyr. szkoły wydz., mistrzyni: Pryszczówna Józefa. Dzieci 53 (53).

Dzieci ochronki brały czynny udział w festynie szkolnym i przyczyniły się swymi występami do jego urozmaicenia, odegrały 16 grudnia sztukę pod tyt: „Sen Zosi“, „Sklep z zabawkami“, „Kominarz i Śnieżka“, poczem Mikołaj obdarzył je, wygłosiły dnia 22 grudnia na Gwiazdce kilka deklamacyj. Dzieci uboższe obdarzone ubrankami i obuwem, zaś wszystkie łakociami. Na zakończenie roku szkolnego urządzono dla dzieci zabawę ogrodowa (w ogrodzie ochronki), gdzie je ugoszczono kawą, kołaczami i ciastkami.

Mistrzynie bierze czynny udział w pracy Kół Macierzy Szkolnej i Rodziny Opiekuńczej.

Ochronka w Jabłonkowie, założona w roku 1928, mieści się w budynku własnym. Dzieci 29 (35). Kierownik: Paszek Rudolf, dyrektor szkoły wydz., mistrzyni: Wertfeinówna Amalia.

Ochronka urządziła Mikołaja i Gwiazdkę, wystąpiła na przedstawieniu szkoły wydziałowej z trzema obrazkami scenicznymi i na popisie szkolnym z grami, zabawami i „Krakowiakiem“.

Mistrzynie jest członkinią miejscowych towarzystw oświatowych i bierze udział w przedstawieniach i chórach.

Ochronka w Karwinie na Granicach, otwarta 1928, mieści się w budynku własnym. Dzieci 110 (102). Kierownik: Ostafin Józef, nauczyciel, mistrzyni: Kwiatkowska Władysława, Lincerówna Marja.

Dzieci korzystają z zakładu żupnego. Urządziły Mikołaja oraz Gwiazdkę, urozmaicając te uroczystości śpiewem i deklamacjami,

i przedstawienie. Gwiazdka kosztowała 3.600 Kcz. Mistrzynie pracują w towarzystwach oświatowych i humanitarnych.

Ochronka w Karwinie na Sowińcu, założona 21 marca 1926, znajduje się w budynku własnym. Dzieci 83 w 2 oddziałach (105). Kierownik: Piechaczek Józef, nauczyciel, mistrzyni: Dzięwońska Helena, Kryglówna Paulina. Dzieci występowały na festynie ochronkowym z 2 obrazkami i na przedstawieniu, na którym oprócz deklamacyj odegrały 2 sztuczki pod tyt.: „Jasełka“, „Zima“. Poza-tem odbył się Mikołaj i Gwiazdka.

Mistrzynie pracują w towarzystwach kulturalno-oświatowych.

Ochronka w Końskiej, założona 3 stycznia 1927, mieści się w lokalu wynajętym. Dzieci 34 (25). Kierownik: Tolarz Paweł, kier. szkoły, mistrzyni: Unuckówna Marja.

Dzieci wystąpiły na wieczorku 1 czerwca w sztuczce „Żabi Król“, oprócz tego deklamowały, śpiewały i wykonały ćwiczenia gimnastyczne i płyś.

Z funduszków Gminnej Rodziny Opiekuńczej obdarowano dzieci na Mikołaja i Gwiazdkę.

Kierownik pracuje w towarzystwach oświatowych miejscowych, zaś mistrzyni pracuje w towarzystwach zamiejscowych.

Ochronka w Lesznej Dolnej, założona w r. 1928, mieści się w lokalu wynajętym. Dzieci 47 (40). Kierownik: Tomoszek Jerzy, kier. szkoły, mistrzyni: Kantorówna Katarzyna.

Dzieci popisywały się na wycieczce szkolnej ćwiczeniami gimnastycznymi oraz śpiewami i deklamacjami na Mikołaja i Gwiazdkę, przy których to uroczystościach zostały dzięki Gminnej Rodzinie Opiekuńczej obdarowane.

Ochronka w Łazach-Koksownia, założona 23 września 1298, pomieszczona w budynku wynajętym. Dzieci 20. Kierownik: Krzyszkowski Władysław, naucz. wydz., mistrzyni: Bujokówna Olga.

Działwa ochronki brała udział w wycieczce Rodziny Opiekuńczej, w wiankach II Koła Macierzy Szkolnej, w uroczystości Mikołaja i Gwiazdki. Rodzina Opiekuńcza hojnie obdarowała działwę, która urozmaiciła uroczystości śpiewami, deklamacjami i zabawami.

Grono nauczycielskie bierze udział w pracy Koła Macierzy Szkolnej, w jego kółkach: śpiewackiem i amatorskiem, w przedsiębiorstwach szkół i miejscowych towarzystw.

Ochronka opiekuje się stale II Koło M. Szk. w Łazach.

Ochronka w Łakach, założona 11 marca 1926, mieści się w lokalu wynajętym. Dzieci 60 (55). Kierownik: Morys Karol, kier. szkoły, mistrzyni: Koskówna Ludmiła.

Dzieci urozmaiciły programy wieczorku szkolnego deklamcjami i śpiewami, festynu ćwiczeniami gimnastycznymi i Gwiazdki również wierszykami i pieśniami. Same urządziły wieczorek, na którym odegrały sztuczki: „Zima“, „Żabi król“. Oprócz wygłoszenia deklamacyj i odśpiewania piosenek wystąpiła działwa w tańcu w kostjumach krakowskich. Przy uroczystości Mikołaja i Gwiazdki

zostały dzieci obdarowane, również na festynie uraczono je łąkami. W porze zimowej pobierały dzieci obiady bezpłatnie, dnia 23 czerwca odbyła się wystawa prac dzieci.

Mistrzynie pracuje we wszystkich towarzystwach miejscowych. Odgrywa przedstawienia, sporządza kostjumy, jest naczelniczką w „Sokole”.

Ochronka w Łyżbicach, założona 10 czerwca 1928, mieści się w lokalu wynajętym. Dzieci 42 (21). Kierownik: Gojniczek Paweł, kier. szkoły, mistrzyni: Gabrysiówna Helena.

Dzieci urozmaiciły wierszykami, pieśniami i sztukami uroczystość Mikołaja i Gwiazdki. Zysk moralny i materialny znaczny.

Grono pracuje w Kole Macierzy Szkolnej, w Rodzinie Opiekuńczej i Komisji Oświatowej przez urządzenie przedstawień i odczytów.

Ochronka w Ligotce Kameralnej, założona 7 stycznia 1929, mieści się w lokalu wynajętym. Dzieci 26 (26). Kierownik: Folwarczny Karol, kier. szkoły, mistrzyni: Lasotówna Ewa.

Dzieci występowały publicznie z deklamacjami, śpiewem oraz ćwiczeniami gimnastycznymi, a oprócz tego odegrały na wieczorku szkolnym 21 kwietnia sztuczki. Na festynie szkolnym na Mikołaja i na Gwiazdkę obdarowała działwę Gminna Rodzina Opiekuńcza i Koło Macierzy. Dnia 29 czerwca urządzono wystawę robótek dziecięcych.

Mistrzynie pracuje w miejscowych towarzystwach, jak: Kole Macierzy Szkolnej, Gminnej Rodzinie Opiekuńczej, Związku Młodzieży i „Sokole”.

Ochronka w Marjańskich Górach, założona w roku 1909, jest umieszczona w budynku szkoły Macierzy. Dzieci 26 (23). Kierownik: Siwek Karol, kier. szkoły, mistrzyni: Jurczykówna Aniela.

Urządzono Mikołaja, Gwiazdkę i festyn wspólnie ze szkołą. W programie wieczorku szkolnego odegrały dzieci sztuczki: „Wesoła bajka”, Rozmowa dzieci i „Rozmowa dwóch matek”. Dzieci zostały obdarowane na uroczystości Mikołaja i Gwiazdki. Polski Związek Szkolny daje corocznie na materiały do zajęć 200 Kcz.

Mistrzynie pracuje w Kole P. Z. S., w Kole Macierzy w Lutyni Niemieckiej i w Kółkach amatorskich.

Ochronka w Nowym Boguminie, założona w roku 1909, umieszczona jest w budynku szkoły Macierzy. Dzieci 19 (21). Kierownik: Siwek Rudolf, kier. szkoły, mistrzyni: Kocurówna Gabrijela.

Działwa wzięła udział w uroczystości Mikołaja i Gwiazdki, uzupełniając program śpiewami, deklamacjami i zabawami. Była obecną na wszystkich porankach i odczytach z obrazami świątecznymi na temat bajeczek, jakie urządzała szkoła ludowa.

Mistrzynie należy do Kółka śpiewackiego i amatorskiego przy Kole Macierzy w Rychwałdzie, pomagała przy urządzaniu przedsięwzięcia Macierzy w Nowym Boguminie.

Ochronka w Nowym Boguminie-Szonymchlu, założona 3 wrze-

śnia 1928, mieści się w lokalu wynajętym. Dzieci 31. Kierownik: Pszczółka Paweł, kier. szkoły, mistrzyni: Florkówna Leontyna.

Dzieci występowały publicznie z deklamacjami, śpiewami i tańcami przy różnych uroczystościach Mikołaja i Gwiazdki oraz na festynie szkolnym, przy których to sposobnościach obdarowane zostały sownie przez Gminną Rodzinę Opiekuńczą. Oprócz tego odegrały sztukę pod tytułem: „Czarodziejska fujarka“. Dzieci korzystały także z zakładu żupnego, utrzymywanego w miesiącach zimowych przez Gminną Rodzinę Opiekuńczą.

Mistrzyni ochrony pracuje we wszystkich miejscowych towarzystwach polskich, jako sekretarka Koła Macierzy Szkolnej i Gm. Rodziny Opiekuńczej, bierze udział w występach Kółka śpiewackiego i amatorskiego i prowadzi Drużynę Harcerską w Nowym Boguminie.

Ochronka w Nieborach, założona 3 grudnia 1928, mieści się w budynku szkoły ludowej. Dzieci 35 (33). Kierownik: Marek Karol, kier. szkoły, mistrzyni: Bielówna Emilja. Działwa występowała podczas uroczystości Mikołaja i Gwiazdki, oraz na wycieczce i wieczorku szkolnym. Odegrała sztukę „Jasełka“. Wszystkie dzieci zostały na Mikołaja i na Gwiazdkę hojnie obdarowane.

Ochronka w Oldrzychowicach, założona 1 lutego 1927, mieści się w lokalu wynajętym. Dzieci 24 (33). Kierownik: Szczepański Jan, kier. szkoły, mistrzyni: Błahutówna Anna do 1 stycznia 1929, Michejdzińska Anna do 1 września 1929, Potykwówna Anna do 30 listopada 1929, Rzymanówna Henryka do 1 grudnia 1929.

Działwa występowała na wieczorku podczas uroczystości Mikołaja i Gwiazdki. Wszystkie występy działwy zgromadzały liczną publiczność tak, iż sukces tak moralny, jak finansowy był bardzo dodatni.

Ochronka w Orłowej na Kopaninach, założona 1 września 1927, mieści się we własnym budynku. Dzieci 28 (14). Kierownik: Paluch Stanisław, nauczyciel, mistrzyni: Guziurówna Anna.

Dzieci występowały publicznie z deklamacjami i śpiewem przy uroczystościach Mikołaja i Gwiazdki. Koszta obdarowania ponosiło I Koło Macierzy Szkolnej. Oprócz tego popisywały się dzieci na festynie szkolnym.

Dnia 16 czerwca urządzono wystawę robót dziecięcych.

Mistrzyni pracuje w I Kole Macierzy i Sekcji żeńskiej tego Koła, w Gminnej Rodzinie Opiekuńczej i Chórze Macierzy Szk. w Dąbrowie.

Ochronka w Orłowej - Zimne Doły, założona 16 sierpnia 1924, umieszczona jest w lokalu najętym. Dzieci 24 (25). Kierownik: Wach Jerzy, naucz., mistrzyni: Pastuszkówna Milada.

Dla dzieci urządzono Mikołaja i Gwiazdkę z popisami działwy. 23 czerwca odbył się festyn szkolny, w którym działwa ochrony także brała udział, zaś 30 czerwca odbyła się wystawa prac dzieci.

Mistrzyni pracuje w miejscowych towarzystwach polskich.

Ochronka w Piotrowicach, założona 16 grudnia 1925, mieści

się w lokalu najętym. Dzieci 42 (49). Kierownik: Urbańczyk Jan, kier. szkoły, mistrzyni: Gabzdylówna Maria do 28 czerwca 1929, Matylda Sporyszówna od 1 września 1929.

Wszelkie uroczystości i przedsięwzięcia łącono ze szkołą ludową (np. wyświetlanie obrazów).

Na program popisów publicznych dzieci na Mikołaja i na Gwiazdkę złożyły się śpiewy, deklamacje i zabawy. Koszta Mikołaja wynosiły 200 Kcz, Gwiazdki 1.247 Kcz. Mikołaja urządziły dzieciom Stowarzyszenia katolickie, Gwiazdkę Koło Macierzy Szk. a festyn Gminna Rodzina Opiekuńcza.

Urząd gminny udziela rocznie 2.000 Kcz subwencji oraz dostarcza bezpłatnie lokalu i opału dla ochronki.

Mistrzini jest członkiem Koła Macierzy Szkolnej, Kółka amatorskiego i śpiewackiego, Rodziny Opiekuńczej oraz Harcerstwa (Łazy) i Beskidu śląskiego.

Ochronka w Porębie istnieje od 30 kwietnia 1928. Pomieszczona jest w budynku szkoły ludowej Macierzy do 30 czerwca 1929, zaś od 1 września 1929 w budynku Centralnego Stowarzyszenia Spożywczego. Nowy lokal jest połączony z korytarzem szkoły ludowej. Dzieci 24 (26).

Kierownik: Polak Karol, kier. szkoły, mistrzyni: Wojtalówna Helena. Dzieci występowały przy Radowance (festynie ogrodowym). Wspólnie ze szkołą ludową urządzono przedstawienie szkolne („Sen Zosi”). Przy gwiazdce dzieci śpiewały i deklamowały pod choinką. Gminna Rodzina Opiekuńcza urządziła dla dzieci Mikołaja i Gwiazdkę.

Mistrzini pracuje w Kółku amatorskim i w Chórze.

Ochronka w Przywozie, założona w roku 1908, mieści się w budynku szkoły ludowej Macierzy Szkolnej. Dzieci 16 (21). Kierownik: Kupiec Józef, kier. szkoły, mistrzyni: Młodzikówna Anna.

Dziatwa brała udział w przedstawieniu szkolnem, wystawiając barwną sztuczkę pod tyt.: „Żabi król”. Na uroczystości Mikołaja i gwiazdkowej były popisy dziatwy, jak: gry, deklamacje, śpiewy i tańce. Popisy dzieci ochronki cieszą się wogóle powodzeniem. Mistrzini pracuje w Kole Polskiego Związku Szkolnego.

Ochronka w Ropicy, otwarta dnia 1 października 1928, pomieszczona w lokalu najętym. Dzieci 34 (35). Kierownik: Biedrawa Paweł, kier. szkoły, mistrzyni: Głombówna Klara do 31 kwietnia 1929, Krzyżankówna Maria od 1 czerwca 1929.

Urządzono z dziećmi następujące uroczystości: przedstawienie z okazji otwarcia (odegrano: „Cudowny lekarz” i „Czerwony kapurek”), Mikołaja i Gwiazdkę. Wydatki Gwiazdki pokryła Gminna Rodzina Opiekuńcza.

Mistrzini jest czynną w miejscowem Kole Macierzy w zarządzie i przy przedstawieniach.

Ochronka w Rychwałdzie, założona w roku 1926, mieści się w budynku własnym. Dzieci 33 (29). Kierownik: Szmeja Leon, kier. szkoły, mistrzyni: Dostalówna Eugenja.

Urządzono uroczystości: Gwiazdki, Mikołaja. Odegrano sztuczki: „Laleczki“ i „Nie udało się“. Oprócz tego wystąpiły dzieci z deklamacjami i śpiewami. Dzieci występowały również na festynie szkolnym. Na końcu roku szkolnego urządziła ochronka wystawę prac ręcznych.

Koło Macierzy udzielało subwencji na przybory do zajęć i obdarowało dzieci na festynie i dożynkach przysmakami. Rodzina Opiekuńcza urządziła Mikołaja, Gwiazdkę oraz utrzymywała przez trzy miesiące zakład żupny.

Mistrzyni była sekretarką Koła Macierzy, członkiem Kółka śpiewackiego i amatorskiego i spełniała funkcje w różnych komitetach, jak: balowych, festynowych itp.

Ochronka w Sibicy, otwarta w roku 1929, mieści się w budynku najętym. Dzieci 40 (44). Kierownik: Pawlik Ludwik, emeryt, kierownik, mistrzyni: Wadowska Marja.

Działka odegrała na przedstawieniu szkolnym sztukę pod tyt.: „Wesele ks. Bobo z ks. Bibi“, popisała się tańcem krakowskim i deklamacjami, zaś na wycieczce Koła Macierzy gimnastyką rytmiczną, „Krakowiakiem“, gram i zabawami.

Państwo Górniakowie urządzili dla dzieci Mikołaja. Dzieci odegrały na tej uroczystości sztukę „Wiatr i liście jesienne“, śpiewały i wypowiadały wierszyki.

Fodczas urządzanej przez Rodzinę Opiekuńczą Gwiazdki dzieci odegrały: „Gwiazdkę Jezuska“, wykonały piosenki świeczek i choinki, śpiewy i deklamacje.

Mistrzyni jest czynną w Kole Macierzy Szkolnej, w Kółku amatorskim w miejscu, oraz w Chórze Macierzy, Kółku amatorskim i w „Sokole“ w Cieszynie Czeskim.

Ochronka w Skrzeczoni, istnieje od 1 grudnia 1911 i mieści się w budynku własnym. Dzieci 23 (49). Kierownik: Zyder Jan, kier. szkoły, mistrzyni: Wróblówna Aleksandra do 30 czerwca 1929, Wałoszkówna Julia od 1 września 1929.

W roku 1929 wystąpiła działka ochronki dwa razy publicznie a to: na festynie szkolnym, w Skrzeczoni i na festynie w Wierznowicach z tańcami i zabawami. Na zakończenie roku odbyła się wystawa ochronkowa, połączona z wystawą szkoły ludowej. Na Mikołaja odegrały dzieci trzy sztuczki: „Laleczki“, „Kwiat paproci“ i „W świętą noc“, oprócz tego deklamowały i tańczyły także i na Gwiazdce.

Mistrzyni jest członkinią miejscowego Koła Macierzy i Kółka amatorskiego.

Ochronka w Stonawie, założona w roku 1924, umieszczona w lokalu najętym. Dzieci 58 (65). Kierownik: Wranka Andrzej, kier. szkoły, mistrzyni: Grötznerówna Helena.

Na zakończenie roku szkolnego odbyła się wystawa prac dzieci i festyn szkolny. Działka ochronki wystąpiła czynnie podczas uroczystości Mikołaja i Gwiazdki, które urządziło Koło Macierzy Szk.

Mistrzynie jest członkinią II Koła Macierzy Szk. w Karwinie-Solcy.

Ochronka w Suchej Dolnej, założona 1 listopada 1925, mieści się w lokalu wynajętym. Dzieci 33 (37). Kierownik: Rymorz Jan, kier. szkoły, mistrzyni: Santariusówna Helena.

Dzieci występowały z deklamacjami i śpiewami przy Mikołaju i Gwiazdce oraz na festynie. Na Mikołaja i Gwiazdkę zostały obdarowane przez Gminną Rodzinę Opiekuńczą. Na wspólnym wieczorku ze szkołą ludową 22 grudnia odegrały dzieci sztukę pod tyt.: „Sklep z zabawkami”.

Mistrzynie pracuje w Kole Macierzy.

Ochronka w Szumbarku, założona w roku 1924, mieści się w wynajętym lokalu. Dzieci 23 (23). Kierownik: Sikora Karol, kier. szkoły, mistrzyni: Jadwiszczokówna Anna.

Dzieci występowały z deklamacjami i śpiewem na uroczystości Mikołaja i na Gwiazdce, urządzonej wspólnie ze szkołą ludową. Koszta urządzenia Mikołaja poniosło Koło Macierzy, zaś Gwiazdki Rodzina Opiekuńczą.

Mistrzynie pracuje w Kole Macierzy i w Kółku śpiewackiem.

Ochronka w Wędryni, otwarta 1 października 1927, mieści się w lokalu starej szkoły. Dzieci 42 (44). Kierownik: Wojnar Paweł, kier. szkoły, mistrzyni: Michejdzińska Bronisława.

Oprócz uroczystości Mikołaja i Gwiazdki, na których dzieci deklamowały, śpiewały i hojnie obdarzone zostały, urządzono wieczorek wraz ze szkołą. Dzieci odegrały „Bal kwiatów”.

Wzięły także udział w festynie.

Mistrzynie pracuje w Kole Macierzy Szkolnej, Chórze M. Szk. i „Sokole” w Cz. Cieszynie.

Ochronka w Suchej Średniej, została otwarta 27 listopada 1929, mieści się w budynku najętym. Dzieci 46 (51). Kierownik: Pawlik Ludwik, emer. kier. szkoły, mistrzyni: Santariusówna Agnieszka.

Działka występowała z deklamacjami przy Mikołaju i Gwiazdce, przyczem przez Gm. Rodzinę Opiekuńczą hojnie obdarowana została.

Mistrzynie jest członkinią I Koła Macierzy Szk. w miejscu.

Ochronka w Witkowicach, założona w roku 1909, mieści się w budynku wynajętym. Dzieci 11 (10). Kierownik: Sznappa Fmanuel, kier. szkoły, mistrzyni: Homowa Stefania.

Dzieci brały czynny udział w wieczorkach szkolnych i uroczystościach Mikołaja i Gwiazdki.

Mistrzynie pracuje w Kole Polskiego Związku Szkolnego.

Ochronka w Olbrachcicach, założona 9 czerwca 1929, umiejscowiona w lokalu wynajętym. Dzieci 42. Kierownik: Głombek Jan, nauczyciel, mistrzyni: Głombkówna Klara.

Dzieci popisywały się przy uroczystości św. Mikołaja i przy Gwiazdce deklamacjami, śpiewami i zabawami. Uroczystości te urządziło miejscowe Koło Macierzy.

Ochronka w Polskiej Lutyni, otwarta we wrześniu 1929, jest pomieszczona w lokalu wynajętym. Dzieci 29. Kierownik: Woitek Jan, kier. szkoły, mistrzyni: Żyłanka Walerja.

Dzieci występowały publicznie przy uroczystościach Mikołaja i Gwiazdki, w czasie których zostały w odpowiedni sposób obdarzone, oraz w przedstawieniu sztuki „Sen Zosi“.

Mistrzynie pracuje w miejscowych towarzystwach: w Kole Macierzy Szkolnej, Rodzinie Opiekuńczej, Chórze Macierzy i Kółku amatorskiem.

Ochronka w Żukowie Dolnym, założona 31 marca 1927, mieści się w lokalu wynajętym. Dzieci 33 (36). Kierownik Szynder Ludwik, kier. szkoły, mistrzyni: Madejówna Helena.

Ochronka urządziła Mikołaja, przedstawienie gwiazdkowe ze sztuką „Jasełka“ i „Cztery mamusie“ i Gwiazdkę.

SZKOŁY ZAWODOWE.

Polska szkoła zawodowa żeńska w Orłowej. Założona w roku 1911-12 przez Koło Pań Towarzystwa Szkoły Ludowej w Krakowie jako szkoła gospodarstwa domowego, przejęta na etat Macierzy w roku 1914, była czynną do 30 czerwca 1920. Zamknięta wskutek wypadków plebiscytowych, została otwarta dnia 16 grudnia 1927 jako pięciomiesięczna szkoła gospodarstwa domowego, 1 września 1928 jako jednoroczna szkoła rodzinna; od 1 września 1929 obejmuje oprócz szkoły rodzinnej pięciomiesięczny kurs gotowania i pięciomiesięczny kurs szycia.

Do szkoły rodzinnej przyjmuje się dziewczęta, które ukończyły 16-ty rok życia i absolwowały szkołę wydziałową, warunkiem przyjęcia na kursa jest wiek 16-tu lat i świadectwo szkoły ludowej. W roku szkolnym 1928-29 szkoła rodzinna miała uczenic zwyczajnych 22, nadzwyczajnych 7; w roku szkolnym 1929-30 przyjęto z początkiem roku do szkoły rodzinnej uczenic zwyczajnych 34, na kurs gotowania 18, na kurs szycia 14. (Z początkiem II półrocza przyjęto na kursa gotowania 49 uczestniczek, na kurs szycia 15). Opłata dla uczenic szkoły rodzinnej wynosi 30 Kcz miesięcznie, dla uczestniczek kursów 15 Kcz miesięcznie.

Szkołą opiekuje się osobne kuratorium, w którego skład wchodzi: Piotr Feliks, dyrektor gimnazjum realnego w Orłowej, jako przewodniczący; Jan Włosok, dyrektor szkoły, jako sekretarz; Walburga Fójcikowa, nauczycielka szkoły, jako przedstawicielka grona nauczycielskiego i Józef Machnik, inżynier, kierownik filji Towarzystwa Oszczędności Zaliczek w Orłowej, jako przedstawiciel miejscowego Koła Macierzy.

Grono: Dyrektor Włosok Jan, profesor gimnazjum polskiego w Orłowej. Siły nauczycielskie: dla przedmiotów fachowych: Walburga Fójcikowa, Fryderyka Kożusznikówna (w roku szk. 1928-29), Marja Rączkiewiczówna w roku szkolnym 1929-30; dla przedmiotów teoretycznych: Alfred Farny, Józef Niemiec, Gustaw

Zielina, Józef Badura a w roku szk. 1928-29 — profesorowie polskiego gimnazjum realnego w Orłowej, dr. Jan Buzek, lekarz w Dąbrowie (w roku szk. 1928-29), dr. Adolf Kubiczka, lekarz w Karwinie (w roku szk. 1929-30), Rudolf Pastuszek, naucz. szkoły ludowej w Darkowie.

Staraniem uczenicy szkoły odbył się 16 czerwca 1929 uroczysty wieczorek szkolny, 23 czerwca 1929 urządzono wystawę prac uczenicy z zakresu gotowania, bielizniarstwa, krawieczyzny i modniarstwa. Obydwie imprezy udały się bardzo dobrze. Wzrastająca z każdym rokiem liczba uczenicy i uczestniczek kursu, widoczna z liczby zgłoszeń (w ostatnich trzech latach szkolnych zgłosiło się do wpisów kolejno: 27, 54, 104 pańien i pań), świadczy wymownie o potrzebie szkoły.

Szkoła gospodarstwa wiejskiego w Końskiej powstała w roku 1919. Myśl jej założenia rzucił pierwszy prezes i organizator Towarzystwa Rolniczego w Cieszynie śp. dr. Józef Zaleski. Po przewrocie w roku 1920 obowiązek utrzymania szkoły spadł na Towarzystwo Rolnicze w Cz. Cieszynie, które też obowiązek ten, mimo wielkich trudności finansowych, spełniało do roku 1927. Od stycznia 1928 jest szkoła gospodarstwa wiejskiego w Końskiej utrzymywana wspólnie przez Macierz Szkolną i Towarzystwo Rolnicze.

Szkoła mieści się w lokalu wynajętym od Spółki Ziemskiej w Końskiej. Zarówno lokali na pomieszczenie szkoły, jak budynków gospodarczych wraz z przylegającym parkiem, ogrodem owocowym i warzywnikiem, odstąpiła Spółka Macierzy Szkolnej bezinteresownie, za co Jej na tem miejscu Zarząd Główny Macierzy Szkolnej składa serdeczne podziękowanie.

Do szkoły gospodarstwa wiejskiego przyjmuje się dziewczęta, które wykażą się świadectwem zwolnienia ze szkoły ludowej lub wydziałowej. Rok szkolny otwarto z początkiem stycznia 1929. Nauka bowiem w tej szkole trwa od stycznia do końca listopada każdego roku. Zgłosiło się 22 uczenicy. Wszystkie mieszkały w internacie, istniejącym w szkole. Opłata miesięczna za internat wynosi 200 Kcz, wpisowe do szkoły 25 Kcz, nauka bezpłatna. Ubożym uczenicom Macierz udzieliła znacznych zniżek w opłacie za internat.

Grono: Helena Dolais, dyrektorka, która prowadziła też hodowlę, mleczarstwo i warzywnictwo; Gertruda Poloczówna do nauki gotowania, Anna Konieczna do nauki szycia i porządków domowych. Pod koniec roku szkolnego zaangażowana została do przedmiotów ogólnokształcących i porządków domowych Jadwiga Kubaczkówna. Dochodzący: Stanisława Kotapówna, naucz. szk. wydz. w Cz. Cieszynie i Karol Beregr, dyr. szk. wydz. w Cz. Cieszynie do przedmiotów ogólnokształcących, dr. Adolf Kubiczka, lekarz z Karwiny do higieny. Jan Branny, sekr. Tow. Rolniczego w Cz. Cieszynie do ustawodawstwa.

Szkołą opiekuje się kuratorjum, w którego skład wchodzi: Karol Buzek, prezes Tow. Roln., jako przewodniczący, Helena

Dolais, dyrektorka szkoły, jako sekretarka, radca dr. Józef Michalek, jako zastępca Rządu, dyr. Piotr Feliks, jako zastępca Zarządu Głównego Macierzy Szkolnej, Jan Jaś, właściciel realności w Lesznej Dolnej i Jerzy Wałach, jako zastępcy rodziców uczenic.

Wychowanki szkoły odbyły parę wycieczek krótszych i jedną dwutygodniową do Polski na P. W. Kł. w Poznaniu oraz na Pomorze, gdzie zwiedziły gospodarstwa rolne, fabryki narzędzi rolniczych i wyrobów gumowych, oraz miasta: Toruń, Grudziądz, Gdańsk, Gdynię, Hel i Kartuzy. W miejscu zwiedziły pralnię chemiczną, fabrykę giętych mebli, gazownię, dom poprawczy, mleczarnię. Nadto urządzono kilka wycieczek w Beskidy i na Zamek Orawski. Staraniem uczenic odbyły się 2 wieczorki. Powstały 2 związki uczniowskie: „Bratnia Pomoc“ i „Sklepik Spółdzielczy”. Uczennice brały czynny udział w pracy i chórze miejscowego Koła Macierzy Szkolnej.

Z ramienia Ministerstwa Rolnictwa hospitowała szkołę inspektorka krajowa WPani Kozakowa i wyraziła się o szkole bardzo pochlebnie.

Nadto z ramienia Macierzy sprawował nadzór pedagogiczny nad szkołą p. Karol Cienciąła, kier. szkoły gospodarczej w Suchej Górnej, jako inspektor tej szkoły.

BURSY.

Polska Bursa dla uczniów gimn. realnego w Orłowej, założona w roku szkolnym 1910-11, mieści się we własnym piętrowym gmachu. Kierownikiem Bursy jest prof. Stanisław Motyka, zastępcą w roku 1929-30 prof. Wiktor Burian. W Bursie mieszka 85 wychowanków. Z tych pochodzi z powiatów cieszyńskiego i jabłonkowskiego 56, frysztackiego 23, frydeckiego i Moraw 3, Spisza 3. Z powyż. zestawienia widać, że tylko dzięki Bursie może młodzież z powiatów cieszyńskiego i jabłonkowskiego korzystać z jedyne go polskiego gimnazjum w Czechosłowacji. Opłata w Bursie wynosi 250 Kcz miesięcznie. Zaledwie 11 wychowanków uiszczalo pełną kwotę, reszta otrzymywała zniżki, dochodzące 50 Kcz miesięcznie, a nawet 4 było całkowicie zwolnionych od opłaty.

Jak w latach poprzednich, tak i w obecnym roku sprawozdawczym istniało kółko literackie, złożone z wychowanków Bursy. Zadaniem kółka było urządzanie odczytów i wieczorków, celem uświecenia rocznic narodowych. W tym celu kółko odbyło 3 Walne Zebrania, 5 Posiedzeń Zarządu, na których omawiano sprawy kółka, urządzanie odczytów i wieczorków, prób chóru i orkiestry. Działalność Kółka obejmowała 12 odczytów i 2 wieczorki i przedstawienia. Odczyty urządzane były na temat wybitnych postaci z naszych dziejów, tudzież z aktualnych zagadnień naukowych i sportowych. Istnieje też oprócz tego czytelnia, obejmująca niektóre dzienniki i czasopisma. Wydatki pokrywają częściowo wychowankowie z opłat miesięcznych, dobrowolnie zde-

klarowanych, częściowo Kierownictwo Bursy. W obecnym roku bardzo czynną była sekcja chóru i orkiestry. Chór posiada odpowiedniego dyrygenta, własny bogaty zbiór nut, odbywał regularnie próby, podobnie też i orkiestra. We wszystkich występach Bursy chór i orkiestra były czynnie zajęte. Projektowane zańcie się sportem narciarskim nie mogło w obecnym roku naleyć się rozwinąć, zato wychowankowie korzystali ze sanek, zakupionych przez Dyрекcję gimnazjum. Aby wychowanków Bursy skierować na drogę żywszego zainteresowania się wychowaniem fizycznym, Kierownictwo Bursy zakupiło przyrządy gimnastyczne do zabaw np. koszykówki, siatkówki, drażek. Zabawy powyższe i ćwiczenia gimnastyczne, odbywane w porze letniej, cieszą się nadzwyczajnem wzięciem wychowanków. Pieniądże na zakupno odpowiednich przyrządów otrzymało Kierownictwo Bursy z Dyrekcji gimnazjum.

Polska Bursa dla uczenic gimn. realnego w Orłowej. Polska Bursa dla uczenic została założona w r. 1929. Mieści się w dwóch domach, na ten cel zakupionych za kwotę 115.000 Kcz i odpowiednio przedadaptowanych kosztem przeszło 50.000 Kcz. Obejmuje większy budynek, 3 sypialnie, pokój dla kierowniczek, kancelarię na parterze, 3 sypialnie z garderobami na I piętrze, mniejszy budynek jadalnię, która równocześnie służy za uczelnię, i pokój dla służących. Obydwa budynki mieszczą się w ogrodzie, przedziela je dość obszerne podwórze.

W roku 1929-30 znalazło w niej pomieszczenie 7 uczenic, w pokojach na parterze, i 14 uczniów z klasy I.

Opłata w Bursie wynosi 250 Kcz, lecz większa część wychowanków korzystała ze zniżki.

Kierowniczką Bursy jest p. Zuzanna Terlikowa, wdowa po kierowniku szkoły w Trzanowicach.

Polska Bursa dla kandydatów sem. nauczycielskiego w Śląskiej Ostrawie. Polska Bursa Macierzy Szkolnej w Śl. Ostrawie została założona w roku 1925. W roku sprawozdawczym nieszkało w Bursie do końca roku szkolnego 1928-29 24, a w roku szkolnym 1929-30 42 kandydatek i kandydatów seminarjum nauczycielskiego w Śl. Ostrawie i 2 nauczycieli szkół Macierzy Szkolnej.

Opłata wynosiła 250 Kcz miesięcznie, ubodzy kandydaci otrzymują zniżki aż do 100 Kcz. Główny Zarząd Macierzy Szkolnej uważa zniżki udzielone wychowankom za dług honorowy, który po ukończeniu studjów i otrzymaniu posady kandydaci zwróćą Macierzy. Oprócz tego 3 razy w tygodniu przychodzą dojeżdżający kandydaci na obiady i płacą 3 Kcz za obiad.

Utrzymanie Bursy wynosiło 93.467'70 Kcz. Kandydaci wpłacili za opłatę i obiady 53.989 Kcz. Zaliczka Zarządu Głównego wynosiła 35.000 Kcz.

Polska Bursa mieści się we własnym budynku Macierzy Szkolnej. w Śl. Ostrawie l. 1.150. Kierownikiem Bursy jest p. Jan Kunz, kierownik polskiej szkoły ludowej w Śl. Ostrawie. Kierow-

nictwo Bursy starało się o urządzenie pogadanek i różnych wieczornic, związanych z rocznicami narodowymi.

SUBWENCJONOWANE SZKOŁY I KURSY.

Kurs kroju i szycia damskiego: we Frysztacie, w Trzyńcu, w Jabłonkowie, w Orłowej — przy uzup. szk. przemysłowej; w Stonawie, w Oldrzychowicach — przy państwowej szkole gospodarstwa. Dla tych kursów Macierz utrzymuje na swym etacie nauczycielki: Martę Woskową i Marię Kożusznikówną.

Kurs handlowo-kupiecki, prowadzony przez p. kier. Stanisława Palucha przy uzup. szk. przemysłowej w Orłowej.

10 szkół publicznych uzup. przem. Całkowicie utrzymuje szkołę uzup. przem., założoną w rok 1929 w Nowym Boguminie.

Dla wymienionych szkół Macierz, trzyma na swym etacie trzech nauczycieli: Jana Pytlika, Emila Szarowskiego i Franciszka Króla

Ogólne sprawozdanie z działalności Kół Macierzy Szkolnej w roku 1929.

Obecna statystyka działalności Kół za rok 1929 podzielona jest tym razem na dwie części. Część pierwsza obejmuje powiat cieszyński, część druga powiat frysztacki. Taksamo wykaz obrotu kasowego i stanu majątkowego Kół podzielony jest na dwie części według powiatów.

Wprowadzenie tego podziału pozwala na dokładniejsze zorientowanie się, jakie rezultaty pracy przyniósł oddzielnie powiat cieszyński a oddzielnie powiat frysztacki i pozwala następnie porównać oba te powiaty ze sobą pod względem wyników ich w każdej poszczególnej gałęzi pracy narodowo-oświatowej. Że zaś powiaty te są co do ilości Kół najzupełniej równe, bo oba liczą po 41 Kół, porównanie takie jest bardzo łatwe, a zarazem bardzo dokładne. Dla powiatu silniejszego będzie to porównanie tem większą zachętą do dalszej pracy, a powiatowi słabszemu powinno ono być bodźcem i podjętą do zrównania się w wynikach pracy z powiatem silniejszym.

Przechodząc następnie do omówienia ogólnych wyników pracy Kół z obu powiatów, które przedstawione są w ogólnym zestawieniu końcowem, stwierdzić należy z zadowoleniem, że praca ta rośnie stale z roku na rok i rozwija się pomyślnie, powiększając poważnie nasz dorobek pod względem narodowym. Wśród tego dorobku wysuwa się na pierwszy plan przedewszystkiem pozycja, wykazująca przrrost członków Macierzy. Przyrost ten wynosi w roku sprawozdawczym okragło 560 członków t. j. 8%, i podwyższa liczbę ich z 7.008 na 7.568. Systematyczne wzrastanie kadr członków świadczy, że Macierz Szkolna coraz

szerzej i głębiej zapuszcza korzenie w nasz lud i że jest instytucją, za którą stoją solidarnie wszystkie odłamy społeczeństwa polskiego w Czechosłowacji. — Oprócz wzrostu członków wysuwa się na plan pierwszy także wzrost dochodów Kół, który z 791.586 Kcz w roku 1928 podniósł się na 884.507 Kcz w roku sprawozdawczym. Przeciętnie na jedno Koło przypada zatem około 11.000 Kcz dochodu rocznego, co na nasze stosunki jest już dość pokaźną sumą.

Przeglądając inne pozycje bilansu całorocznej pracy Kół, widzimy, że z drobnymi wyjątkami niemal każda gałąź ich działalności rozrasta się w dalszym ciągu, jedna więcej, druga mniej, zależnie od warunków sprzyjających temu rozwojowi. I tak dział odczytów, przedstawień, festynów i chórów rozwinął się lepiej, a dział czytelni i bibliotek rozwinął się mniej. Przyczyną zastoju w rozwoju bibliotek pewnej części Kół jest, jak to już w roku ubiegłym zaznaczono, zakładanie bibliotek gminnych, między które nie są biblioteki dość bogato zaopatrzone w książki nowe, przez co ruch czytelniczy przenosi się do nich, a odnośnym Kołom odpada wskutek tego obowiązek łożenia pieniędzy na odnawianie i powiększanie swych bibliotek. Tym Kołom, które nie posiadają własnych bibliotek, ani gdzie nie ma także bibliotek gminnych, przyszedł Zarząd Główny Macierzy Szkolnej z pomocą przez utworzenie 12 bibliotek wędrownych, do których zakupił najnowsze dzieła; biblioteki te są kompletnie urządzone i z początkiem bieżącego roku przydzielono je odnośnym Kołom.

Również pod względem majątkowym położenie Kół wydatnie się poprawiło, albowiem czysty majątek Kół zwiększył się w roku ubiegłym o przeszło 43.000 Kcz i przedstawiał 31 grudnia 1929 wartość 626.153 Kcz, zaś wartość całego ruchomego inwentarza Kół wzrosła w ciągu ubiegłego roku o 237.000 Kcz i równała się z końcem roku kwocie 597.996 Kcz.

Zarząd Główny Macierzy Szkolnej dążył także do zakładania nowych Kół, których w roku 1929 założono 2, mianowicie w Gnojniku i Łomnej Górnej. Koło w Gnojniku, zawiązane w kwietniu, prosperuje dobrze i jest nadzieja, że będzie się pomyślnie rozwijało, co ze względu na dość poważnie zagrożony stan polskości w tej gminie, jest rzeczą ważną. Koło w Łomnej Górnej zostało zatwierdzone przez władze polityczne w marcu a ukonstytuowało się w listopadzie. Prócz tych dwóch gmin miały powstać nowe Koła Macierzy również w Cierlicku Dolnym, Pietwałdzie, Piasku na Bagińcu, Kojkowicach i Łomnej Dolnej; jednak dwukrotnie wnoszone podania o zatwierdzenie tych Kół władze polityczne dwukrotnie odmownie załatwiły, wysuwając naraz nieoczekiwane żądania, których dotychczas nie stawiały. Wskutek tego nastąpiła nieprzewidziana zwłoka w uruchomieniu wspomnianych Kół, które z rozpoczęciem pracy oświatowej będą musiały zaczekać do czasu ich zatwierdzenia, o co Zarząd Główny Macierzy Szkolnej czyni dalsze starania.

Statystyka działalności kulturalno-oświatowej

A) Powiat

L. b.	Siedziba Koła	Liczba członków 31 grudnia 1928	Wstąpiło w r. 1929	Wystąpiło w r. 1929	L. członków 31/XII 1929	Wal. Zgrom. było	Posiedzeń Zarz. K.	Czytelność czy utrzymuje	Czasopisma czyt.	Bibliotekę czy utrzymuje	Lokal biblioteki	Ilość dzieł w bibliotece
1	Będowice Dolne I.	137	14	3	148	1	11	nie	—	tak	Gospoda	280
2	Będowice Dolne II.	83	10	—	93	1	15	„	—	„	Ochronka	114
3	Boconowice	52	18	3	67	1	3	tak	4	„	Szkoła	36
4	Bukowiec	89	23	—	112	1	7	nie	—	„	Prywatny	263
5	Bystrzyca	109	5	—	114	1	5	„	—	„	Szkoła	120
6	Cierlicko Górne	60	26	4	82	1	7	tak	1	„	Braterstwo	46
7	Czeski Cieszyn	116	17	5	128	1	11	nie	—	„	Szkoła	1040
8	Datynie Dolne	39	13	2	50	1	5	„	—	„	„	99
9	Grodziszcz	54	2	—	56	1	8	—	2	„	Prywatny	113
10	Gródek	66	13	2	77	1	13	nie	—	„	Szkoła	619
11	Guty	47	—	—	47	1	3	tak	1	„	„	8
12	Gnojnik	35	—	—	35	2	2	nie	—	nie	„	—
13	Jabłonków	60	33	3	90	1	5	„	—	„	„	—
14	Karpętna	25	—	—	25	—	—	—	—	—	Koło w roku sprawozdaw	—
15	Kocobędz	42	29	—	71	1	9	nie	—	tak	Szkoła	17
16	Końska	100	24	4	120	1	9	„	—	„	„	256
17	Koszaryska	35	2	5	32	1	2	tak	3	„	„	5
18	Leszna Dolna	120	5	2	123	1	5	nie	—	„	„	80
19	Łomna Górna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Koło ukonstytuowane do	—
20	Łyżbice	53	8	6	55	1	3	nie	—	nie	„	—
21	Ligotka Kameralna	43	3	5	41	1	2	„	—	—	„	—
22	Milików	24	4	4	24	1	4	„	—	tak	Szkoła	3
23	Mosty przy Cieszynie	47	5	8	44	1	8	„	—	„	„	43
24	Mosty przy Jabłonkowie	99	8	1	106	1	5	„	—	nie	Jest gminna	—
25	Nawsie	66	38	—	104	1	2	„	—	—	„	—
26	Niebory	40	10	—	50	1	3	„	—	tak	Szkoła	78
27	Nydek	50	—	—	50	1	1	„	—	„	„	8
28	Oldrzychowice	73	—	—	73	1	4	„	—	„	Prywatny	28
29	Piosek	63	3	—	66	1	1	„	—	nie	„	—
30	Ropica	82	6	3	85	1	15	„	—	tak	Szkoła	308
31	Rzeka	22	14	2	34	1	2	„	—	„	„	30
32	Sibica	83	5	8	80	1	3	„	—	„	Ochronka	641
33	Stanisławice	29	—	—	29	1	6	„	—	„	Szkoła	25
34	Szumbark	74	2	3	73	1	9	tak	4	„	„	69
35	Śmiłowice	41	—	—	41	1	2	nie	—	„	„	222
36	Trzanowice	50	6	3	53	1	6	„	—	„	Kancelarja gm.	221
37	Trzycież	57	17	16	58	1	6	„	—	„	Szkoła	21
38	Trzyniec	116	14	7	123	1	12	„	—	nie	„	—
39	Wędrynia	102	2	7	97	1	4	„	—	„	„	—
40	Żuków Dolny	30	—	—	30	1	3	„	—	tak	Szkoła	200
41	Żywocice	37	4	4	37	1	2	„	—	„	Dom Robotn.	17
Razem		2550	383	110	2823	40	223	5	15	30		5010

Kół Macierzy Szkolnej w Czechosłowacji za rok 1929.
cieszyński

Ilość tomów w bibliotece	Ile razy wypożycza się książki	Liczba czytelników	Liczba dzieł wypożyczonych	Liczba tomów wypożyczonych	Ile odczytów	Czy istnieje Kółko amatorskie	Ile przedstawień	Ile obchodów nar.	Ile zabaw i wyc.	Czy istnieje kółko śpiewackie	Ile liczy członków	Jak często odbywają się próby chóru	Skład Zarządu Koła 1929	Skład Zarządu Koła 1930
331	co tydz.	41	84	176	2	tak	6	1	4	tak	120	co tydz.	12	12
114	„	20	45	45	1	„	2	2	5	„	50	„	10	10
40	„	12	28	32	1	„	—	1	„	„	18	wg. potrzeb.	5	5
278	„	25	151	171	3	„	5	2	5	„	35	„	8	8
150	„	220	180	230	4	nie	—	—	1	nie	—	„	8	11
54	„	56	455	565	3	tak	3	—	2	tak	26	wg. potrzeb.	6	7
1247	„	1078	3205	3408	2	„	5	2	3	„	40	co tydz.	12	12
104	„	42	280	290	2	„	3	2	3	„	25	wg. potrzeb.	4	5
113	„	98	120	120	1	„	4	—	2	nie	—	„	5	5
630	2 razy tyg.	30	396	403	2	„	4	1	6	tak	35	co tydz.	7	7
14	co tydz.	42	286	318	1	„	1	—	—	„	29	„	4	4
—	—	—	—	—	—	nie	1	—	1	nie	—	„	4	4
—	—	—	—	—	8	tak	3	—	2	tak	20	co tydz.	6	6
czy było nieczynne.														
28	co tydz.	Biblioteka Koła złączona z gminą	—	—	—	tak	3	—	2	nie	—	„	4	7
290	„	74	1452	1452	1	„	2	1	3	tak	40	co tydz.	10	12
5	„	10	10	10	2	współ	4	1	—	współne	—	„	4	4
118	„	27	97	126	2	tak	2	1	3	tak	27	co 2 tyg.	12	12
piero w listopadzie														
—	—	—	—	—	2	nie	3	1	—	nie	—	„	6	6
—	—	—	—	—	2	tak	2	1	—	tak	25	co tydz.	4	4
3	—	—	—	—	2	„	1	1	1	„	28	„	4	4
52	co 14 dni	12	56	63	1	„	2	—	2	„	26	„	5	5
biblioteka														
—	—	—	—	—	2	„	4	2	2	„	58	„	9	11
90	co tydz.	40	148	162	2	„	3	1	1	„	38	„	7	8
11	„	10	10	13	2	„	2	—	3	„	20	wg. potrzeb.	5	5
42	„	12	81	95	—	nie	—	—	—	„	16	„	4	4
—	—	—	—	—	2	tak	3	1	1	nie	—	„	4	4
326	co tydz.	16	105	126	—	nie	2	—	2	tak	30	co tydz.	8	8
30	dorywczo	35	65	72	1	„	1	—	—	„	—	„	4	4
763	co tydz.	69	624	727	1	tak	2	1	2	współne	20	co tydz.	7	8
27	„	30	90	98	1	„	1	—	2	tak	20	„	4	4
85	„	29	312	325	2	nie	—	—	7	„	30	„	7	7
222	„	52	161	174	—	tak	1	—	—	„	26	„	4	4
273	„	35	154	178	1	„	3	—	5	„	20	co 14 dni	6	6
29	„	20	100	110	1	„	2	—	—	„	21	co 2 tydz.	7	7
—	—	—	—	—	—	nie	1	1	3	nie	—	„	12	12
—	—	—	—	—	4	„	1	1	1	„	—	„	10	10
220	co tydz.	20	67	75	1	„	3	—	3	„	—	„	4	4
17	co 14 dni	26	39	39	—	„	—	—	—	„	—	„	4	4
5706		2181	8811	9603	61	27	87	24	77	25	843		1250	1264

Statystyka działalności kulturalno-oświatowej B) Powiat

L. b.	Siedziba Koła	Liczba członków 31 grudnia 1928	Wstąpiło w r. 1929	Wystąpiło w r. 1929	L. członków 31 XII 1929	Wal. Zgrom. było	Posiedzeń Zarz. K.	Czytelnie czy uczymy	Czasopisma czyt.	Bibliotekę czy utrzymuje	Lokal biblioteki	Ilość dzieł w bibliotece
1	Bogumin Nowy . . .	90	—	—	90	1	12	tak	6	tak	Szkoła	1040
2	Darków	129	12	9	132	1	16	nie	—	nie	Jest biblioteka	—
3	Dąbrowa	134	18	23	129	1	11	tak	5	tak	Dom Robotn.	185
4	Dziemcorowice . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Koło w roku sprawo	—
5	Frysztat I.	172	21	8	185	1	19	nie	—	tak	Gminny	248
6	Frysztat II.	41	3	—	44	1	23	nie	—	tak	Gospode	88
7	Gruszków	195	31	42	184	1	12	tak	3	—	Szkoła	323
8	Karwina Sowiniec I..	159	13	1	171	1	15	nie	—	—	Spół. spoż.	288
9	„ Solca II.	76	16	15	77	1	12	tak	3	—	Własny	259
10	„ Praca III.	107	13	—	120	1	8	nie	—	—	Stowarzyszenia	296
11	„ Granice IV.	270	50	27	293	1	25	tak	6	—	Dom Robotn.	705
12	Karwina V.	143	146	66	223	1	18	—	2	—	Klub	296
13	„ VI.	258	33	21	270	1	15	—	3	—	Gospoda	608
14	Lutynia Polska . . .	147	35	25	157	1	20	nie	—	—	Szkoła	70
15	Lutynia Niem.	75	46	—	121	1	8	—	—	—	„	267
16	Łazy I	170	15	—	185	1	12	tak	4	—	Gospoda	351
17	Łazy II.	124	6	38	92	1	19	—	7	—	Ochronka	191
18	Łąki	158	6	10	154	1	8	—	11	—	Szkoła	357
19	Markłowice Dolne . .	39	4	—	40	1	10	—	1	—	Gospoda	150
20	Olbrachcice	136	5	3	138	1	14	nie	—	—	Szkoła	122
21	Orłowa I.	211	15	11	215	1	13	—	—	—	Ochronka	121
22	Orłowa II.	64	—	2	62	1	13	—	—	nie	Jest biblioteka gminna	—
23	Ostrawa Śląska . . .	164	25	32	157	1	10	—	—	tak	Bursa	260
24	Poręba	116	13	4	125	1	12	tak	8	—	Szkoła	341
25	Piotrowice	70	17	18	69	1	7	nie	—	nie	—	5
26	Pudłów	72	5	5	72	1	12	—	—	tak	Gospoda	3:2
27	Raj	56	28	14	70	1	6	—	—	—	Szkoła	65
28	Rychwałd	136	20	—	156	1	19	tak	5	—	—	121
29	Skrzeczoń	121	7	6	122	1	13	nie	—	—	Ochronka	304
30	Stare Miasto	—	35	—	35	1	5	—	—	—	Lokal gminny	60
31	Stonawa	96	25	2	119	1	10	tak	4	—	Szkoła	613
32	Sucha Dolna	59	3	2	60	1	10	nie	—	—	Gospoda	370
33	Sucha Górna I. . . .	102	3	5	100	1	10	tak	2	—	—	380
34	„ „ II.	46	1	6	41	1	7	nie	—	—	—	203
35	„ „ III.	103	30	1	132	1	8	—	1	—	Prywatny	300
36	Sucha Średnia I. . . .	59	14	6	67	1	11	—	—	nie	—	—
37	„ „ II.	63	—	4	59	1	11	—	—	—	Jest biblioteka gminna	—
38	Szonymel	61	14	7	68	1	17	—	—	—	Biblioteka Koła złączo	—
39	Wierzniowice	101	5	—	106	1	15	—	—	tak	Gospoda	161
40	Zabłocie	82	—	24	58	1	7	—	—	—	—	175
41	Zawada	36	14	3	47	1	7	—	—	—	—	93
Razem . . .		4438	747	440	4745	40	500	15	71	34		9768

Zestawienie

Powiat cieszyński . .	2550	383	110	2823	40	223	5	15	30	5010
„ frysztański . . .	4438	747	440	4745	40	500	15	71	34	9768
Razem . . .	6988	1130	550	7568	80	723	20	86	64	14778

Kół Macierzy Szkolnej w Czechosłowacji za rok 1929. frysztański

Ilość tomów w bibliotece	Ile razy wypoży- cza się książki	Liczba czyteln- ków	Liczba dzieł wypożyczanych	Liczba tomów wypożyczanych	Ile odczytów	Czy istnieje Kółko amatorskie	Ile przedstawień	Ile obchodów nar.	Ile zabaw i wyc.	Czy istnieje kółko śpiewackie	Ile liczy członków	Jak często odby- wają się próby chóru	Skład Zarządu Koła 1929	Skład Zarządu Koła 1930
1140	co tydz.	175	1274	1374	12	tak	5	2	7	tak	50	co tydz.	9	9
gminna	—	—	—	—	3	—	2	2	9	—	48	—	12	12
200	co tydz.	45	40	50	2	—	3	1	3	nie	—	—	12	12
zdawczym było nieczynne														
249	2 razy tyg.	127	1099	1099	2	tak	1	1	4	tak	62	co tydz.	12	12
103	co tydz.	20	50	62	2	nie	—	2	4	tak	23	co tydz.	4	4
473	„	63	947	1411	2	tak	4	2	3	—	63	—	12	12
315	„	77	1040	1128	2	—	7	3	11	—	56	—	12	12
305	co 2 tyg.	38	125	125	26	—	4	1	6	—	85	—	8	8
354	co tydz.	45	196	214	1	nie	2	1	1	nie	—	—	11	12
880	„	157	1300	1396	2	tak	2	1	4	tak	32	co tydz.	12	12
330	co 14 dni	84	579	592	51	—	2	1	13	—	58	—	12	12
665	co tydz.	58	1138	1244	—	—	5	2	3	—	40	—	12	12
73	„	15	260	264	5	—	8	1	13	—	40	—	12	12
280	„	—	—	—	1	—	3	—	—	—	48	2 razy tyg.	8	12
385	co miesiąc	9	44	48	3	—	6	1	5	—	50	co tydz.	12	12
219	co tydz.	17	146	161	2	—	5	1	4	wspólne	25	—	12	9
409	„	42	502	511	5	—	3	2	3	tak	44	—	12	12
184	„	38	1228	1315	1	nie	1	1	5	nie	—	—	4	4
130	„	88	250	258	10	tak	4	1	8	tak	35	wg. potrz.	12	12
146	„	49	117	272	2	—	10	2	3	—	30	co tydz.	12	12
i Stowarzyszenia „Sily“														
308	co niedz.	32	102	126	3	—	3	2	5	—	—	—	12	12
380	co tydz.	45	172	230	6	—	4	1	2	tak	35	co tydz.	11	10
9	„	—	—	—	—	—	5	—	5	—	30	wg. potrz.	6	6
315	„	51	345	353	1	—	1	—	3	nie	—	—	7	7
74	„	21	50	88	—	—	4	1	1	tak	25	co tydz.	6	6
145	„	70	400	497	11	—	12	3	9	—	72	—	12	12
316	„	53	802	834	2	—	5	2	7	—	50	wg. potrz.	12	12
150	„	—	—	—	1	nie	—	—	1	nie	—	—	4	4
708	Złączona z gminną biblioteką	105	872	1014	—	tak	3	1	3	—	—	—	10	12
379	co tydz.	18	68	80	—	nie	3	2	4	—	—	—	6	6
443	Biblioteka nieczynna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	10
227	co tydz.	21	73	79	1	—	—	1	6	—	—	—	5	5
161	„	36	160	93	2	tak	3	1	3	tak	21	2razy tyg.	10	12
—	„	—	—	—	1	nie	—	1	4	nie	—	—	6	6
—	„	—	—	—	3	—	4	1	5	—	—	—	6	6
—	„	—	—	—	2	—	2	2	4	—	—	—	6	6
na z gminną	„	34	221	221	6	tak	5	1	8	tak	26	co tydz.	4	4
172	2razy tyg.	56	117	122	3	—	3	1	7	—	30	wg. potrz.	10	11
223	co tydz.	29	224	276	2	nie	2	2	1	nie	—	—	3	4
112	„	14	41	68	3	tak	4	1	3	—	—	—	4	5
10962		1732	13982	15605	183	30	132	51	194	25	1078		362	370

ogólne:

5706	2181	8811	9603	61	27	87	24	77	25	843	250	264
10962	1732	13982	15605	183	30	132	51	194	25	1078	362	370
16668	3913	22793	25208	244	57	219	75	271	50	1921	612	634

Wykaz obrotu kasowego i stanu majątkowego Kół Macierzy Szkolnej w roku 1929

A) Powiat cieszyński:

L. b.	Siedziba Koła	Dochody Koła	Subwencja na cele szkolne	Wartość biblioteki	Wartość sceny	Wartość reszty inventarza	Stan czynny Koła	Stan bierny Koła
1	Błędowice D. I.	18.730-91	2.509-65	—	1.190-—	—	—	6.794 60
2	Błędowice D. II.	19.145-22	8 595-95	300-—	2.200-—	3.978-80	5.021-75	—
3	Boconowice . . .	981 80	450-—	100-—	600-—	30-—	658-20	—
4	Bukowiec . . .	10.161 70	549 80	500-—	2.000-—	50-—	2.775-80	—
5	Bystrzyca . . .	9.112 55	5.848-05	—	—	—	528-30	—
6	Cierlicko Górne	8.453-97	784 85	578-—	—	2.788-—	3.690 85	—
7	Cieszyn Czeski .	7.067 50	425-—	19.400-—	—	—	19.985-50	—
8	Datynie Dolne . .	8.861-95	7.508-95	180-—	3.600-—	12.650-—	13.781-55	—
19	Grodziszcz . . .	7 237-50	2.890 90	485-—	800-—	2.400-90	2.975 65	—
10	Gródek . . .	11.809-30	3.853-20	4.970-—	1.386-—	324-—	17 840-16	—
11	Guty . . .	887-—	—	160-—	18 000-—	600-—	8 995-—	—
12	Gnojnik . . .	1.458-80	—	—	—	350-—	615-55	—
13	Jabłonków . . .	7.579 87	1.000-—	—	—	—	1.348-72	—
14	Karpętna . . .	Koło w roku sprawozdawczym było nieczynne.						
15	Kocobędz . . .	2 150-20	40-—	293-—	870-—	—	2.169-40	—
16	Końska . . .	10.478-40	500-—	1.200-—	7 000-—	200-—	5 503 80	—
17	Koszaryska . . .	559 80	100-—	13-50	—	50 60	148-90	—
18	Leszna Dolna . .	3.628 25	1 666-25	500-—	—	7 286-80	3.655-05	—
29	Łomna Górna . .	Koło ukonstytuowane w listopadzie.						
20	Łyżbice . . .	4.584-20	2.149-42	—	—	—	195-50	—
21	Ligotka Kam. . .	2.431-30	554-—	—	—	—	—	299 60
22	Milików . . .	317-—	—	—	—	68-—	88-70	—
23	Mosty przy Ciesz.	2 894-20	550-—	1.000-—	200-—	190-—	1.400-42	—
24	Mosty przy Jabł.	8.136 05	5.000-—	—	783-—	5 200-—	5.961-—	—
25	Nawsie . . .	7.607-10	—	—	—	—	3.504 35	—
26	Niebory . . .	4.286 30	1.137-—	400-—	—	650-—	1.080-—	—
27	Nydek . . .	1.760-49	—	50-—	—	—	2.284-50	—
28	Oldrzychowice .	3.433-30	—	420-—	—	480-—	—	1.118 85
29	Piosek . . .	2.337-50	—	—	—	—	1.635-—	—
30	Ropica . . .	8.611-72	1.414-—	1.650-—	—	1.486 30	3.393-47	—
31	Rzeka . . .	1.272-35	100-—	—	—	—	416-90	—
32	Sibica . . .	11.654-80	2.677-—	7.350-—	—	—	8 516 90	—
33	Stanisławice . . .	3.014-25	—	100-—	1.200-—	—	867-25	—
34	Szumbark . . .	12.754-70	5.191-—	300-—	—	1 950-—	1.477-20	—
35	Śmiłowice . . .	2.434-40	300-—	800-—	—	—	1.892-40	—
36	Trzanowice . . .	7.007 49	200-—	2 369-20	—	370-—	4.303-—	—
37	Trzycie . . .	1.918-50	900-—	162-—	1.546-—	1.500-—	2.632-90	—
38	Trzyniec . . .	13 690-60	300-—	8-—	—	1.924-—	13.930 90	—
39	Wędrynia . . .	4.798 45	100-—	—	—	2.383-70	2.249 80	—
40	Żuków Dolny . .	2.893-75	801 70	225-—	100-—	720-—	580 25	—
41	Żywocice . . .	730-50	94 50	60-—	—	—	511-50	—
Razem . .		236.874 17	58-191 22	43-573 70	41.475-—	47.631-10	146 605 92	8.213-05

Wykaz obrotu kasowego i stanu majątkowego Kół Macierzy Szkolnej w roku 1929.

B) Powiat frysztański:

L. b.	Siedziba Koła	Dochody Koła	Subwencja na cele szkolne	Wartość biblioteki	Wartość sceny	Wartość reszty inventarza	Stan czynny Koła	Stan bierny Koła
1	Bogumin Nowy .	17.800-45	1.790-—	3.200-—	3.000-—	4.000-—	11.843-89	—
2	Darków . . .	9.460-74	2.467-20	2 000-—	—	16.600-—	20.058 44	—
3	Dąbrowa . . .	11 008 35	4.560-10	10.000-—	—	—	11.601-35	—
4	Dzieńmorowice .	Koło w roku sprawozdawczym było nieczynne.						
5	Frysztat I. . .	32.171 90	5.600-—	1 000-—	—	1.818-—	4.195-60	—
6	Frysztat II. . .	9.687-58	50-—	340-—	—	—	2.412-81	—
7	Gruszów . . .	15.868-55	807-20	1.500-—	3.000-—	200-—	6.058-60	—
8	Karwina-Sow. I. .	42.237-—	28.053-33	5.650-—	—	200.390 40	202 223 70	—
9	Karwina-Solca II.	8 076-10	500-—	1.600-—	—	500-—	2.337-10	—
10	Karwina-Pracall.	10.527-35	150-—	2 700-—	—	340-—	6.403-35	—
11	Karwina-Gr. IV.	22.545-40	7.875-80	18 000-—	—	550-—	20.641-20	—
12	Karwina V. . .	19.842-22	370-—	2.200-—	—	3.384-—	6 211-—	—
13	Karwina VI. . .	13.006 60	450-—	3.378 70	—	100-—	4.231-86	—
14	Lutynia Polska .	46.736-79	19 467-—	288-10	—	9.814-80	—	2.520-98
15	Lutynia Niem. .	32.070-46	11.717 36	2.000-—	1.500-—	1.500-—	7.595-55	—
16	Łazy I. . .	15.034-92	950-—	1 000-—	—	350-—	3.675-12	—
17	Łazy II. . .	27.817-72	15.452-54	1.900-—	2.000-—	4.000-—	7.892-23	—
18	Łąki . . .	11.755-35	2.680-—	2 000-—	900-—	3 450-—	7.141-45	—
19	Markłowice Dol.	2.928-34	90-—	1.435-—	—	—	1.809-—	—
20	Olbrachcice . .	24.981-65	9.551-35	500-—	—	5.900-—	4.378-—	—
21	Orłowa I. . .	52.129-87	16.448-15	450-—	—	260-—	—	513-13
22	Orłowa II. . .	17.309-54	4.251-20	200-—	—	—	908-80	—
23	Ostrawa Śl. . .	20.618 85	4.639-30	800-—	—	—	2.310-—	—
24	Poreba . . .	12 371 80	900-—	1 600-—	50-—	—	4.610-10	—
25	Piotrowice . . .	5.957 33	1.434 35	350-—	7.500-—	434-—	5.775-30	—
26	Pudłów . . .	3 898-—	200-—	1.766-15	2.790-—	72-—	5.563 30	—
27	Raj . . .	7.652-09	—	783-50	6 372-50	—	2 433-69	—
28	Rychwałd . . .	26.018-19	9 758-48	700-—	—	50.388-75	39.720-65	—
29	Skrzeczoń . . .	31.468 83	2 679-47	1.800-—	2.000-—	39 580-—	42.422-02	—
30	Stare Miasto . .	947-—	500-—	260-—	—	100-—	—	212-—
31	Stonawa . . .	11.437-42	2.676-48	4 280-—	486-—	2.835-—	5.793-40	—
32	Sucha Dolna . .	5 441-75	1.781-55	1 200-—	—	1.700-—	5 350-10	—
33	Sucha Górna I. .	8.308-66	2.704-50	300-—	300-—	—	1.628-06	—
34	Sucha Górna II.	1.116-47	100-—	2.000-—	—	142-—	2 415-65	—
35	Sucha Górna III.	2.396-47	200-—	1.890-—	—	144-—	2.851-27	—
36	Sucha Średnia I.	7 771-87	4.205-30	—	—	2 050-—	4.215-52	—
37	Sucha Średnia II.	5.140-56	1.392-—	50-—	—	500-—	1.332-56	—
38	Szonymiel . . .	31.588-22	14.914-40	350-—	5.600-—	16.190-—	17.249-75	—
39	Wierzniewice .	15.968-27	3.973-55	750-—	—	890-—	855-—	—
40	Zabłocie . . .	4 050-22	100-—	804-—	—	80-—	2.197-—	—
41	Zawada . . .	2 484-13	1.300-—	430-—	—	600-—	1.204-75	—
Razem . .		647 633 01	186.741-01	81.455-45	35.498-50	349-362-95	479.547 17	3.246 11

Zestawienie ogólne:

Powiat cieszyński	236.874-17	58.191-22	43.573-70	41.475-—	47.631-10	146 605-92	8.213-05
Powiat frysztański	647.633-01	186.741-01	81.455-45	35.498-50	349.362-95	479.547-17	3.246-11
Razem . .	884.507-18	244 932-23	124.029-15	76 973-50	396.994-05	626.153-09	11.459-16

Nadmienić w końcu należy, że w roku sprawozdawczym były 2 Koła nieczynne, mianowicie w Karpętnej (pow. cieszyński) i w Dzieńmorowicach (pow. frysztański). Dążeniem Zarządu Głównego będzie uruchomić je w najbliższym czasie ponownie, a to w interesie dobra naszej sprawy narodowej, która wymaga, aby wszystkie Koła Macierzy zadanie swoje spełniały. A zadaniem tem jest nie tylko szerzenie oświaty i ducha polskiego, ale obrona szkoły polskiej i ludności naszej przed zaborczością szkoły obcej i obcych towarzystw, które na naszym społeczeństwie żerują. Nigdzie więc nie wolno nam rąk opuszczać, ani pracy porzucać, bo do każdej wioski wciskają się gwałtem obce elementy, a Koła Macierzy i Szkolnej przy pomocy pokrewnych towarzystw polskich bronić muszą naszych pozycji w każdej poszczególniej gminie.

Świątym obowiązkiem naszym jest więc dalsza wytrwała praca w każdym kierunku, bo wypełniliśmy dopiero część programu, jaki sobie postawiliśmy, a jakim jest — zupełne odrodzenie narodowe ludu polskiego w Czechosłowacji w całej jego masie, wywalczenie mu tutaj prawdziwego równouprawnienia pod każdym względem i podniesienia jego dobrobytu gospodarczego, tak, by lud ten nie był spychany i wyzyskiwany i nie czuł się kopciuszkiem na ziemi swoich przodków, ale poczuł się jej gospodarzem tak, jak był nim w odległych, dobrych czasach. W ten cel, jak w gwiazdę przewodnią, powinien być wpatrzony każdy członek Macierzy, a wówczas wysiłki nasze „zestrzelone w jedno ognisko“ dokonają tego przeistoczenia i urzeczywistnią nasz program.

Szczegółowe sprawozdanie z działalności Kół Macierzy Szkolnej w roku 1929.

1. Błędowice Dolne. Koło I założone w r. 1909 liczyło 143 członków (o 11 więcej, niż w roku poprzednim). Skład Wydziału Koła: Przew. p. Karol Chmiel, burm., sekr. p. Jan Żwak, naucz., skarb. p. Karol Chodura. Posiedzeń Zarządu 11. Walne Zgromadzenie 1. W bibliotece Koła, złożonej z 280 dzieł w 331 tomach, ruch czytelniany przedstawiał się następująco: czytelników było 41, przeczytanych książek 176. W łonie Koła działały Kółka amatorskie i śpiewackie. Kółko śpiewackie utworzone wspólnie dla obu Kół i liczy ono 120 członków. Kółko amatorskie urządziło 6 przedstawień (z tego jedno w Dolnej Suchej) i odegrało następujące sztuki: „Zaczarowane Koło Rydla“, „Pan Jowialski“, „Ni-wrócony“ i „Roztwór prof. Pytla“. Oprócz tego urządzono dwa odczyty, dzień kwiatka, festyn jubileuszowy, Dzień Macierzy, obchód konstytucji 3 Maja, 1 bal i 3 zabawy. Koło udzieliło subwencji na Gwiazdkę szkolną Kcz 200, na miejscową ochronkę Kcz 2.309'60. Dochody wynosiły Kcz 18 730'90, rozchody 17 734 Kcz 50 h.

2. **Błędowice Dolne.** II. Koło założone w roku 1924 liczy 93 członków (o 10 więcej, niż w roku 1928). Skład Wydziału Koła: przew. p. Karol Gałgonek, sekr. p. Franc. Toman, dyr. szk. wydź., skarb. p. Józef Folwarczny. Posiedzeń Zarządu 15, Walne Zgromadzenie 1. Biblioteka Koła liczyła 114 tomów, a korzystało z niej 20 czytelników i przeczytano 45 książek. Koło urządziło 1 odczyt, 2 przedstawienia, uroczystość otwarcia II ochronki, Dzień Macierzy, festyn i 4 zabawy. Chór Koła liczy 50 członków. Koło przy czynia się do utrzymania II ochronki, na której potrzeby wydało Kcz 8.176'45; oprócz tego udzieliło subwencji Kcz 419'50 na Gwiazdkę i 193 Kcz na Mikołaja. Dochody wynosiły Kcz 19.145'20, wydatki Kcz 19.102'25.

3. **Boconowice.** Koło, założone w roku 1911, liczy 67 członków (o 15 więcej). Przew. p. Józef Gomola, burm., sekr. p. Franciszek Skulina, kier. szk., skarb. p. Jerzy Zogatta. 1 Walne Zgromadzenie, 3 posiedzenia Zarządu. Koło prowadzi czytelnię gazet z 4 czasopismami i bibliotekę, złożoną z 40 tomów, która w roku sprawozdawczym miała 12 czytelników i 32 przeczytanych książek. Urządzono 1 odczyt i obchód Dnia Macierzy a na Gwiazdkę udzielono subwencji w kwocie 450 Kcz. Koło nie urządziło w r. 1929 żadnego przedstawienia z powodu choroby reżysera. Dochody wynosiły 910 Kcz, rozchody Kcz 981'80.

4. **Nowy Bogumin.** Koło założone w roku 1905, liczyło 90 członków. Przew. p. Antoni Szmaja, sekr. p. Adolf Fierla, naucz., skarb. p. Rudolf Siwek, kier. szk. Koło prowadzi czytelnię gazet, w której było 6 czasopism, i bibliotekę, złożoną z 1040 dzieł w 1140 tomach, w której było 175 czytelników i 1374 przeczytanych książek. Urządzono 5 odczytów samodzielnie, 7 wspólnie z innymi towarzystwami, 5 przedstawień, obchód konst. 3 Maja i powstania listopadowego, 1 bal i 6 zabaw. Kółko śpiewackie liczyło 50 członków i ćwiczyło pieśni raz w tygodniu. Koło prowadziło akcję przedwpiśową szkolną i udzieliło subwencji na potrzeby szkolne. Wartość inwentarza Koła przedstawia się następująco: biblioteka 3.200 Kcz, scena 3.000 Kcz. harmonjum i latarnia mag. 4.000 Kcz. Dochody wynosiły Kcz 17.800'45, rozchody Kcz 16.201'55.

5. **Bukowiec.** Koło założone w r. 1928. Członków 112 (o 23 więcej, niż w r. 1928). Przew. p. Paweł Polok, sekr. p. Alojzy Kudziałka, naucz., skarb. p. Józef Franek, kier. szk. Posiedzeń Zarządu 7, Walne Zgromadzenie 1. Koło prowadzi bibliotekę, złożoną z 278 tomów, z której w roku sprawozdawczym korzystało 25 czytelników a przeczytano 171 książek. Ruch w Kole przedstawiał się następująco: urządzono 3 odczyty, 4 przedstawienia (z tego 1 przedstawienie powtórzone), dożynki, Dzień Macierzy, obchód konst. 3 Maja i 4 zabawy. Chór Koła liczy 35 członków. Koło udzieliło na Gwiazdkę subwencji Kcz 499'80 i spłaciło resztę długu za scenę, przedstawiającą wartość 2.000 Kcz. Dochody wynosiły Kcz 10.161'70, wydatki Kcz 10.161'70.

6. **Bystrzyca.** Koło założone w roku 1908, liczy 114 członków. Przew. p. Rudolf Budnik, dyr. szk. wydzw., sekr. p. Karol Rusz, skarb. p. Jan Kozieł, naucz. Urządzono 1 Walne Zgromadzenie. 5 posiedzeń zarządu, 2 odczyty samodzielnie. 2 wspólnie i 1 festyn. Koło czyniło zabiegi o otwarcie szkoły ludowej w Pasiekach. Subwencionowało miejsc. ochronkę kwota Kcz 5.848'05. Biblioteka Koła, obejmująca 120 dzieł w 150 tomach a złączona z biblioteka młodzieży polskiej, miała w roku sprawozdawczym 220 czytelników i 230 przeczytanych książek. Dochody Koła wynosiły Kcz 9.112'55, rozchody Kcz 6.494'45.

7. **Cierlicko Górne.** Założone w roku 1922. Koło liczyło w roku ub. 82 członków (o 22 więcej, niż w roku 1928). Przew. p. Gustaw Fucik, sekr. p. Franc. Franek, naucz., skarb. p. Jan Klimoszek. Urządzono 1 Walne Zgromadzenie, 7 posiedzeń Zarządu, 2 odczyty samodzielnie, 1 wspólnie, 3 przedstawienia, dzień kwiatka i zabawę. Biblioteka Koła liczyła 46 dzieł w 54 tomach a korzystało z niej 56 osób i przeczytano 565 książek. Kółko śpiewackie liczy 26 członków i zbiera się na próby w miarę potrzeby (przed występami). Koło stara się o miejsc. ochronkę i dało na jej potrzeby Kcz 784'87. Posiada też własną maszynę do szycia. Dochody wynosiły Kcz 8.453'97, rozchody Kcz 7.137'87.

8. **Czeski Cieszyń.** Koło założone w roku 1924, liczy 128 członków (o 12 więcej, niż w r. 1928). Przew. p. Józef Michejda, kier. szk., sekr. Stan. Kotapkówna, naucz., skarb. p. Ludwik Pawlik, em. naucz. Posiedzeń Zarządu 11, Walne Zgromadzenie 1. Biblioteka Koła, złożona z 1.040 dzieł w 1.247 tomach, miała w roku sprawozdawczym 1.078 czytelników i 3.408 przeczytanych książek. Staraniem Koła urządzono 2 odczyty, 5 przedstawień, Dzień Kwiatka, wianki, obchód konst. 3 Maja, 1 bal i 1 zabawę. Kółko śpiewackie, liczące 40 członków, odbywa próby regularnie co tydzień. Tytułem subwencji wypłacono na cele szkolne 425 Kcz. Dochody Koła wynosiły 7.067'50, rozchody Kcz 6.346'45.

9. **Darków.** Koło założone w r. 1912, liczy 132 członków. Przew. p. Adolf Kubeczka, sekr. p. Adolfina Śmiżanka, skarb. p. Jan Słowik. Posiedzeń Zarządu 16, Walne Zgromadzenie 1. Koło urządziło 3 odczyty, 2 przedstawienia, Dzień Macierzy, obchód konst. 3 Maja, dożynki, święcone, 2 wycieczki i 7 zabaw. Chó: Koła liczy 48 członków i ćwiczył pieśni co piątek. Wspólnie z m. Rodziną Opiekuńczą urządza Koło Gwiazdkę i Mikołaja dla dzieci ze szkoły i ochronki, o która się Koło pilnie stara i na której potrzeby dało Kcz 2.085'70. Dochody wynosiły Kcz 9.460'74, rozchody Kcz 6.371'30.

10. **Datynie Dolne.** Koło założone w r. 1910, liczy 50 członków (o 11 więcej, niż w r. 1928). Przew. p. Józef Toman, sekr. p. Karol Toman, nacz. gminy, skarb. p. Henryk Szczyrba. Walne Zgromadzenie 1, posiedzeń Zarządu 5. Biblioteka, złożona z 104 tomów, czynna jest 1 dzień w tygodniu i miała 42 czytelników i 290 prze-

czytanych książek. Staraniem Koła urządzono 2 odczyty, 3 przedstawienia, Dzień Macierzy, obchód konst. 3 Maja i 2 zabawy. Chór Koła składa się z 25 członków. Koło opiekuje się miejsc. ochronką i spłaciło część ciążącego na niej długu w kwocie Kcz 5.535'85, jak też zakupiło inwentarz dla niej za sumę Kcz 1.978'50. Dochody wynosiły Kcz 8.861'95, wydatki Kcz 8.850'40.

11. **Dąbrowa.** Koło założone w r. 1908, liczyło 129 członków. Przew. p. Karol Merta, sekr. p. Szczepan Szewieczek, skarb. p. Adam Kubala, naucz. Posiedzeń Zarządu 11, Walne Zgromadzenie 1. Koło posiada czytelnię gazet, w której miało 5 czasopism (w tem 1 ilustrowane) i bibliotekę w 200 tomach, połączoną z biblioteką gminną, z której w roku ub. korzystało 145 osób. Urządzono 1 odczyt samodzielnie, 1 wspólnie, 3 przedstawienia, Dzień Macierzy, 1 bal wspólnie z Gminą Rodziną Op. i 1 festyn szkolny. Z ramienia Koła czyniono starania o zaprowadzenie w miejsc. kościele nabożeństw polskich, jak również ślubów i pogrzebów; wysłana dekada do odnośnej władzy kościelnej nie osiągnęła na razie pożądanego skutku. Sekcja budowlana, która przeprowadziła budowę „Domu Macierzy“ w gminie, złożyła ostateczne sprawozdanie ze swej czynności i zlikwidowała się. Według sprawozdania zebrała ona (głównie na deklaracje) dość pokaźną kwotę 92.839 Kcz 20 h. a wydała na budowę Kcz 91.838'30, tak, że pozostałość wynosi Kcz 1.000'90. Ponieważ cała budowa kosztowała 380.000 Kcz oddała Sekcja budowlana wszystkie rachunki Zarządowi Głównemu Macierzy Szkolnej, który wziął na siebie spłatę pozostałego długu. Koło dało na Gwiazdkę szkolną 1.500 Kcz, na potrzeby miejscowej ochronki Kcz 4.011'10. Dochody wynosiły Kcz 11.008'35 rozchody Kcz 9.604'05.

12. **Dziemmorowice.** Koło w roku ubiegłym było nieczynne.

13. **Frysztat.** Koło I założone w roku 1908. Liczyło 185 członków (o 13 więcej, niż w r. 1928). Przew. p. Józef Węglorz, sekr. p. Józef Sembol, skarb. p. Franciszek Pawliczek, dyr. banku. Posiedzeń Zarządu 19, Walne Zgromadzenie 1. Biblioteka Koła, złączona z biblioteką gminną, posiada 670 książek, była czynna dwa razy w tygodniu i miała w roku sprawozd. 127 czytelników i 1099 przeczytanych książek. Staraniem Koła urządzono 2 odczyty. 1 przedstawienie, obchód konst. 3 Maja, Dzień Macierzy, 1 wyścig, 1 bal i 2 zabawy a ponadto postarało się Koło o wyświetlenie filmu „Bohaterzy I. Brygady“. Chór Koła liczył 62 członków i odbywał próby regularnie raz w tygodniu. Koło dało subwencje na przybory szkolne, na zakład żupny i Gwiazdkę szkolną, a co z wielkiem uznaniem podkreślić należy, zajęło się budowa ochronki we Frysztacie na Granicach kosztem 133.000 Kcz i doprowadziło ją do końca, dając na ten cel z własnej kasy 5.100 Kcz. Dochody wynosiły Kcz 32.171'90, rozchody Kcz 29.938'30.

14. **Frysztat.** Koło II na Granicach, założone w roku 1926, liczyło 44 członków. Przew. p. Adolf Pośpiech, sekr. p. Józef Wo-

jaczek, naucz., skarb. Wład. Wójcik. Koło urządziło 1 Walne Zgromadzenie, 23 posiedzeń Zarządu, 2 odczyty, akademię ku uczczeniu konst. 3 Maja, wyświetlenie filmu „Bohaterzy I. Brygady“, 1 wycieczkę i 3 zabawy. Chór Koła liczy 23 członków i zbiera się na próby co tydzień. Biblioteka Koła, posiadająca 88 dzieł w 103 tomach, wykazywała w roku sprawozd. 20 czytelników i 62 przeczytanych książek. W roku ub. otwarto na Granicach nową ochronkę, na której pomieszczenie zbudowano piękny budynek, kosztem około 133.000 Kcz, głównie dzięki poparciu finansowemu I Koła we Frysztacie, które budowę przeprowadziło. Dochody wynosiły Kcz 9.687'58, rozchody Kcz 7.503'50.

15. **Grodziszcz.** Koło, założone w roku 1925, liczyło 56 członków. Przew. p. Jan Szczyrba, sekr. p. Józef Klimoszek, skarb. p. Alojzy Harok. Posiedzeń Zarządu 8, Walne Zgromadzenie 1. W czytelnictwie gazet były 2 czasopisma, w bibliotece 113 tomów. Koło urządziło 1 odczyt, 4 przedstawienia i 2 festyny. Za inicjatywę Koła przystępuje Zarząd Główny Macierzy do budowy ochronki w gminie kosztem około 90.000 Kcz, pod którą Koło zakupiło parcelę budowlaną za kwotę 2.400 Kcz. Dochody Koła wynosiły Kcz 7.237'50, rozchody Kcz 6.054'30.

16. **Gródek.** Koło, założone w r. 1922, liczy 77 członków (o 11 więcej). Przew. p. Adam Pilch, sekr. p. Jan Heczko, naucz., skarb. p. Adam Kluz. Koło odbyło 1 Walne Zgromadzenie i 13 posiedzeń Zarządu, urządziło 2 odczyty, 4 przedstawienia, dożynki, festyn szkolny, 2 wycieczki i 4 zabawy. Chór Koła, liczący 35 członków, urządza próby raz w tygodniu; biblioteka, złożona z 630 tomów, była czynna 2 dni w tygodniu i miała 30 czytelników i 403 przeczytanych książek. Koło troszczy się pilnie o potrzeby miejscowej szkoły, urządziło festyn dla dzieci a na Gwiazdkę cfiarowało 3.800 Kcz. W łonie Koła zawiązała się sekcja budowlana, która wzięła sobie za zadanie wybudowanie „Domu Macierzy“ w gminie na pomieszczenie ochronki i lokali Koła i zebrała na ten cel już około 10.000 Kcz. Dochody wynosiły Kcz 11.809'31, rozchody Kcz 10.804'35.

17. **Gruszów.** Założone w r. 1908. Koło, liczyło w roku sprawozdawczym 184 członków. Skład Wydziału: przew. p. Karol Sroka, sekr. p. Teofil Wojtyła, kier. szk., skarb. p. Jerzy Mikołajek. Urządzono: 1 Walne Zgromadzenie, 12 posiedzeń Zarządu, 2 odczyty, 4 przedstawienia, obchód konst. 3 Maja, Dzień Macierzy, 1 festyn, 1 bal i 1 zabawę. Koło prowadzi czytelnictwo gazet, dla której abonuje 3 czasopisma, i bibliotekę, składającą się z 323 dzieł w 473 tomach, z której w roku sprawozdawczym korzystało 63 czytelników i przeczytano 1411 książek. Chór Koła liczy 36 członków i ćwiczy pieśni raz w tygodniu. Koło subwencjonuje Gwiazdkę szkolną (500 Kcz), wycieczkę dzieci szkolnych w góry, udziela zapomóg biednym uczniom na letniska i do kąpieli. Dochody wynosiły Kcz 15.868'55, wydatki Kcz 14.660'90.

18. **Guty.** Koło, założone w roku 1923, liczy członków 47. Przew. p. Jan Szczuka, kier. szk., sekr. p. Paweł Kaleta, skarb. p. Jerzy Sikora. Urządzono: 1 Walne Zgromadzenie, 3 posiedzenia Zarządu, 1 odczyt i 1 przedstawienie. Biblioteka Koła składa się z 14 tomów i wykazuje za rok sprawozdawczy 42 czytelników i 318 przeczytanych książek. Chór Koła liczy 29 członków i odbywa próby raz w tygodniu. Koło posiada własną scenę we własnym budynku z pełnym urządzeniem, wartości 18.600 Kc. Dochody wynosiły 887 Kcz, wydatki 840 Kcz.

19. **Gnojnik.** Koło założone w roku sprawozdawczym a ukonstytuowało się dnia 14 kwietnia 1929, Liczy 35 członków. Przew. ks. Rudolf Płoszek, prob., sekr. p. Paweł Zabysztzan, kier. szk., skarb. p. Paweł Mitura. Walne Zgromadzenie 1, posiedzenie Zarządu 1. Nowozałożone Koło w pierwszym roku swej działalności urządziło dzień kwiatka i zabawę. Działalność Koła ma doniosłe znaczenie ze względu na to, że gmina ta należy do bardziej zagrożonych w powiecie cieszyńskim i życzyliby sobie należało, aby praca Koła rozwinęła się jak najbardziej. Dochody wynosiły Kcz 1.458'80, rozchody Kcz 378'80.

20. **Jabłonków.** Koło, założone w roku 1922, liczy 90 członków (o 30 więcej, niż w roku 1928). Przew. p. Rudolf Paszek, dyr. szk. wvdz., sekr. p. Adam Sabela, naucz., skarb. p. Leon Cichy, dyr. kasy. Posiedzeń Zarządu 5, Walne Zgromadzenie 1. Koło urządziło 2 odczyty samodzielnie, 6 wspólnie z innymi towarzystwami, 3 przedstawienia, 1 bal i 1 wycieczkę. Chór Koła, liczący 20 członków, odbywa próby co tydzień. Koło udzieliło na potrzeby miejscowej szkoły wydz. i ochronki subwencji w kwocie 1.000 Kcz. Dochody Koła wynosiły Kcz 7.579'87, wydatki Kcz 6.921'15.

21. **Karwina.** Koło I na Sowińcu założone w roku 1908, liczyło 171 członków (o 12 więcej, niż w r. 1928). Przew. p. Józef Piechaczek, naucz., sekr. p. Wład. Szulc, naucz., skarb. p. Franciszek Kaczmarczyk. Walne Zgromadzenie 1, posiedzeń Zarządu 15. W Kole w ciągu całego roku sprawozd. krątało się ruchliwie. Kółko amatorskie urządziło 7 przedstawień (z tego 1 w Dąbrowie a 1 w Porębie), 3 obchody narodowe a to: Konst. 3 Maja, powstania listopadowego i Dzień Macierzy. 1 festyn, 2 wycieczki (na P. W. K. i do Krakowa), 1 bal i 5 zabaw. Kółko śpiewackie liczyło 56 członków i ćwiczyło rześni w każdą środę. W bibliotece Koła, złożonej z 288 w 315 tomach, a czynnej w każdą sobotę popołudniu, było 77 czytelników i 1128 przeczytanych książek. Koło urządziło też 2 odczyty i prenumerowało dla członków 1 gazetę. Opiekuje się również ochronką miejscową, spłacając długi, ciężące na budynku ochronki, łożąc na adaptację budynku i przyczyniając się do częściowego utrzymania ochronki. Łączna suma wydatków na te cele wnosila Kcz 27.253'30. Dochody wynosiły 42.237 Kcz. rozchody Kcz 40 503'70.

22. **Karwina-Solca.** Koło II. założone w roku 1908, liczy 77 członków. Skład Wydziału Koła: przew. p. J. Rusnok, naucz., sekr.

p. St. Suchanek, skarb. p. A. Grycz. Koło posiada czytelnię gazet z 3 czasopismami, bibliotekę o 305 tomach, własne Kółko amatorskie, chór męski, złożony z 31 śpiewaków i chór mieszany, liczący 54 członków. Koło urządziło 23 odczyty samodzielnie, 3 odczyty wspólnie, 1 przedstawienie, 3 wieczorki, obchód powstania listopadowego, 3 wycieczki, 1 bal i 2 zabawy, udzieliło subwencji 400 Kcz na Gwiazdkę szkolną i 100 Kcz na budowę ochronki w Orłowej. Dochody Kcz 8.076'10, wydatki Kcz 7.619'80.

23. **Karwina.** Koło III, założone w r. 1918, liczyło 120 członków (o 13 więcej, niż w roku poprzednim). Skład Wydziału Koła: przew. p. Franciszek Czechowicz, sekr. p. Jan Pindur, skarb. p. Jan Cachel. Walne Zgromadzenie 1, posiedzeń Zarządu 8. Z biblioteki Koła, liczącej 296 dzieł w 354 tomach, korzystało w roku ub. 45 członków, a przeczytano 214 książek. Koło, mimo iż nie posiada własnego Kółka amatorskiego, ni śpiewackiego, urządziło w roku sprawozdawczym 2 przedstawienia i obchód konst. 3 Maja. Urządziło również 1 odczyt i kurs tańców dla swoich członków. Koło poczyniło wszystkie przygotowania, potrzebne do prowadzenia własnego kina, ale podanie o udzielenie licencji ugrzęzło u odnośnych władz rządowych i mimo licznych interwencji nie może doczekać się załatwienia. Dochody wynosiły Kcz 10.527'35, rozchody Kcz 8.813'70.

24. **Karwina.** Koło IV na Granicach, założone w roku 1922, liczy 293 członków (o 23 więcej). Przew. p. Robert Szymik, sekr. p. Józef Ostafin, naucz., skarb. p. Wólciech Drezdowicz. 1 Walne Zgromadzenie, 25 posiedzeń Zarządu. Koło posiada czytelnię gazet i bibliotekę wartości 18.000 Kcz. W czytelni jest 6 gazet, w bibliotece 880 książek, z których korzystało 157 czytelników a przeczytano 1396 tomów. Urządzono 2 odczyty, 2 przedstawienia, obchód narod. Konst. 3 Maja. 1 wycieczkę i 3 zabawy. Kółko śpiewackie liczy 32 członków i odbywa próby w każdą niedzielę. Koło opiekuje się miejscową ochronką, na której potrzeby wydało 4.330 Kcz, a na Gwiazdkę dla dzieci z ochronki dało Kcz 3.545'60. Dochody wynosiły Kcz 22.545'40, wydatki Kcz 20.454'20.

25. **Karwina.** Koło V., założone w roku 1922, liczyło 223 członków (przyrost w roku sprawozdawczym wynosi 146 członków, czyli przeszło 100%). Skład Wydziału Koła: przew. p. Augustyn Godula, sekr. p. Artur Smółka, skarb. p. Józef Molinek. Posiedzeń Zarządu 18, Walne Zgromadzenie 1. Ruch w Kole jest jeden z największych w Kołach Macierzy, zwłaszcza pod względem urządzania odczytów i pogadanek, których urządzono ogółem 51 (z ramienia Koła 7, z ramienia Kółka samokształcenia 35, z ramienia chóru 9). Kółko amatorskie urządziło 2 przedstawienia, obchód konst. 3 Maja, 1 festyn, 8 wycieczek i 5 zabaw. Chór składa się z 58 członków i odbywa próbę raz w tygodniu. Biblioteka Koła, pomieszczona w klubowni „Domu Proletariuszy“, posiada 296 dzieł w 330 tomach i wykazała za rok ubiegły 579 przeczytanych dzieł

a 84 czytelników. Tytułem przyznanych subwencji wypłaciło Koło ogółem kwotę Kcz 1.252'60 na różne cele szkolne i kulturalne. Dochody Koła wynosiły Kcz 19.842'22, rozchody Kcz 19.525'20.

26. **Karwina.** Koło VI., założone w roku 1923, liczy 270 członków (o 12 więcej, niż w roku 1928). Przew. p. Felicjan Guzowski, sekr. p. Alojzy Tytko, skarb. p. Ferdynand Kucharczyk. W Kole istnieje czytelnia gazet z 3 czasopismami i biblioteka, złożona z 608 dzieł w 665 tomach, czynna w każdą niedzielę, która w roku sprawozdawczym miała 58 czytelników i 1244 przeczytanych książek. W łonie Koła działa Kółko amatorskie, które urządziło 5 przedstawień i Kółko śpiewackie, liczące 40 członków, które odbywa próby w każdą niedzielę. Oprócz tego urządzono Dzień Macierzy, obchód powstania listopadowego, 1 wycieczkę, 1 bal i 1 zabawę. Z funduszków swoich udzieliło Koło zapomogi ubogim uczniom 400 Kcz, a na Gwiazdkę 50 Kcz. Dochody Koła wynosiły Kcz 13.006'60, wydatki Kcz 12.253'50.

27. **Karpętna.** Koło w roku sprawozdawczym było nieczynne.

28. **Kocobędz.** Koło, założone w roku 1923, liczyło 71 członków (przyrost 29 członków w roku sprawozd.) Przew. p. Józef Poncza, sekr. p. Jan Walek, naucz., skarb. p. Sylwester Kozubek. 1 Walne Zgrom., 9 posiedzeń Zarządu. Kółko amat. urządziło 3 przedstawienia. Koło, troszczyło się o urządzenie Gwiazdki dla działu szkolnej i dało ze swej strony Kcz 375'— na ten cel. Dzięki inicjatywie Koła powstała w sąsiedniej wiosce, Ligocie Alodjalnej, ochronka, którą Zarząd Główny M. Szk. założył. Dochody wynosiły Kcz 2.150'20, wydatki Kcz 1.389'90.

29. **Końska.** Koło założone w r. 1908 liczyło członków 120 (o 20 więcej, niż w r. 1928). Skład Wydziału Koła: przew. p. Paweł Sikora, naucz., sekr. p. Gertruda Poloczkońska, naucz., skarb. p. Franc. Stec. Posiedzeń Zarządu 9, Walne Zgromadzenie 1. Biblioteka Koła, licząca 290 tomów a złączona razem z biblioteką gminną, miała w roku sprawozdawczym 74 czytelników i 1.452 przeczytanych dzieł. Staraniem Koła urządzono 1 odczyt, 2 przedstawienia, Dzień Macierzy, 1 wycieczkę do gór i 2 zabawy. Istniejące Kółko śpiewackie składa się z 40 członków i zbiera się raz w tygodniu na próby. Koło sprawnia sobie własną większą scenę kosztem Kcz 7.000. Wypłaciło tytułem subwencji na cele szkolne kwotę Kcz 500. Dochody Koła wynosiły Kcz 10.478'40, rozchody Kcz 10.214'60.

30. **Koszarzyska.** Koło założone w r. 1928 liczy członków 32. Posiedzeń Zarządu 2, Walne Zgromadzenie 1. Przew. p. Jerzy Szmek, sekr. p. Jan Rusz, skarb. p. Gustaw Zuczek, kier. szkoły. Koło urządziło 2 odczyty a wspólnie z Kółem Młodzieży 4 przedstawienia i „Dzień Macierzy“. Koło udzieliło na Gwiazdkę dla miejscowej szkoły Kcz 100 subwencji. Dochody wynosiły Kcz 559'80, wydatki Kcz 475.

31. **Leszna Dolna.** Koło, założone w roku 1922, liczy 123 członków. Przew. p. Jan Jaś, sekr. p. Jerzy Tomoszek, kier. szkoły.

skarb. p. Adam Martynek. Posiedzeń Zarządu 5, Walne Zgrom. 1. Koło swoją bibliotekę (118 tomów) pożyczyło sąsiedniej gminie Górnej Lesznej, gdyż członkowie Koła korzystają z obszernej biblioteki gminnej. Pożyczona biblioteka wykazywała następujący ruch: czytelników miała 27, przeczytanych książek 126. Koło urządziło 2 odczyty, 2 przedstawienia, Dzień Macierzy, Dzień Kwiatka i 2 zabawy; prowadziło chór, liczący 27 członków i opiekowało się ochronką, na której potrzeby wydało Kcz 1.666'25. Dochody wynosiły Kcz 3.628'25, wydatki Kcz 3.628'25.

32. Polska Lutynia. Koło, założone w r. 1913, liczy 157 członków (o 10 więcej). Przew. p. Franc. Woska, sekr. p. Wiktor Ramik, skarb. p. Emil Kudzielka. Posiedzeń Zarządu 20, Walne Zgromadzenie 1. W łonie Koła istnieje Kółko amatorskie, które urządziło w ciągu roku 8 przedstawień. Koło urządziło obchód Dnia Macierzy, akademję z okazji święta państwowego, 5 odczytów (z tych jeden z obrazami świetlnymi), 11 zabaw i 2 wycieczki. Koło posiada także własne Kółko śpiewackie, liczące 40 członków. Próby odbywają się raz w tygodniu. W roku 1929 występował chór 17 razy, wyćwiczono 21 pieśni; uczęszczanie członków regularne. Do prób zakupiono fortepian za cenę około Kcz 9.000. Bibliotekę Koła, liczącą 70 dzieł, łączy z biblioteką gminną. Miejsce. Koło troszczy się o działalność szkolną przez urządzenie dla niej wycieczek i przez udzielanie subwencji na przybory szkolne i na Gwiazdkę. Dochody wynosiły Kcz 46.736'79 (w r. 1928 Kcz 27.749'18), wydatki Kcz 46.736'79.

33. Niemiecka Lutynia. Koło założone w r. 1911 liczy członków 121 (przyrost w r. ub. wynosi 46 członków, to jest 61%). Przew. p. Rudolf Pastuszek, sekr. p. Karol Gzyl, naucz., skarb. p. Szczepan Woska. Posiedzeń Zarządu 8, Walne Zgromadz. 1. Biblioteka Koła, licząca 270 dzieł w 278 tomach, była w roku sprawozd. nieczynna z powodu zniszczenia książek i braku gotówki na naprawę tychże. Członkowie korzystali z biblioteki gminnej, złożonej z około 300 książek polskich. W łonie Koła istnieje: Sekcja amatorska, sekcja budowlana i Kółko śpiewackie. Sekcja amatorska urządziła 5 przedstawień, na których odegrano sztuki: W górę serca, Gęsi i gąski, Kłopoty Złotopolskiego, Żabi król i Przesolony rosół. Kółko śpiewackie liczyło 48 członków, ćwiczyło pieśni raz w tygodniu i występowało na wieczorkach i przedstawieniach, urządzanych przez Koło. Sekcja budowlana zajmuje się doglądaniem budowy szkoły wydziałowej, którą Zarząd Główny Macierzy Szkolnej przeprowadza w tej gminie, jak również rozwija akcję w kierunku zbierania funduszy na tę budowę. Staraniem Koła urządzono ponadto 1 odczyt, 1 festyn i 6 zabaw. Z funduszy swoich udzieliło Koło: na Gwiazdkę Kcz 200, na środki naukowe Kcz 3.300 a na budowę szkoły wydziałowej Kcz 8.217'35. Dochody wynosiły Kcz 32.070'46, rozchody Kcz 26 681'20.

34. Łazy. Koło l., założone w r. 1909, liczyło 155 członków (o 15 więcej, niż w r. 1928). Przew. p. Józef Pasz, sekr. p. Józef

Rzyman, naucz., skarb. p. Karol Kubeczka. Posiedzeń Zarządu 12, Walne Zgrom. 1. W czytelni gazet posiada Koło 4 czasopisma, w bibliotece 85 książek. Ruch w niej słaby, bo tylko 9 czytelników i 48 przeczytanych książek. Koło urządziło 2 odczyty samodzielnie, 1 wspólnie, 6 przedstawień (Krowoderskie Zuchy, Pani Wójtowa, Gwałtu, co się dzieje), Dzień Macierzy, obchód Konst. 3 Maja, 3 zabawy, 1 festyn i 1 wycieczkę w góry. Koło prowadzi chór, złożony z 50 członków. Udzieliło subwencji: Kcz 700'— na Gwiazdkę i letnisko dla młodzieży szkolnej, Kcz 250'— na budowę szkół. Dochody wynosiły Kcz 15.034'92, rozchody Kcz 12.729'80.

35. **Łazy.** Koło II., założone w r. 1911, liczyło członków 92 (o 60 mniej, niż w r. ub.) Przew. p. Jan Letocha, sekr. p. Karol Piegza, naucz., skarb. p. Adolf Smółka. Posiedzeń Zarządu 19, Walne Zgrom. 1. Koło prowadzi czytelnię gazet, dla której abonuje 7 czasopism i bibliotekę, w której jest 191 dzieł w 219 tomach a z której korzystało 17 osób i przeczytano 161 książek. Koło urządziło 2 odczyty, 5 przedstawień, obchód Konst. 3 Maja, wianki, wycieczkę do gór, 1 bal i zabawę, a oprócz tego pomagało przy urządzaniu dożynek szkolnej, i wycieczki szkole ludowej. Kółko śpiewaków istnieje wspólnie z I Kołem w Łazach. W roku 1928 założono miejscową ochronkę, na którą Koło zebrało Kcz 12.829'70. Koło opiekuje się tą ochronką i w roku sprawozdawczym wydało na jej potrzeby sumę Kcz 1.672'90. Dochody wynosiły Kcz 27.817'72, rozchody Kcz 27.352'70.

36. **Łąki.** Koło, założone w r. 1912, liczyło 154 członków. Przew. p. Alojzy Gattnar, sekr. p. Robert Chlebek, naucz., skarb. p. Józef Kokotek, naucz. Posiedzeń Zarządu 8, Walne Zgromadzenie 1. Koło prowadzi czytelnię gazet, w której miało 11 czasopism, i bibliotekę o 409 tomach, z której korzystało 42 czytelników a przeczytano 502 książki. Urządzono 3 odczyty, 3 przedstawienia, Dzień Macierzy, obchód Konst. 3 Maja, dożynki i 2 zabawy. W Kole istnieją 2 chóry: męski, liczący 38 członków, mieszany (dożynkowy), liczący 44 członków. Koło opiekuje się ochronką miejsc. i poza placą mistrzyni pokrywa wszystkie inne jej potrzeby, które w roku ub. wynosiły kwotę Kcz 2.430'30. Ponadto wypłaciło Koło tytułem subwencji na cele szkolne Kcz 300'—. Dochody wynosiły Kcz 11.755'35, rozchody Kcz 11.013'90.

37. **Łomna Górna.** Koło zostało ukonstytuowane dopiero 21 listopada 1929, wobec czego sprawozdanie z czynności zda w roku następnym.

38. **Łyżbice.** Koło, założone w r. 1922, liczy 55 członków. Przew. p. Jan Sikora, sekr. i skarb. p. Paweł Gojniczek, kier. szkoły. Posiedzeń Zarządu 3, Walne Zgrom. 1. Urządzono 2 odczyty, 3 przedstawienia i Dzień Macierzy. Koło opiekuje się miejsc. ochronką i wydało na jej potrzeby Kcz 1.629, jako też urządziło Mikołaja dla dzieci z ochronki kosztem Kcz 578'90. Dochody wynosiły Kcz 4.584'20, wydatki Kcz 4.266'—.

39. Ligotka Kameralna. Koło założone w r. 1926 liczyło 41 członków. Przew. ks. Jan Unucka, pastor, sekr. Jan Lanc, naucz., skarb. p. Paweł Sabela. Urządzono 2 posiedzenia Zarządu, 1 Walne Zgrom., 2 odczyty i Dzień Kwiatka. Koło nie posiada własnej biblioteki. Członkowie korzystają z biblioteki gminnej, mającej około 160 książek polskich. Po pokonaniu wielu trudności udało się Kołu doprowadzić w roku ub. do otwarcia ochronki w gminie, w której zajęcia rozpoczęły się 7 stycznia 1929 r. Na potrzeby ochronki udzieliło Koło subwencji Kcz 500'—. Dochody wynosiły Kcz 2.431'30, rozchody Kcz 2.058'55.

40. Markłowice Dolne. Koło, założone w r. 1908 liczyło 40 członków. Przew. p. Wiktor Wolarek, sekr. p. Alojzy Adamecki, skarb. p. Emil Węglarzy. Posiedzeń Zarządu 10, Walne Zgrom. 1. Z biblioteki Koła, złożonej z 150 dzieł w 184 tomach, korzystało w roku sprawozdawczym 38 osób a przeczytano 1.315 książek. Koło urządziło 1 odczyt, 1 przedstawienie, Dzień kwiatka, 2 wycieczki i 3 zabawy. Troszczyło się również o miejsc. szkołę oraz współdziałało z Gminną Rodziną Opiekuńczą przy urządzaniu Gwiazdki i festynu szkolnego. Dochody wynosiły Kcz 2.928'34, rozchody Kcz 1.542.

41. Milików. Koło założone w r. 1928 liczyło członków 24. Przew. p. Jan Sikora, sekr. p. Stefania Malczykówna, naucz., skarb. p. Jan Morcinek, kier. szkoły. Urządzono 4 posiedzenia Zarządu, 1 Walne Zgrom., 2 odczyty, Dzień Macierzy i 1 wycieczkę, a wspólnie z Gminną Rodziną Opiekuńczą 1 przedstawienie. W roku sprawozdawczym zawiązano Kółko śpiewackie, liczące 28 członków. Dochody Koła wynosiły Kcz 317'—, rozchody Kcz 221'60.

42. Mosty przy Cieszynie. Koło założone w r. 1926 liczy 44 członków. Przew. p. Alojzy Kokotek, burmistrz, sekr. p. Hubert Tesarczyk, kier. szk., skarb. p. Alojzy Marek. Posiedzeń Zarządu 8, Walne Zgrom. 1. Koło posiada bibliotekę, złożoną z 43 dzieł w 52 tomach, która w roku ubiegłym miała 12 czytelników i 63 przeczytane książki. Urządzono 1 odczyt, 2 przedstawienia, 1 wycieczkę do gór i 1 zabawę. Chór Koła liczy 26 członków i odbywa próby śpiewu w każdą niedzielę popołudniu. Koło udzieliło subwencji Kcz 550'— na zakupno map miejsc. szkole. Dochody wynosiły Kcz 2.894'20, rozchody Kcz 2.432'30.

43. Mosty przy Jablonkowie. Koło założone w roku 1928 liczy członków 106. Skład Wydziału Koła: Przew. p. Franciszek Szotkowski, sekr. p. Antoni Paździora, kier. szk., skarb. p. Ludwik Kocur, naucz. Posiedzeń Zarządu 5, Walne Zgrom. 1. Koło urządziło 2 odczyty, 4 przedstawienia, 2 obchody narodowe, 1 festyn i 1 zabawę. W łonie Koła istnieje Kółko amatorskie i śpiewackie. Kółko śpiewackie, złożone z 58 członków, ćwiczy pieśni raz w tygodniu. Koło miejscowe zakupiło parcelę pod budowę „Domu Macierzy“ za cenę Kcz 5.000; w budynku tym będzie pomieszczona ekspozycja szkoły polskiej. Dochody wynosiły Kcz 8.136'05, rozchody Kcz 6.685'85.

44. **Nawsie.** Koło, założone w roku 1908, liczyło 104 członków (o 38 więcej, niż w roku poprzednim.). Skład Wydziału Koła: Przew. p. Edwin Sikora, sekr. p. Wład. Kufa, skarb. p. Józef Prymus, naucz. 2 posiedzenia Zarządu, 1 Walne Zgromadzenie. Staraniem Koła urządzono 2 odczyty, 3 przedstawienia, Dzień Macierzy i 1 bal. W łonie Koła istnieje prócz Kółka amatorskiego, także Kółko śpiewackie, liczące 38 członków i odbywające próby raz w tygodniu. Dochody Koła wynosiły Kcz 7.607'10, wydatki Kcz 3.127'50

45. **Niebory.** Koło założone w r. 1924 liczy członków 50. Przewodniczący: p. Franciszek Swoboda, naucz., sekr. p. Jerzy Morcinek, naucz., skarb. p. Paweł Bobek, burmistrz. Posiedzeń Zarządu 3, Walne Zgrom. 1. Koło posiada bibliotekę, liczącą 90 tomów, urządziło 2 przedstawienia, 3 zabawy i prowadziło chór złożony z 20 członków. Opiekuje się stale miejsc. ochronką, na której potrzeby udzieliło subwencji Kcz 1.136. Dochody wynosiły Kcz 4.286'80, rozchody Kcz 3.622'30.

46. **Nydek.** Koło założone w r. 1922 liczy członków 50. Przew. i skarb. p. Jan Raszka, kier. szkoły, sekr. p. Jerzy Rucki, naucz. Urządzono 1 Walne Zgrom., 1 posiedzenie Zarządu, 2 odczyty i 2 przedstawienia. W bibliotece Koła jest tylko 11 tomów, a korzystało z niej 10 czytelników, którzy przeczytali 11 książek. Dochody wynosiły Kcz 1.760'50, rozchody Kcz 624'50.

47. **Olbrachcice.** Koło założone w r. 1914 liczyło 130 członków. Przew. p. Franciszek Rojek, kier. szkoły, sekr. p. Jan Farnik, naucz., skarb. p. Karol Miczka. Posiedzeń Zarządu 14, Walne Zgrom. 1. Z biblioteki Koła, złożonej z 122 dzieł w 130 tomach, korzystało w roku ubiegłym 88 osób, a przeczytano 258 książek. Koło urządziło 10 odczytów treści historycznej, rolniczej i z literatury. 4 przedstawienia, obchód konstytucji 3 Maja, 4 wycieczki i 4 zabawy. Istniejące Kółko śpiewackie liczy 35 członków i zbiera się na próby śpiewu w miarę potrzeby (głównie przed występami). Koło otacza opieką miejsc. szkołę i ochronkę, urządza dla dzieci Gwiazdkę, Mikołaja, festyny szkolne i wysyła dzieci na letniska; na te cele dało ogółem Kcz 9.151'30. Dochody wynosiły Kcz 24.981'65, rozchody Kcz 24.981'65. — Wartość inwentarza ochronki, stanowiącego własność Koła, wynosi około Kcz 6000.

48. **Oldrzychowice.** Koło założone w r. 1923 liczyło 73 członków. Przew. p. Jerzy Rusnok, sekr. p. Paweł Pustówka, naucz., skarb. p. Jan Haltof. Urządzono 1 Walne Zgromadzenie. 4 posiedzenia Zarządu, Dzień Macierzy, dzień kwiatka oraz wycieczkę. W małej bibliotece Koła, liczącej 28 dzieł w 42 tomach, był ruch czytelniany dość żywy, gdyż korzystało z niej 12 czytelników a przeczytano 95 książek. Celem ożywienia ruchu w Kole postanowiono założyć w roku bież. Kółko amatorskie. Dochody wynosiły Kcz 3.433'30, rozchody Kcz 3.372'—.

49. **Orłowa.** Koło 1. założone w r. 1908 liczyło 215 członków. Skład Wydziału Koła: przew. inż. Józef Machnik, sekr. prof. Ru-

dolf Folwarczny, skarb. prof. Jan Folwarczny. Posiedzeń Zarządu 13, Walne Zgromadzenie 1. Z biblioteki Koła, liczącej 121 dzieł w 146 tomach, korzystało w roku sprawozd. 49 osób a przeczytano 272 książek. Staraniem Koła urządzono 2 odczyty, 2 przedstawienia sceniczne i 8 filmowych, obchód konst. 3 Maja i Dzień Macierzy, festyn i 2 zabawy. W łonie Koła istnieje chór męski „Hasło“, liczący 30 członków i urządzający próby raz w tygodniu. Koło ma w opiece obie ochronki miejsc., zwłaszcza ochronkę na Kopaninach, dla której pokrywa wszystkie potrzeby rzeczowe i spłaca długi, ciężące na nowym budynku ochronki. Razem ze subwencją Koła na Gwiazdkę i na Mikołaja wynosiły wydatki na cele ochronek ogólną kwotę Kcz 16.448'15. Dochody Kcz 52.129'87, rozchody Kcz 44.296'80.

50. **Orłowa.** Koło II. założone w r. 1925 liczyło 62 członków. Przew. p. Fawel Sarganek, sekr. p. Milada Pastuszkówna, skarb. p. Franciszek Szarowski. Posiedzeń Zarządu 13, Walne Zgrom. 1. Urządzono 2 odczyty, 2 przedstawienia, 1 koncert, 1 festyn ogrodowy i 1 bal. Koło wzięło czynny udział w wycieczce szkolnej; opiekowało się ochronką miejscową i urządziło Gwiazdkę, Mikołaja dla dzieci z ochronki. Ogólna kwota, jaką Koło wydało na te cele i na bieżące wydatki ochronki, wynosiła Kcz 4.251'20. Dochody wynosiły Kcz 17.309'54, wydatki Kcz 16.334'—.

51. **Śląska Ostrawa.** Koło założone w roku 1908 liczyło 157 członków. Skład Wydziału Koła: przew. p. Jan Kunz, kier. szk., sekr. p. Maria Ochotkówna, naucz., skarb. p. Ludwik Kolasas. Posiedzeń Zarządu 10, Walne Zgromadzenie 1. W bibliotece posiada Koło 260 dzieł w 308 tomach a korzystało z niej 32 czytelników i przeczytano 126 książek. Staraniem Koła urządzono 3 odczyty, 3 przedstawienia (Polityka i miłość, Sublokatorka, Walkowe kochanie), obchód konst. 3 Maja i powstania listopadowego, 1 wycieczkę i 4 zabawy. Koło dało na Gwiazdkę szkolną Kcz 3.333'—, na środki naukowe, wsparcia dla biednych uczniów i inne cele szkolne Kcz 1.317'30. Dochody wynosiły Kcz 20.618'85, rozchody Kcz 19'548'75.

52. **Piasek.** Koło założone w r. 1923 liczy członków 66. Przew. p. Adam Sikora, sekr. p. Fr. Krzystek, naucz., skarb. p. Adam Fyszko. Koło urządziło 1 Walne Zgromadzenie, 1 posiedzenie Zarządu, 2 odczyty, Dzień Macierzy i 3 przedstawienia (Za nic żydowskie swaty, Brzytwa swatem, Miecz Damoklesa, Pan Chciwski, Wicek i Wacek). Kółko śpiewackie liczy 30 członków, odbywa próby raz w tygodniu i występuje nietylko na wieczorkach Koła, ale także na wieczorkach innych polskich towarzystw miejscowych. Dochody wynosiły Kcz 2.337'50, rozchody Kcz 1.874'67.

53. **Poreba.** Koło, założone w r. 1908, liczyło 125 członków. Przew. p. Paweł Greń, sekr. p. Maksym. Szuścik, skarb. p. Henryk Urbańczyk. Walne Zgrom. 1, posiedzeń Zarządu 12. Koło prowadzi czytelnię gazet, w której znajduje się 10 czasopism, i bibliotekę, posiadającą 341 dzieł w 380 tomach, która w roku ubiegłym

miała 45 czytelników i 230 przeczytanych książek. Staraniem Koła urządzono 6 odczytów, 4 przedstawienia, Dzień Macierzy i 2 zabawy. Chór Koła, liczący 35 członków, odbywa próby co tydzień. Tytułem subwencji udzieliło Koło: na Gwiazdkę szkolną Kcz 250, na potrzeby ochrony Kcz 100, na budowę szkoły wydział. w Niem. Lutyni Kcz 50 i zakupiło maszynę do pisania za Kcz 500. Dochody wynosiły Kcz 12.371'80, wydatki Kcz 9.442'60.

54. **Piotrowice.** Koło założone w r. 1925 liczy członków 69. Przew. p. Emil Sobocik, sekr. p. Karol Cyganek, skarb. p. Teofil Jastrzebski. Walne Zgromadzenie 1, posiedzeń Zarządu 7. Koło urządziło 5 przedstawień, 5 zabaw, prowadziło chór, złożony z 30 śpiewaków, i przyczyniło się kwota Kcz 1.247 do urządzenia Gwiazdki dla diatwy szkolnej. Dochody wynosiły Kcz 5.957'33, wydatki Kcz 4.439'70. Koło posiada scenę wartości Kcz 7.500.

55. **Pudłów.** Koło założone w r. 1908 liczyło 72 członków. Przew. p. Antoni Podeszwa, sekr. p. Józef Ondrzejek, skarb. p. Fr. Szymeczek. Posiedzeń Zarządu 12. Walne Zgromadzenie 1. Koło prowadzi bibliotekę, złożoną z 302 dzieł w 315 tomach, która w roku sprawozdawczym wykazała następujący ruch: czytelników 51, przeczytanych książek 353. Urządzono 1 odczyt, 1 przedstawienie, 1 festyn i 2 zabawy. Z dochodów, wynoszących Kcz 3.898, dało Koło tytułem subwencji na szkolnictwo polskie Kcz 200.

56. **Raj.** Koło, założone w r. 1924, liczyło 70 członków (o 14 więcej, niż w roku poprzednim). Skład Wydziału Koła: Przew. p. Józef Gałuszka, sekr. p. Ludwik Blacha, skarb. p. Alfons Powieśnik. Walne Zgromadzenie 1, posiedzeń Zarządu 6. W łonie Koła jest czynne Kółko amatorskie i Kółko śpiewackie, liczące 25 członków. Urządzono 4 przedstawienia, 19 zebrań towarzyskich i 1 festyn szkolny. Biblioteka Koła, złożona z 74 tomów, była czynna co niedzielę i wykazywała w roku sprawozdawczym 21 czytelników i 88 przeczytanych książek. Koło posiada własną scenę i pewną ilość kostiumów wartości Kcz 6.372 Kcz. Dochody wynosiły Kcz 7.652'09, wydatki Kcz 7.652'09.

57. **Ropica.** Koło, założone w r. 1909, liczyło 85 członków. Przew. p. Jan Michalik, sekr. p. Karol Bardoń, naucz., skarb. p. Franc. Franek. Posiedzeń Zarządu 15, Walne Zgromadzenie 1. Z biblioteki Koła, liczącej 308 dzieł w 336 tomach, korzystało 16 osób a przeczytano 126 książek. Urządzono 2 przedstawienia, 1 wycieczkę i 1 zabawę. Koło subwencjonuje miejsc. ochronkę i dało na jej potrzeby Kcz 674'50. Dochody wynosiły Kcz 8.611'72, rozchody Kcz 7.053'15.

58. **Rzeka.** Koło założone w r. 1926 liczyło członków 34 (o 12 więcej, niż w roku poprzednim). Przew. p. Jerzy Kisza, sekr. p. Jerzy Samiec, kier. szkoły, skarb. p. Jan Fójcik. Posiedzeń Zarządu 2, Walne Zgromadzenie 1. Biblioteka Koła, licząca 30 tomów, miała w roku 1929 czytelników 35, przeczytanych książek 72, Koło, pracujące w trudnych warunkach, urządziło 1 odczyt i 1

przedstawienie. Dochody Koła wynosiły Kcz 1.272'35, rozchody Kcz 855'45.

59. **Rychwałd.** Koło założone w r. 1908 liczy członków 156 (o 20 więcej, niż w r. 1928). Skład Wydziału Koła: przew. p. Gabr. Janeczko, sekr. p. Leon Szmeja, kier. szkoły, skarb. p. Walenty Dostał. Walne Zgromadzenie 1, posiedzeń Zarządu 19. Koło prowadzi czytelnię gazet (otworzona w roku sprawozd.), dla której zaprenumerowało 5 gazet, i bibliotekę, posiadającą 121 dzieł w 145 tomach, która miała 70 czytelników i 497 przeczytanych książek. W łonie Koła działało Kółko amatorskie, które odegrało następujące sztuki: „Jasełka śląskie“, „Czartowska ława“, dramat, „Radcy pana radcy“, komedia, „Damy i huzary“, „Pani wójtowa“, „Ciotka Karola“ i „Klub kawalerów“. Niektóre sztuki powtórzono w sąsiednich Kołach, np. w Nowym Boguminie, w Skrzeczoniu, w Porębie i w Zabrzegu. Ogółem urządziło Koło 12 przedstawień, a oprócz tego 2 wieczornice, Dzień Macierzy, festyn, dożynki i 7 zabaw. Kółko śpiewackie liczyło 72 członków, urządzało próby regularnie co tydzień i występowało na wieczornicach, jak również na kilku nabożeństwach w miejscowym kościele. Staraniem Koła urządzono 11 odczytów na temat popularno-naukowy, z tych kilka z obrazami świetlnymi. Koło udzieliło subwencję na Gwiazdkę Kcz 297'60, na ochronkę Kcz 102'—, na szkołę ludową Kcz 7.756'70, na inne cele oświatowe Kcz 2.705'—. Dochody wynosiły Kcz 26.018'20, rozchody Kcz 25.592'90.

60. **Sibica.** Koło założone w r. 1924 liczy 80 członków. Przew. p. Jerzy Teper, sekr. p. Leopold Branny, skarb. p. Zuzanna Macurowa. Posiedzeń Zarządu 8, Walne Zgromadzenie 1. Koło prowadzi bibliotekę, liczącą 641 dzieł w 763 tomach, w której ruch czytelniany w roku ubiegłym był następujący: wypożyczających osób 69, wypożyczonych książek 727. Staraniem Koła urządzono 2 przedstawienia, Dzień Macierzy, 1 festyn i 1 bal. Kółko śpiewackie samoistne nie istnieje, gdyż członkowie Koła w liczbie około 20 należą do chóru w Czeskim Cieszynie. Koło udzieliło następujących subwencji: na Gwiazdkę dla miejscowej szkoły Kcz 2.000, na ochronkę miejsc. Kcz 577, na ochronkę w Błędowicach Kcz 100. Dochody Koła wynosiły Kcz 11.654'80, rozchody Kcz 7.717'50.

61. **Skrzeczoń.** Koło założone w r. 1909. Liczy członków 122. Przew. p. Leon Szewczyk, sekr. p. Jan Zyder, kier. szkoły, skarb. p. Józef Górny. Walne Zgromadzenie 1, posiedzeń Zarządu 13. Biblioteka Koła, złączona z biblioteką gminną, posiada własnych dzieł 304 w 316 tomach a korzystało z niej 53 czytelników i przeczytano 834 książek. Sekcja amatorska odegrała 3 przedstawienia w miejscu, 1 przedstawienie w Zabłociu, 1 w Nowej Wsi i 1 w Gorzyńcach (na Śląsku Górnym), a oprócz tego urządziła 1 wieczorek na Mikołaja. Pozatem urządzono 2 odczyty, Dzień Macierzy, 1 obchód narodowy, festyn, dożynki, bal i 2 zabawy. Chór Koła liczy 50 członków. Ze swych funduszy udzieliło Koło: na

Gwiazdkę szkolną Kcz 390, na potrzeby miejscowej ochronki Kcz 2.216'90, sąsiednim Kołom i Rodzinie Opiekuńczej Kcz 275; oprócz tego wydało Koło na budowę szopy przy ochronce Kcz 5.824'60. Dochody wynosiły Kcz 31.468'83, wydatki Kcz 30.909'67.

62. **Stanisławice.** Koło, założone w r. 1928, liczy członków 29. Przew. p. Józef Putnierz, sekr. p. Józef Stebel, kier. szkoły, skarb. p. Edward Kulla. Urządzono 1 Walne Zgromadzenie, 6 posiedzeń Zarządu, 1 odczyt, 1 przedstawienie, 1 festyn i 1 zabawę. W bibliotece Koła było 27 tomów, a korzystało z niej 30 czytelników, którzy przeczytali 98 książek. Kółko śpiewackie założono i liczy 20 członków. Koło rozpoczęło budowę własnej sceny przy nakładzie Kcz 1.200. Dochody Koła wynosiły Kcz 3.014'25, wydatki Kcz 2.537'90.

63. **Stare Miasto.** Po kilku-letniej przerwie podjęło Koło w czerwcu ubiegł. roku znowu swoją czynność. Członków liczy 35. Przew. p. Ludwik Salamon, sekr. p. Eugenjusz Masłowski, kier. szkoły. Koło posiada bibliotekę, złożoną z 60 dzieł w 150 tomach, która w roku sprawozdawczym była złączona z biblioteką gminną. Koło urządziło 1 odczyt i 1 festyn i udzieliło na Gwiazdkę dla miejsc. szkoły subwencji Kcz 400. Stara się również o założenie ochronki w gminie i spodziewa się w krótkim czasie doprowadzić tę sprawę do pożądanego skutku. Dochody Koła wynosiły Kcz 947, rozchody Kcz 947.

64. **Stonawa.** Koło założone w r. 1910 liczy 119 członków (o 23 więcej, niż w roku poprzednim). Skład Wydziału Koła: przew. p. Antoni Wontroba, sekr. p. Roman Ryba, skarb. p. Antoni Ryba. Posiedzeń Zarządu 10, Walne Zgromadzenie 1. Koło utrzymuje czytelnię gazet, w której posiadało 4 czasopisma, i bibliotekę, liczącą 613 dzieł w 708 tomach, czynną w każdą niedzielę i święta, która w roku sprawozd. wykazywała następujący ruch: czytelników 105, przeczytanych książek 1.014. Kółko amatorskie urządziło 3 przedstawienia (odegrało sztuki „Robert i Bertrand” (2 razy) i „Podlotek”), dalej Dzień Macierzy i 3 zabawy. Koło przyczynia się do utrzymywania miejscowej ochronki i udzieliło jej subwencji w kwocie Kcz 2.676'50. Dochody Koła wynosiły Kcz 11.437'40, rozchody Kcz 10 600'—.

65. **Sucha Dolna.** Koło założone w r. 1911 liczy członków 60. Przew. p. Franc. Czyż, sekr. p. Karol Poncza, naucz., skarb. p. Jan Kubeczka. Urządzono 1 Walne Zgromadzenie, 10 posiedzeń Zarządu, 3 przedstawienia. Dzień Macierzy, obchód konst. 3 Maja, 1 wycieczkę i 3 zabawy. Biblioteka Koła, złożona z 379 książek, była w roku ubiegłym nieczynna, a część książek pożyczyło Koło bibliotece publicznej. Koło przyczynia się do utrzymywania miejsc. ochronki, na której rzeczowe potrzeby dało Kcz 1.841'50. Dochody wynosiły Kcz 5.441'75, rozchody Kcz 3.091'75.

66. **Sucha Górna.** 1. Koło, założone w r. 1913, liczy 100 członków. Przew. p. Alojzy Sznapka, naucz., sekr. p. Henryk Trząskalik, skarb. p. Franciszek Olszak. Walne Zgromadzenie 1. po-

siedzeń Zarządu 10. Do czytelní prenumeruje Koło 2 czasopisma (z tych jedno ilustrowane); biblioteka wykazuje 433 tomów, 18 czytelników i 80 przeczytanych książek. Staraniem Koła urządzono 2 odczyty, Dzień Macierzy, 1 wycieczkę i 5 zabaw. Na cele miejscowej ochrony wydało Koło Kcz 2.604'50, na Gwiazdkę 100 Kcz. Dochody Koła wynosiły Kcz 8.308'66, wydatki Kcz 6.268'95.

67. **Sucha Górna.** Koło II., założone w roku 1913, liczy 41 członków. Przew. p. Rudolf Molinek, sekr. p. Adolf Żyła, skarb. p. Rudolf Toboła. Posiedzeń Zarządu 7, Walne Zgromadzenie 1. Biblioteka Koła, złożona z 227 tomów, miała w roku sprawozdawczym 21 czytelników i 73 przeczytanych książek. Staraniem Koła urządzono 2 odczyty, 3 przedstawienia i Dzień Macierzy. Chór Koła liczył 21 członków i odbywał próby dwa razy w tygodniu. Dochody wynosiły Kcz 1.116'47, rozchody Kcz 872'82.

68. **Sucha Górna.** Koło III., założone w roku 1912, liczy 132 członków (o 29 więcej, niż w roku poprzednim). Skład Wydziału Koła: przew. p. Karol Macura, sekr. p. Henryk Zorychta, sekr. p. Józef Wałoszek. Walne Zgromadzenie 1, posiedzeń Zarządu 8. Koło prowadzi bibliotekę, złożoną z 161 książek; urządziło obchód konstytucji 3 Maja i 4 zabawy i udzieliło subwencji na Gwiazdkę i na ochronkę. Dochody wynosiły Kcz 2.396.47, wydatki Kcz 1.491'20.

69. **Sucha Średnia.** Koło I., założone w roku 1910, liczyło 67 członków. Skład Wydziału Koła: przew. p. Karol Kotuła, sekr. p. Jan Halama, naucz., skarb. p. Karol Folwarczny. Posiedzeń Zarządu 11, Walne Zgromadzenie 1. Koło urządziło 3 odczyty, 4 przedstawienia, akademję ku czci konst. 3 Maja, 1 wycieczkę i 4 zabawy. Przyczyniło się także bardzo dużo do otwarcia drugiej ochronki w gminie, pomieszczonej w nowym budynku. Ze swych funduszków zakupiło Koło urządzenie i przybory do zajęć w tejże ochronce za kwotę Kcz 4.105'30. Dochody wynosiły Kcz 7.771'85, wydatki Kcz 5.414'80.

70. **Sucha Średnia.** Koło II., założone w roku 1913, liczy 59 członków. Przew. p. Paweł Kożusznik, sekr. p. Augustyn Fukała, naucz., skarb. p. Józef Michalik. Urządzono 1 Walne Zgromadzenie, 11 posiedzeń Zarządu, 2 odczyty, 2 przedstawienia, Dzień Macierzy, wianki i 4 zabawy. Pod opieką Koła znajduje się miejsc. ochronka (na Podlesiu), na której potrzeby wydało Koło kwotę Kcz 1.206'90, a na Gwiazdkę dla dziatwy ochronkowej Kcz 185'10. Dochody wynosiły Kcz 5.140'56, wydatki Kcz 4.358'—.

71. **Szonychel.** Koło, założone w roku 1922, liczy 68 członków. Przew. p. Paweł Pszczółka, kier. szk., sekr. p. Leontyna Florkówna, skarb. p. Karolina Mikołajkova. Posiedzeń Zarządu 17, Walne Zgromadzenie 1. Koło urządziło 6 odczytów (w tem 4 z obrazami świetlnymi), 5 przedstawień, Dzień Macierzy, 1 festyn i 7 zabaw. W łonie Koła istnieje, prócz Kółka amatorskiego, także Kółko śpiewackie, liczące 26 członków i odbywające próby raz w tygodniu. Koło otacza troskliwa opieka miejsc. ochronkę, pokrywając, prócz płacy mistrzyni, wszystkie jej potrzeby rzeczowe, które

wynosiły w roku ub. kwotę Kcz 5.346'40; zakupiło także pole pod budowę ochronki za kwotę około 10.000 Kcz i przygotowuje się przez zbieranie funduszków do tejże budowy. Dochody wynosiły Kcz 31.588'22, rozchody Kcz 30.392'80.

72. Szumbark. Koło, założone w r. 1911, liczy 73 członków. Przew. p. Jan Kocur, sekr. p. Anna Jadwiszczokówna, skarb. p. Jan Buchwałdek. Posiedzeń Zarządu 9, Walne Zgromadzenie 1. Koło prowadzi czytelną gazet, w której były 4 czasopisma i bibliotekę, złożoną z 69 dzieł w 85 tomach, w której było 29 czytelników i 312 przeczytanych książek. Staraniem Koła urządzono 1 odczyt z obrazami świetlnymi, dożynki, dzień kwiatka, 1 bal i 5 zabaw. Istniejące Kółko śpiewackie liczyło 30 członków i ćwiczyło pieśni raz w tygodniu. Koło ma w pieczy swojej miejsc. ochronkę, wypłaciło na jej potrzeby rzeczowe w roku ub. kwotę Kcz 3.073'20. Udzieliło również subwencję Kcz 448'80 miejsc. szkole na zakupno przyborów szkolnych i 400 Kcz na Gwiazdkę. Dochody wynosiły Kcz 12.754'70, rozchody Kcz 12.209'—.

73. Śmiłowice. Koło, założone w r. 1924, liczyło 41 członków. Przew. p. Jerzy Zientek, sekr. p. Jan Szalbot, kier. szk., skarb. p. Karol Wałach. Urządzono 1 Walne Zgromadzenie, 2 posiedzenia Zarządu i 1 przedstawienie. Biblioteka Koła, złożona z 222 tomów, miała 52 czytelników i 161 przeczytanych książek. Chór Koła, liczący 26 członków, zbiera się na próby według potrzeby (zazwyczaj przed występami). Koło udzieliło na Gwiazdkę szkolną subwencji w kwocie 300 Kcz. Dochody wynosiły Kcz 2.434'40, rozchody Kcz 1.407'—.

74. Trzanowice. Koło, założone w r. 1924, liczy członków 53. Przew. p. Jan Lasota, kier. szk., sekr. i skarb. p. Henryk Bonczek, naucz. Posiedzeń Zarządu 6, Walne Zgromadzenie 1. Z biblioteki Koła, liczącej 221 dzieł w 273 tomach, korzystало w roku sprawozdawczym 35 osób a przeczytano 178 książek. Koło urządziło 1 odczyt, 3 przedstawienia, 1 wycieczkę i 4 zabawy. W Kółku śpiewackim było 20 członków, a próby odbywały się co drugi tydzień. Koło udzieliło miejsc. szkole subwencji w kwocie 200 Kcz na przybory naukowe. Dochody wynosiły Kcz 7.007'50, rozchody Kcz 4.971'45.

75. Trzecie. Koło, założone w roku 1926, liczy 58 członków. Przew. p. Paweł Zubek, sekr. p. Karol Łabuda, skarb. p. Karol Wojnar, 1 Walne Zgromadzenie, 6 posiedzeń Zarządu. Biblioteka Koła, o 29 tomach, wykazywała 20 czytelników i 110 przeczytanych książek. Urządzono 1 odczyt i 2 przedstawienia. Chór Koła, złożony z 21 członków, urządzał próby co drugi tydzień. Dochody wynosiły Kcz 1.918'50, wydatki 1.097'50, w czym mieści się subwencja Koła na Gwiazdkę w kwocie 600 Kcz.

76. Trzyniec. Koło, założone w roku 1922, liczy 123 członków. Przew. p. Jan Pszczółka, sekr. p. Karol Stritzki, naucz. skarb. p. Józef Kabiesz, kier. szk. Posiedzeń Zarządu 12, Walne Zgroma-

dzienie. 1. Koło urządziło w Dniu Macierzy przedstawienie amat., poprzedzone referatem, następnie akademje z okazji 80-letnich urodzin Prez. T. G. Masaryka, zaś wspólnie z Gminną Rodziną Op. festyn szkolny, wycieczkę i bal. Prowadziło także kurs kroju i szycia dla członków Koła, na który uczęszczało 30 uczenic. Koło od kilku lat prowadzi wytrwale zabiegi około powstania publicznej polskiej szkoły wydziałowej w Trzycńcu i są nadzieje, że z nowym rokiem szkolnym szkoła ta powstanie. Będzie to wogóle pierwsza polska publiczna szkoła wydziałowa w powiecie czesko-cieszyńskim, posiadającym przygniatającą większość polską. Dochody wynosiły Kcz 13.690'60, rozchody Kcz 1.664'20, gotówka Kcz 12.006'40.

77. **Wędrynia.** Koło, założone w r. 1907, liczy 97 członków. Przew. p. Teczil Rygiel, naucz., sekr. p. Karol Dziadek, naucz., skarb. p. Paweł Szeruda. Koło urządziło 1 Walne Zgromadzenie, 4 posiedzenia Zarządu, 1 odczyt samodzielnie, 3 odczyty wspólnie, 1 przedstawienie, Dzień Macierzy i 1 zabawę. Koło przyczyniło się też do urządzenia festynu szkolnego i Gwiazdki i udzieliło miejsc ochronce subwencji 2.000 Kcz. Dochody Koła wynosiły Kcz 4.116'60, wydatki Kcz 2.678'65. Własnością Koła jest aparat projekcyjny wartości 2.183 Kcz.

78. **Wierzniewice.** Koło, założone w roku 1911, liczy 106 członków. Przew. p. Franciszek Koczy, sekr. p. Józef Ruczka, skarb. p. Józef Cyroń. Posiedzeń Zarządu 15, Walne Zgromadzenie 1. Biblioteka o 172 tomach miała w roku ub. 56 czytelników i 122 przeczytanych książek. Koło urządziło 3 przedstawienia, 3 odczyty, Dzień Macierzy, 1 festyn, 1 dożynki i 5 zabaw; prowadziło chór, złożony z 30 członków i udzieliło subwencji 793 Kcz na Gwiazdkę szkolną. Dochody wynosiły Kcz 15.968'27, wydatki Kcz 13.466'86.

79. **Zabłocie.** Koło, założone w roku 1924, liczy 58 członków (o 24 mniej, niż w roku poprzednim). Przew. p. Franciszek Relli, sekr. p. Józef Wolf, skarb. p. Franciszek Szymurda. Posiedzeń Zarządu 7, Walne Zgromadzenie 1. Z biblioteki Koła, liczącej 175 dzieł w 223 tomach, korzystało w roku sprawozdawczym 29 osób a przeczytano 224 książki. Staraniem Koła urządzono 2 odczyty, 2 przedstawienia (z których na jednym odegrano sztukę „Za ojczyznę i wierność“, napisaną przez p. Florkówna ze Skrzeczonia), Dzień Macierzy i bal. Dochody Koła wynosiły Kcz 4 050'22, rozchody Kcz 2.736'55.

80. **Zawada.** Koło, założone w roku 1923, liczy 47 członków (o 11 więcej, niż w roku 1928). Przew. p. Rudolf Ślądaczek, sekr. p. Jan Jonaś, skarb. p. Florjan Tomica. Urządzono: 1 posiedzenie Zarządu, 1 Walne Zgromadzenie, 2 odczyty, 4 przedstawienia, 1 wycieczkę i 2 zabawy. Koło prowadzi bibliotekę, złożoną z 93 dzieł w 112 tomach, z której w roku ub. korzystało 14 osób a przeczytano 68 książek. Z dochodów w kwocie Kcz 2.484'13 dało Koło na urządzenie Gwiazdki 1.300 Kcz, na książki dla ubogich uczniów Kcz 116'90, wydatki wynosiły ogółem Kcz 2.353'90.

81 **Żuków Dolny.** Koło, założone w roku 1920, liczy 30 członków. Przew. p. Karol Śliż, sekr. p. Andrzej Wojnał, skarb. p. A. Wiera. Posiedzeń Zarządu 3, Walne Zgromadzenie 1. Bibliotekę Koła, złożoną z 230 tomów, wykazywała w roku sprawozdawczym następujący ruch: czytelników 20, przeczytanych książek 75. Urządzono: 1 odczyt, 3 przedstawienia i 3 zabawy. Na urządzenie Gwiazdki dało Koło 200 Kcz, na potrzeby ochrony Kcz 601'70. Dochody wynosiły Kcz 2 893'75, rozchody Kcz 2 893'75.

82. **Żywocice.** Koło, założone w roku 1914, liczy 37 członków. Przew. p. Józef Rozbrój, sekr. p. Augustyn Nohel, naucz., skarb. p. Jan Kiedroń. Walne Zgromadzenie 1, posiedzeń Zarządu 2. Działalność Koła w roku ub. ograniczała się tylko do prowadzenia biblioteki, złożonej z 17 tomów, a złączonej z biblioteką gminną, która była czynna co drugi tydzień, a z której korzystało 26 czytelników. Na tegorocznym Walnym Zgromadzeniu uchwalono założyć Koło amatorskie, które niewątpliwie zapoczątkuje żywszą i wydatniejszą pracę tego Koła. Z dochodów, w kwocie Kcz 730'49 udzielono subwencji Kcz 94'50 na książki dla ubogiej młodzieży szkolnej; rozchody wynosiły Kcz 362'50.

Lustracja Kół.

Każde Koło Macierzy Szkolnej miało przydzielonego przez Zarząd Główny Macierzy Szkolnej lustratora, który był łącznikiem między Zarządem Głównym a Zarządem Koła.

W roku sprawozdawczym pełnili obowiązki lustratorowie w przydzielonych Koiach następujący Panowie:

1. Bađura Józef, prof. gimn. real. w Orłowej (Karwina III i IV., Dąbrowa).
2. Bađura Jan, naucz. szk. wydż. w Jabłonkowie (Piasek, Bukowiec).
3. Berger Karol, dyr. szk. wydż. w Cz. Cieszyń (Stanisławice).
4. Buchwałdek Jan, sztygar w Szumbarku (Datynię Dolne).
5. Budnik Rudolf, dyr. szk. wydż. w Bystrzycy (Odrzychowice Karpętne).
6. Burian Wiktor, prof. gimn. realn. w Orłowej (Gruszów).
7. Ciemała Jan, burmistrz w Wedrwni (Łyżbice).
8. Czyż Franciszek, kontr. kons. w Dolnej Lesznej (Biedowice Dolne I i II. Koło).
9. Dziadura Karol, nadsztygar w Suchej Górnej (Sucha Górna I. i II. Koło, Sucha Średnia I. i II. Koło).
10. Folwarczny Józef, prof. gimn. real. w Orłowej (Karwina I.).
11. Folwarczny Rudolf, prof. gimn. real. w Orłowej (Lutynia Polska i Niemiecka).
12. Franek Józef, kier. szk. w Bukowcu (Jabłonków).
13. Guziur Teodor, kier. szk. w Karwinie (Karwina II i VI.).
14. Gojniczek Paweł, kier. szk. w Łyżbicach (Wedrynja).

15. Jeżowicz Franciszek, kier. szk. w Stonawie (Olbrachcice).
16. Kantor Jan, kier. szk. w Oldrzychowicach (Guty).
17. Kornuta Piotr, dyr. kons. w Trzyńcu (Trzyniec, Leszna Dolna).
18. Krygiel Henryk, naucz. w Błędowicach Dol. (Żywocice).
19. Lipka Paweł, kier. szk. w Piosku (Mosty przy Jabłonkowie, Łomża Górna).
20. Malejka Leon, naucz. zaw. w Boguminie (Pułtów, Szonnychel)
21. Maryniok Józef, dyr. szk. wyd. w Niem. Lutyni (Zabłocie).
22. Molenda Leon, dyr. szk. wyd. w Suchej G. (Karwina V.).
23. Morcinek Jan, kier. szk. w Milikowie (Koszarzyska).
24. Ks. Moroń Franciszek, proboszcz w Ronicy (Cz. Cieszyn. Ropica).
25. Motyka Stanisław, profesor gimn. realn. w Orłowej (Łazy I. i II. Koło).
26. Ogrocki Gabriel, sekr. W. P. we Frysztacie (Darków, Raj Frysztat II.).
27. Ostafin Józef, naucz. w Karwinie (Frysztat I.).
28. Paszek Rudolf, dyr. szk. wyd. w Jabłonkowie (Boconowice, Gródek i Nawsie).
29. Pawlik Ludwik, em. naucz. i urzędnik Macierzy Szkolnej w Czeskim Cieszynie (Końska, Sibica, Śmiłowice, Trzanowice, Trzycież).
30. Piegza Karol, naucz. szk. wyd. w Łazach (Poręba, Rychwałd, Szumbark).
31. Piprek Rudolf, sztygar w Łazach (Sucha Górna I.).
32. Rojek Franciszek, kier. szk. w Olbrachcicach (Stonawa).
33. Rusnok Jerzy, naucz. szk. wyd. w Karwinie (Łaki).
34. Ks. Santarius Gustaw, wikary w Ligotce Kam. (Gnojnik).
35. Szalbot Jan, kier. szk. w Śmiłowicach (Ligotka Kameralna, Rzeka).
36. Szymonik Franciszek, naucz. szk. wyd. w Mor. Ostrawie (Bogumin, Wierzniowice).
37. Szczepański Jan, kier. szk. w Oldrzychowicach (Bystrzyca).
38. Toman Franciszek, dyr. szk. wyd. w Błędowicach Dolnych (Cierlicko Górne, Grodziszcz).
39. Ks. Trombik K., prof. gimn. real. w Orłowej (Orłowa I. i II.).
40. Urbańczyk Jan, kier. szk. w Piotrowicach (Zawada).
41. Wojtyła Tefil, kier. szk. w Gruszowie (Śl. Ostrawa).
42. Wójtek Jan, kier. szk. w Polskiej Lutyni (Dzieńmorowice, Skrzecz).
43. Waleczko Jarosław, redaktor w Cz. Cieszynie (Kocobędz, Mosty przy Cieszynie, Niebory, Żuków Dolny).
44. Wagner Józef, kier. szk. we Frysztacie (Markłowice Dolne, Piotrowice, Stare Miasto).
45. Zientek Jan, em. naucz. w Nawsiu (Milików, Nydek).

Park im A. Sikory.

W roku 1929 „Seksja Parku im. A. Sikory“ przeprowadziła w dalszym ciągu szereg inwestycji, aby dodać jak najwięcej uroku temu już tak miłemu zakątkowi, gdzie społeczeństwo polskie może spędzać corocznie kilka przyjemnych chwil.

Zaprowadzono nowe ulepszone oświetlenie, ponieważ dotychczasowe nie odpowiadało swojemu zadaniu. Wysypano żwirem chodniki, naprawiano stare ławki i uzupełniono nowymi. Upiekoszono „Park“ nowymi klombami, krzewami i kwiatami, ponieważ zeszłoroczna zima wyrządziła wielkie spustoszenie wśród roślinności. Uchwalono wybudować nowy pawilon „Winiarnię“, ale z powodu braku gotówki, odłożono budowę do roku następnego.

Przewodniczącym Komitetu „Parku Sikory“ był p. kier. Henryk Niemiec.

Czeski Cieszyn, dnia 25. maja 1930.

Ks. Franciszek Moroń m. p.
sekretarz.

Dr. Wacław Olszak m. p.
prezes.

Rodacy!

Macierz Szkolna przez przeciąg 45 lat pracuje nad rozwojem szkolnictwa polskiego i nad podniesieniem oświaty narodowej wśród ludu polskiego na Śląsku.

Toteż może się dziś wykazać dużym stosunkowo dorobkiem swej długoletniej, ciężkiej pracy. Dorobek ten przedstawiony jest właśnie w niniejszem sprawozdaniu. Okazuje się z niego, że Macierz Szkolna, po podziale Śląska w r. 1920 zorganizowana w Czeskim Cieszynie, utrzymuje obecnie prawie że wyłącznie sama tak wyżej zorganizowane szkolnictwo polskie na Śląsku czeskim, jak i niemal wszystkie ochronki (45), co z jednej strony nakłada na Macierz bardzo wielkie ciężary finansowe, jak to wykazuje sprawozdanie kasowe, a z drugiej strony świadczy o dodatnich wynikach, jakie Macierz osiągnęła na polu rozwoju szkolnictwa polskiego w Czechosłowacji.

Koszta utrzymania wszystkich zakładów szkolnych, kosztu budowy nowych szkół i kosztu pracy kulturalno-oświatowej wśród ludu śląskiego pokrywa Macierz tylko z ofiarności publicznej.

Dlatego Macierz Szkolna zwraca się do wszystkich Obywateli Polaków z gorącą odezwą. Komu sprawa polskośći w Czechosłowacji nie jest rzeczą obojętną, kto chce przyczynić się do tego, aby dziecko polskie miało polską szkołę i nie musiało wynaradawiać się w szkole obcej — ten niech przystąpi zaraz na członka Macierzy Szkolnej w Czeskim Cieszynie sam i niech zachęci swoich krewnych i znajomych, by również wstępowali w szeregi naszego towarzystwa. **Członkiem zwyczajnym** może być każdy Polak, kto zapłaci tytułem wkładki Kč 10.— względnie Zł. 2.50, **wspierającym** kto zapłaci rocznie Kč 100 czyli Zł 25.—, wieczystym kto zapłaci jednorazowo Kč 200.— czyli Zł 50.—, i założycielem, kto zapłaci jednorazowo Kč 500.— czyli Zł 125.—.

